

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelmski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 558

Poznań, poniedziałek dnia 2 grudnia 1929

Rok XXIV

O wyraźne zasady reformy konstytucji

Minister Kwiatkowski, ostatni z rządowych mówców w sprawie reformy konstytucji, nazwał „zwykłym faryzeuszostwem” domaganie się od rządu „skodyfikowania w paragrafy niezbędnych zmian ustroju państwa”. Była to odpowiedź na powszechny zarzut, że mowy prezesa Rady Ministrów p. Światalskiego i ministra sprawiedliwości p. Cara nie wyszły poza ogólniki o konieczności wzmocnienia władzy wykonawczej Prezydenta i rządu bez najmniejszego zgoła sprecyzowania, jakby to miało sięgnąć daleko, jakby to miało wyglądać w praktyce.

Wojowanie ministra Kwiatkowskiego ze „zwykłym faryzeuszostwem” nikogo nie przekona, bo nie potrzeba koniecznej reformy konstytucji szczególnie już „kodyfikować w paragrafy”, ale można tezy swoje naczelne ubrać w konkretne, jasno, bez niedomówień ujęte zasady konstytucji, tak, by społeczeństwo nie stało wobec zagadki, lecz widziało wyraźnie, realnie, do czego rząd zmierza.

Tymczasem zamiast tych wyraźnych linii i ścisłych wskazań słyszymy z ust ministrów Światalskiego, Cara i Kwiatkowskiego o dążeniu do zwiększenia władzy wykonawczej w granicach wierności dla „demokracji”, a z ust ministra Boernerera o tęsknocie za „samodzierzą” i jego „sumieniem”; ręka zaś ministra Czerwińskiego rysuje nam na marginesie reformy konstytucji — pognebnienie polskiego nacjonalizmu za to, że nie chce się zgodzić na „właściwe” rozwiązanie kwestji żydowskiej i spraw innych mniejszości narodowych.

Gdybyśmy się wzorowali na kolegach a zarazem wodzu wspomnianych ministrów, Pilsudskim, użylibyśmy o tej rozbieżności poglądów określenia „groch z kapustą”; ale, ponieważ jesteśmy zwykłymi śmiertelnikami, i chodzi o ministrów, nie uczynimy tego, a powiemy ogólnie: kto chce porządek ustrojowy wprowadzić w społeczeństwie i państwie, musi mieć przede wszystkim ustalony u siebie samego porządek myśli i dążeń. Cóż to bowiem społeczeństwo za nasze ma począć z taką rozpiętością zamierzeń, która waha się od „demokracji” aż do „samodzierżawia”? Prawdopodobnie jest tak, że rząd, chcąc zmienić obecną podstawę konstytucyjną i uzyskać wzmocnienie władzy Prezydenta i rządu, nie uzgodnił jeszcze konkretnie celu swych ogólnych pragnień, a tym mniej dróg, któreby go do celu tego miały powieść. I to, mimo, że istnieją konkretnie sformułowane zasady konstytucyjne nie tylko rządowego B. B., ale również stronnictw lewicowych i Stronnictwa Narodowego.

Ale w takim razie, pytamy: na co robić tyle wrzawy? na co zapowiadać odwołanie się od Sejmu do „szerszego” frontu?

Przecież, jeżeli weźmiemy jako przykład wczorajsze masowe zgromadzenie w Domu Rzemieślniczym, zwołane przez Stronnictwo Narodowe, Narodową Partję Robotniczą i P. S. L. „Piasta”, to stwierdzić należy, że i z kół ro-

Manifestacja zbiorowa w obronie ziemi i w sprawie konstytucji

Wczorajszej niedzieli w południe na wielkiej sali Domu Rzemieślniczego odbyło się zgromadzenie polityczne członków i sympatyków Stronnictwa Narodowego, Narodowej Partji Robotniczej i P. S. L. „Piasta”. Salę i balkony wypełniły tysiączne rzesze, przybyłe z miasta i okolicznych powiatów.

Zebrań zagał prezes zarządu wojewódzkiego Stronnictwa Narodowego dr Meissner, podkreślając konieczność zgodnego frontu w takich ważnych sprawach narodowych, jak obrona ziemi i reforma konstytucji. Mówca wskazał na powagę chwili wobec ujawniających się dążności do narzucenia społeczeństwu ustroju politycznego, sprzecznego z jego wolą i z interesem narodu, państwa. Dr Meissner poprosił do stołu prezydjalnego posłów trzech stronnictw, spośród których marsz Trampeński był szczególnie goraco witany; ponadto zasiadł przy stole prezydjalnym w charakterze gościa poseł Czyszewski z Chrześcijańskiej Demokracji.

Jako pierwszy mówca zabrał głos senator Stronnictwa Narodowego dr Seyda, przeciwstawiając się na wstępie zarzutowi, jakobyśmy chcieli nawrócić mechanicznie do stosunków politycznych przed maja roku 1926. Do tego nawrotu zmierzają stronnictwa lewicowe z P. P. S. na czele, które w rewolucji majowej stanowią właśnie awangardę pilsudczyzny. My do tego, co było błędem w ówczesnych stosunkach, nawracać nie myślimy, potępiając je nie tylko dzisiaj, lecz już wówczas, gdyśmy dobrze odczuwali, że to ciężąca na życie politycznym klętwą moraczewszczyzny i jej egoizmu klasowego, stanowego i partyjnego. Gdyśmy zdolali te walki klasowe, stanowe i partyjne w pewnym stopniu pohamować i doprowadzić do koalicji stronnictw polskich, i gdy narodowy minister skarbu p. Dziedziowski stwarzał już równowagę budżetową i ratował skarb, pilsudczyzy wystąpili z rewolucją majową. Właśnie wówczas!

Stosunek nasz do rewolucji jest znany. A co nastąpiło po niej? Mówca poddał ściśle na podstawie faktów, drugoczącej krytyce owoce polityki pomajowej w dziedzinie moralnej, religijnej, prawno-politycznej, politycznej, gospodarczo-finansowej i podatkowej, poczem przeszedł do oświetlenia tego, co się dzieje pod względem narodowym na ziemiach wschodnich i do ostatniej umowy polsko-niemieckiej, dotyczącej ziem zachodnich. Podkreślił, że umowa stwarza przywileje dla kolonistów Niemców w porównaniu z odnośnymi osadnikami Polakami, na których ziemi prawo odkupu państwa ciąży dalej. Stwierdził, że nikomu nie wolno pierwszorzędymi walorami narodo-pań-

botnicznych N. P. R. i włościańskich P. S. L. „Piasta” nie odezwał się żaden głos sprzeciwu, gdy mówca Stronnictwa Narodowego opowiadał się stanowczo za wzmocnieniem władzy wykonawczej, ale za wzmocnieniem jej w granicach racjonalnych, z równoczesnym uzdrowieniem podstaw naszego parlamentaryzmu i ugruntowaniem legalnej i lojalnej współpracy władzy wykonawczej oraz władzy ustawodawczej i kontrolującej.

Ale właśnie o drugiej stronie zagadnienia, o uzdrowieniu podstaw parlamentaryzmu, o reformie ordynacji wyborczej i usprawnieniu prac parlamentarnych — w mowach ministerjalnych jakoś całkiem głucho. Czemu? Czy

stwowami okupywać popularności swej polityki w międzynarodowym świecie masonskim ani takiej czy innej zresztą urojonej pożyczki zagranicznej. Wzywamy wszystkie stronnictwa polskie w parlamencie bez wyjątku do odmówienia zgody na ratyfikację tej umowy.

W sprawie reformy konstytucji senator Seyda wykazał, że myśleliśmy już o niej, gdy „sanacja” jeszcze nie istniała, i że „sanacja” właśnie przez 3 i pół roku zachowywała się w tej sprawie biernie. Teraz bije na alarm, by odwrócić uwagę od spraw budżetu, nadużyć budżetowych i wogóle kontroli parlamentu nad działalnością rządu. To jej się nie uda. Ale niezależnie od tego, jesteśmy za naprawą konstytucji, lecz nie w sensie, w jakim przemawiali: minister Czerwiński (liberalizm dla Żydów i innych mniejszości narodowych kosztem polskiego żywiołu narodowego), minister Boerner (rządy „samodzierży” który — w przeciwstawieniu do mas społeczeństwa — ma „sumienie”), czy choćby nawet ministrowie Światalski i Car (jednostronnny nacisk na wielką władzę Prezydenta i rządu ze zlekceważeniem roli parlamentu). Jesteśmy za silną władzą wykonawczą, ale niemniej za pełną, legalną kontrolą jej działań i swobodną pracą ustawodawczą parlamentu, za jego usprawnieniem i uzdrowieniem jego podstaw przez racjonalną reformę ordynacji wyborczej. Przede wszystkim zaś wymagamy, by w Polsce wszyscy, włącznie władzy wykonawczej, słuchać musieli prawa, i by nikt nie śmiał bezkarnie łżyć narodu polskiego.

Mówca zakończył stanowcze swe wywody akcentami szczególnie silnymi. Mowa jego była ustawicznie przerywana gorącymi oklaskami i okrzykami, wyrażającymi solidarność a przy końcu zamieniła się w manifestację żywiołową.

Z kolei poseł Milczyński z Narodowej Partji Robotniczej zilustrował szumne zapowiedzi rewolucji majowej oraz ciężkie zawody, jakie ona przyniosła, szczególnie pod względem gospodarczym, mimo świetnej koniunktury w roku 1926 z powodu angielskiego strajku węglowego. Z pełnomocnictw, udzielonych rządowi przez większość Sejmu, rząd skorzystał, by wydać dekret prasowy i dekret o sadownictwie. Na umowę likwidacyjną z Niemcami narodowy ruch robotniczy nigdy się nie zgodził, tak, jak zwalcza stanowczo zamiar przyznania Niemcom prawa osiedlenia się u nas, bo musiałyby to powieść do podcięcia słabszych polskich warsztatów pracy i do stworzenia nowych polskich rzesz bezrobotnych. Zamiast takich umów lepiej porządnie i oszczędnie u siebie gospodarzyć, nie orzekać budżetu, nie zużywać milionów

nieuzdrowienie tych podstaw leży w interesie trwałego dobra narodu i państwa? A czy ponad tem trwałem dobrem narodu i państwa wolno stawiać przejściowe interesy takiej czy innej grupy partyjno-politycznej?

Niel Uchwalona wczoraj jedno-myślnie rezolucja ustosunkowuje się pozytywnie do zagadnienia naprawy ustroju, w pojęciu jednakowoż nie jednostronnem, pozornem, lecz pełnym i szczerem, zapowiadając zarazem „zwarte i bezwzględne przeciwstawienie się wszelkim projektom, któreby zmierzały do zepchnięcia naszego ustroju państwowego w kierunku niekonstytucyjnym, w kierunku zakapturzonej dyktatury”.

na wybory. A zamiast szarpać parlament, lepiej go rozwiązać, bezwzględnie rozpisując nowe wybory. My się nowych wyborów nie boimy. Niech wybory, ale wybory wolne i czyste wykażą, jaka jest wola narodu.

Gorące oklaski były wyrazem zgody zebranych ze stanowiska mówcy.

Trzecim i ostatnim mówcą był poseł prof. Michałkiewicz z P. S. L. „Piasta”, który zaczął od stwierdzenia, że główną podstawą obecnego państwa polskiego jest mieszczaństwo w szerokim pojęciu, włościactwo i warstwa robotnicza. Różnicowane w życiu codziennym, nieraz zresztą tylko pozornie, są te trzy stany na todu jednak zgodne, gdy chodzi o interes państwa. W sprawie niebezpieczeństwa niemieckiego mówca podkreślił fakt, że w Poznaniu jest jeszcze 34 proc., a na Pomorzu nawet 50 proc. ziem w rękach niemieckich. Dobro państwa wymaga stanowczo obniżenia tego procentu a tymczasem świeżo zawarta umowa polsko-niemiecka staje temu na przeszkodzie.

Poseł Michałkiewicz napiętnował oświadczenie Janusza Radziwiła jakoby przez przewrót majowy konstytucja została zniesiona i odtąd nie istniała wogóle. Dowodzenia takie są demagogią, ułatwiającą jedynie robotę komunistom. Ci wszyscy, którzy grożą zamachem stanu zapominają o tem, że rewolucjonizm był zawsze wrogiem rozwoju pracy i pomyślności narodu. Dzisiaj, gdy widmo przesilenia gospodarczego zagląda nam coraz groźniej w oczy, potrzebna nam jest dla zaspokojenia społeczeństwa polityka nie romantyków, lecz ludzi realnie inwalcujących. Poseł Michałkiewicz zakończył swe przemówienie oświadczeniem ze P. S. L. „Piast” solidarzyje się w sprawie obrony ziemi i w kwestji konstytucji ze Stronnictwem Narodowym i Narodową Partją Robotniczą.

Oświadczenie to przyjęło zgromadzenie oklaskami i okrzykami zadowolenia.

Po mówcach programowych zabrał głos w charakterze gościa poseł Czyszewski, oświadczył w imieniu Chrześcijańskiej Demokracji solidarność z zebraniem, szczególnie z jego stanowiskiem w obronie ziemi.

Przewodniczący dr Meissner przedłożył zgromadzeniu następującą

rezolucję:

„Zebrani w Poznaniu w dniu 1-go grudnia w liczbie trzech tysięcy przedstawiciele Stronnictwa Narodowego, Narodowej Partji Robotniczej Polskiego Stronnictwa Ludowego „Piast” i (dodano) Chrześcijańskiej Demokracji wnoszą uroczysty i stanowczy protest przeciwko polsko-niemieckiej umowie likwidacyjnej, która nie tylko zrzeka się prawa zlikwidowania 200 tys. morgów niemieckiej własności ziemskiej, ale ponadto bez żadnego zgoła związku z międzynarodowym likwidacyjnym planem Ycunga, rezygnuje zupełnie dobrowolnie — w wypadkach dziedziczenia — z prawa odkupu w stosunku do 12 tysięcy osad stworzonych przez pruską Komisję Kolonizacyjną, a na których trzyma się około 70 tys. kolonistów.

„Zebrani przeciwstawiają się niemniej stanowczo zamiarowi przyznania Niemcom z Rzeszy w traktacie handlowym prawa osiedlenia się w Polsce, które ugodziłoby w polskość naszych miast i w podstawy gospodarcze naszego, jedynie na ziemiach zachodnich, silnego polskiego stanu średniego.

„Zebrani oświadczają się za wzmocnieniem władzy wykonawczej, w granicach racjonalnych, podyktowanych rzeczowym interesem państwa, ale domagają się równocześnie usprawnienia parlamentu, uzdrowienia jego podstaw

(Dokończenie na stronie 3-ciej).

Kościół a wychowanie publiczne

W odpowiedzi mi ministrowi oświaty

Dnia 28 listopada r. b. minister wyznań religijnych i oświecenia publicznego Czerwiński wygłosił odczyt publiczny n. t. „Konstytucja a wychowanie publiczne”. Na wychowanie publiczne mogą jego zdaniem mieć wpływ cztery czynniki: społeczeństwo, samorząd, rząd i parlament. Rząd powinien mieć decydujący wpływ na wychowanie młodego pokolenia, tylko rząd powinien mieć monopol na wychowanie i jego kierunek w państwie.

W odpowiedzi na to Katolicka Agencja Prasowa zaznacza, co następuje:

„Zasady p. ministra stoją w rażącej sprzeczności ze stanowiskiem Kościoła Katolickiego w sprawie wychowania. Nazajutrz po słynnej mowie Mussolini'ego w sprawie ratyfikacji traktatów laterańskich dnia 14 maja br. zabrał głos Ojciec św. i powiedział m. in.:

„Państwo nie jest stworzone po to, aby

wchłonąć całkowicie rodzinę, to bowiem byłoby przeciwne naturze, gdyż rodzina powstała przed państwem i społeczeństwem. Papież nigdy nie może się zgodzić na to, aby prawo, które Bóg dał Kościołowi w dziedzinie szkolnictwa i wychowania, było w jakikolwiek sposób naruszone”.

„A zatem w pierwszym rzędzie na wychowanie młodego pokolenia powinni mieć wpływ rodzice na mocy prawa naturalnego i Kościół na mocy prawa Bożego. Państwo bezsprzecznie może i powinno mieć wpływ na wychowanie obywateli, ale nie monopol etatystyczny.

„P. minister Czerwiński, wyliczając czynniki, które mogą mieć wpływ na wychowanie publiczne, pominął całkowicie Kościół i religię. W etatyzmie swym posunął się dalej, aniżeli Mussolini, który zasadniczo nie neguje wpływu Kościoła na wychowanie publiczne”.

Znowu odczyt na temat konstytucji

Jako kolejny mówca rządu w cyklu wykładów konstytucyjnych wystąpił wczoraj we Lwowie minister przemysłu i handlu Kwiatkowski, który mówił na temat „Istotne założenia w walce o nowy ustroj”.

Nie naszym jest zadaniem polemizować z rozwijaną szeroko tezą o konieczności istnienia silnej władzy i zdrowego ustroju. Pozwolimy sobie tylko zauważyć, że idziemy w tej dziedzinie, o ile chodzi o racjonalne postawienie sprawy, znacznie dalej od obowiazu rządu, bo, widząc niedomagania Sejmu, nie zamierzamy go lżyć, lecz naprawić przez zmianę ordynacji wyborczej. Ten temat jednak jest p. Kwiatkowskiemu zupełnie obcy.

Mimo bardziej rzeczowego charakteru całego przemówienia i mimo wyunięcia wielu słusznych, ogólnie już zresztą przyjętych tez, p. Kwiatkowski nie zdołał się uchronić od przejawskawień. Twierdzenie, że przed majem w ogóle nie nie robiono dla Polski i że dopiero po maju rozpoczęły się złote czasy, jest — mówiąc delikatnie — grubą przesadą, zwłaszcza, że sam prelegent przyznał na innym miejscu, iż nie twierdzi, jakoby „obecny system rządzenia nie popełnił błędów, pomyłek, lub przeoczeń”.

W przemówieniu istnieje poza tem szereg nieścisłości. Można wiele zarzucić partjom, ale dowodzenie, że „zdolne one były do zawieszenia broni w walce wewnętrznej tylko, gdy idzie o ich byt”, jest historycznie niezgodne z rzeczywistością. Zawieszenia broni następowały bądź w okresie najazdu bolszewickiego, bądź w okresie obrony skarbu. Prawda, że rządy były przed majem często obalane, ale najcięższe przesilenie spowodował w r. 1922 nie Sejm, lecz naczelnik państwa Piłsudski. Po maju zresztą, choć nie zmieniła się system ogólny, jednak zmieniły się rządy.

Nie wiemy, o jakim banku państwowym myślał p. minister, gdy mu zarzucił wyplacanie pożyczek na żądanie jakiegoś ministra przedmajowego, ale przypominamy rzecz inną z czasów pomajowych. Najwyższa Izba Kontroli Państwa stwierdziła, a cała prasa za nią powtórzyła, że minister poczt i telegrafów Miedziński udzielał między innymi z funduszy państwowych „zapomóg niewiadomym osobom i z niewiadomego powodu”. Jak się więc okazuje, dla uniknięcia nadużyć potrzeba przede wszystkim wprowadzenia istotnej kontroli.

Konieczność kontroli, zdaje się, rozumie p. min. Kwiatkowski. Cóż, kiedy mówiąc na ten temat, wysunął taki postulat: „Musł być wszędzie pewna kategoria najważniejszych, bezspornych politycznych wydatków państwo-

wych uznana przez Sejm za tak doniosłą, iż rząd będzie mógł posiadać ściśle określone pełnomocnictwa dla automatycznego skierowania określonej części nadwyżek budżetowych na te właśnie cele państwowe”. Są to owe słynne „luzy” budżetowe, które na łamach naszego pisma poddał spokojnej i rzeczowej krytyce wybitny znawca prawa budżetowego senator prof. Stanisław Głabiński.

Jak sobie minister Kwiatkowski wyobraża reformę konstytucji? Sądzi on w pewnym miejscu, że zmagania o zmianę „przybierają coraz ostrzejsze formy i być może jeszcze się zaostrzą”, ale według ministra przemysłu i handlu nie chodzi tu o zwycięstwo jedności, czy partji, lecz o zwycięstwo Polski. Również nie chodzi o obalenie demokracji, choć w pewnym miejscu p. Kwiatkowski nie ukrywał sympatii dla dyktatury. Czy jednak te „altruistyczne” tendencje wchodzą istotnie w rachubę po stronie „sanacji”? Czy doświadczenie ubiegłych trzech lat nie przeczy im jaskrawo?

Najważniejszą część przemówienia ministra przemysłu i handlu zawarła jest w następujących zdaniach:

„Żądanie od nas w tej chwili sprecyzowania, skodyfikowania w paragrafy niezbędnych zmian ustroju państwa, jest, wedle mojej opinji, zwykłym faryzeuszostwem. Konstytucja i jej naprawa jest najbardziej podstawowym zadaniem parlamentu. Kodyfikowanie tych zmian przez rząd, bez przeprowadzenia nawet dyskusji zasadniczej w Sejmie, skierowałoby całą walkę na płaszczyznę sporów o słowa, o samo sformułowanie, a zaciemniłoby istotną linję, istotny charakter walki o przystosowanie ustroju do rzeczywistego położenia państwa i do zasadniczych warunków rozwoju naszego życia. Na dziś — obowiązkiem naszym jest wskazać jedynie linję wytyczną w zagadnieniu niezbędnych, nieodzownych, dojrzałych już do decyzji zmian. Obowiązkiem Sejmu jest zajęcie stanowiska rzeczowego do tej wielkiej, naczelnej konieczności państwowej i sformułowanie tych zmian. Rząd ustosunkuje się do każdego stanowiska Sejmu w sposób realny i pozytywny.

O ile słowa min. Kwiatkowskiego są miarodajne dla całego rządu, oświadczenie jego znaczyłoby, że rząd nie traktuje projektu klubu B. B. ultimatywnie, że w sprawie konstytucji nie wysunie własnego projektu, że pozostawi Sejmowi możliwość dyskusji nad sprawami ustrojowymi i że ustosunkuje się dopiero „realnie i pozytywnie” do wyniku tej dyskusji, pozostawiając Sejmowi swobodę prawnego sformułowania zmian. Oświadczenie min. Kwiatkowskiego jest ważne ze względu na zbliżające się rozpoczęcie prac sejmowych. Zobaczymy niebawem, o ile się sprawdzi.

Nielegalny zjazd

Z powodu niezgodnego ze statutem zwołania zjazdu uchyliły się od udziału w nim okręgi: Poznań, Toruń, Brześć, Wilno, Łódź i Częstochowa — Zamiaś 170 tylko 45 delegatów — Uchwalili probelwederską rezolucję ustrojową

Warszawa, 2. 12. (Tel. wł.). — Wczoraj, w niedzielę, odbył się w Warszawie walny zjazd Związku Oficerów Rezerwy. Na tym zjeździe nie były reprezentowane z powodu nielegalnego zwołania zjazdu następujące okręgi: Poznań, Toruń, Brześć n/B., Wilno, Łódź, Częstochowa. Delegaci dwóch ostatnich okręgów, Łódź i Częstochowa,

złożywszy protest przeciwko prawomocności zjazdu, opuścili salę obrad. Na sali pozostali delegaci okręgów: Warszawa, Lwów, Kraków, Katowice. I te okręgi nie były reprezentowane przez pełną liczbę delegatów. Na ostatnim walnym zjeździe w Katowicach (w lipcu 1929) było obecnych około 170 delegatów, gdy natomiast w ostatnią nie-

dzielę w Warszawie zgromadziło się zaledwie 45. Z okręgu poznańskiego byli jedynie w charakterze gości kapitan rezerwy dr. Głowacki i major rezerwy dr. Haraschin (urzędujący w Gdańsku, lecz należący do koła poznańskiego).

Zjazd nie zajmował się prawie wcale wewnętrznymi sprawami organizacji. Głównym przedmiotem zjazdu był tylko wybór zarządu głównego i uchwalenie rezolucji politycznej, przedłożonej przez delegatów okręgu lwowskiego. Należy zaznaczyć, że wśród delegatów lwowskich główną rolę odgrywali członkowie „Zespołu Stu”, którzy też niewątpliwie byli autorami owej rezolucji.

Nieliczna ilość delegatów a równocześnie nieobecność 6 okręgów na zjeździe świadczy o tem, że zjazd nie będzie posiadał prawomocności a ponadto nie będzie miał wogóle żadnego znaczenia. Zjazd był w rzeczywistości źle i naprędce zorganizowaną manifestacją na rzecz „sanacyjnych” pomysłów ustrojowych. Ten ostatni rzekomy walny zjazd będzie też niewątpliwie przyczyną ostrych walk wewnętrznych Związku, ponieważ

oficerowie rezerwy nie mogą pozwolić na to, ażeby przygodne zjazdy pewnej grupy ludzi uchwały w imieniu całej organizacji polityczne rezolucje.

Tyle nasz korespondent. Brzmienie wspomnianej rezolucji politycznej jest następujące:

„Stojąc niezłomnie na gruncie naczelných zasad ustrojowych, zawartých w ideologii ustrojowej, uchwalonej na zjeździe w Poznaniu 4 grudnia 1926, delegaci stwierdzają, że w chwili obecnej, gdy walka o nowy ustroj wchodzi w stadium rozstrzygnięcia, gdy ten nowy ustroj ma się stać obowiązującym prawem państwem, Związek przechodzi do czynnej akcji na rzecz nowego ustroju. Nasze pogotowie bojowe jest przy majestacie Rzeczypospolitej, przy jej Prezydencie i przy naczelnym wodzu i oddajemy do rozporządzenia wszystkie swe sily”.

Czy istotnie „wszystkie” sily, gdy w zjeździe brała udział tylko skromna część przedstawicieli organizacji? I czy to jest zadanie Związku Oficerów Rezerwy? Czy chce się koniecznie organizację rozbić, wnosząc do niej walki partyjno - polityczne?

Dowborczycy nie wejdą do „Federacji”

Korespondencja między gen. Konarzewskim a gen. Dowbór-Muśnickim

Świeżo ogłoszona została wymiana korespondencji w sprawie t. zw. Federacji, pozostającej pod opieką gen. Góreckiego. Gen. Daniel Konarzewski pisał do gen. Dowbór-Muśnickiego:

„Wielce Szanowny Panie Generale! „Z wielką radością dowiedziałem się o stanowisku Pana Generała i Jego ewentualnej zgody, danej Stowarzyszeniu Dowbórczyków, aby takowe jako „Dowbórczycy” i pod hasłem swego Dostojnego Dowódcy nadal współpracowali z rządem dla dobra i „ku chwale ojczyzny”.

„Pan Prezydent Rzeczypospolitej byłby bardzo rad widzieć i poznać Pana Generała (zasługi którego dla ojczyzny są mu znane). Pan Prezydent przyjąłby Pana Generała 5 lub 6 listopada. Zmuszony jestem zwrócić się do Pana Generała listownie i odmówić sobie przyjemności wykonania tej zaszczytnej misji osobiście wobec otrzymanej wiadomości, że dzisiaj starszemu memu synowi w Wilnie robią poważną operację trepanacji czaszki z powodu zapalenia średniego ucha. Wyjeżdżam kurjerem do Wilna, a korzystam z obecności w Warszawie p. prezesa (Zw. Dowbórczyków) Bohdanowicza, którego proszę być w moim zastępstwie u Pana Generała i o doredzenie Mu mego listu”.

„W przekonaniu, że Pan General ku naszej ogólnej radości nie zmieni swego postanowienia, łączę wyrazy głębokiego szacunku i poważania.

(—) D. Konarzewski.

„30. 10. 1929 r.”.

Gen. Dowbór-Muśnicki na pismo powyższe odpowiedział w ten sposób:

„Wielce Szanowny Panie Generale! „List Pański z dnia 30. 10. 1929 r. doredzono mi dziś. Przyznaję się, że niezupełnie zrozumiałem o co chodzi, bo przecież ani ja, ani Stowarzyszenie, na cele którego stoję nie przeciwdziałam rządowi. Dopie-

ro p. Bohdanowicz objaśnił mi, że chodzi o przyłączenie Stow. Dowbórczyków do tak zw. „Federacji”. Wyjaśnił mi przytem, że oddział wileński Stowarzyszenia, bez zgody, a nawet wiedzy prezesa centralnego zarządu poczynił rzekomo za moją zgodą jakieś kroki lub posunięcia, które nie odpowiadają ani moim chęciom, ani zamiarom, ale które wprowadziły Pana w błąd i ponadto nawet zainteresowały Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

„Postępowanie wileńskiego oddziału nie odpowiada powadze Stowarzyszenia i wykazuje metody rewolucyjne, których ja zasadniczo nie toleruję. Będę musiał z tego powodu zareagować.

„Osobiście jestem przeciwnikiem tworzenia jakichkolwiek bądź związków i stowarzyszeń b. wojskowych, bo to nie prowadzi do współpracy z rządem, przeciwnie komplikuje rządowi sytuację, ponadto otumania i tak już nie zbyt jasno myślące głowy większości naszych rodaków. Nie potrzeba więc zajmować czasu Pana Prezydenta na moje przyjęcie.

„Przy sposobności proszę Pana Generała przyjąć wyrazy mego współczucia z powodu ciężkiej choroby syna.

„Łączę wyrazy i t. d.

Czolem (—) J. D. M.”

Zaznaczyć należy, że gen. Dowbór-Muśnicki wystosował 20 października okólnik do Stow. Dowbórczyków, wyrażając pogląd, iż każdy z członków Stow. Dowbórczyków nie będzie miał czynionych przeszkód przy wystąpieniu ze Stowarzyszenia, jeśli ze „względów praktyczności życiowej” będzie chciał być członkiem „Federacji”. Gen. Dowbór-Muśnicki stwierdził podówczas w swym okólniku, że „dopóki nazwa Stowarzyszenia Dowbórczyków nie ulegnie zmianie, nie wejdzie ono w skład wspomnianej „Federacji”.

Z delegacją powstańców do Warszawy

Z prowincji piszą nam, co następuje:

Na obchód jedenastej rocznicy odzyskania niepodległości wybrałem się do Warszawy jako jeden z delegatów Tow. Powstańców i Wojaków. — Jak wiadomo, po przystąpieniu do Federacji i tutejszego zarządu organizacji z D. O. K. VII — co zresztą stało się wbrew woli niektórych okręgów — reklamowano szumnie, że i przejazd do stolicy będzie wolny i utrzymany, wygodne kwatery, liczne uroczaiszenia i t. d. Jeżeli tak — powiedział sobie niejeden — czemuż nie, i zgłosiło się około 100 delegatów.

Pomęczeni podróżą stanęliśmy wreszcie późno w Warszawie. Do poprawienia humorów nie przyczyniło się powitanie, jakiego doznaliśmy na dworcu. Pod adresem też reprezentanta Federacji, jaki się pojawił, posypały się uwagi wcale niedwuznaczne. Co do kwatery — po dłuższym chodzeniu nocą, „jak Marek po piekle” umieszczono nas w koszarach na Mokotowie.

Nazajutrz wyszliśmy stąd o 8 rano, a że był już czas na obchód, więc rzadko który z nas mógł pomyśleć o posiłku. Zresztą niejedni byli i bez pieniędzy, a t. zw. strawne miało być wyplacone dopiero po południu. Byliśmy więc niewyspani, niewypoczęci i po części z pustym żołądkiem. Razem wzięwszy, nie przyczyniało się to bynajmniej do wesołego nastroju

Najgorzej jednak przedstawiała się sprawa powrotu samego do domu Okazało się bowiem, że kolej nie chce uznać poświadczeń, wystawionych przez Federację dla delegatów, ponieważ były rzekomo nieprzepisowe. Rozgoryczenie powstało wtedy tak wielkie, że nie obyło się bez awantur. Część delegatów wracała ostatecznie na koszt własny.

Rzecz niewątpliwa, że po takich przejściach i doświadczeniach mało kto był zadowolony z tej eskapady do Warszawy. Wątpię również, ażeby fakty te u nas miały się stać zachętą do przyłączenia do Federacji. Iks.

Młodzież narodowa zwycięża

Warszawa, 2. 12. (Tel. wł.) Na walnym zgromadzeniu studentów Politechniki warszawskiej sanacja usiłowała wprowadzić obstrukcję przez zgłaszanie rozmaitych wniosków, wskutek czego zebranie przeciągnęło się do godziny 6-tej nad ranem. Wybrano nowy zarząd z Marjanem Kubasikiem na czele. Zarząd składa się całkowicie z młodzieży narodowej.

Warszawa, 2. 12. (Tel. wł.) Na zebraniu informacyjnym Bratniej Pomocy W. S. H. sanacja przepuściła szturm na działalność zarządu. W trakcie obrad zgłosiła ona wniosek o wotum nieufności dla zarządu, ale wszystkie te wnioski nie uzyskały większości. (w)

Manifestacja zbiorowa

(Dokończenie ze strony 1-szej).
i źródeł, zależnych od rozumnej ordynacji wyborczej, i zabezpieczenia mu pełnej kontroli nad działalnością rządu oraz całkowitej niezawisłości w pracy ustawodawczej. Zebrani są za równowagą władz i legalnym ich wzajemnym uzupełnieniem się w granicach ich kompetencji, a sprzeciwiają się stanowczo i przeciwstawiają się zwarciu i bezwzględnie wszelkim projektom, któreby zmierzały do zepchnięcia naszego ustroju państwowego w kierunku niekonsty-

tucyjnym, w kierunku zakapturzonej dyktatury".

Rezolucję przyjęło wielkie zgromadzenie jednocześnie rezygnując z dyskusji, poczem dr Meissner podziękował prasie za męską walkę w obronie zdrowia narodu i siły państwa i wezwał społeczeństwo, by w sprawach o których mówi rezolucja, stała jak mur. Imponująca manifestacja zakończyła się okrzykiem na cześć Rzeczypospolitej oraz odśpiewaniem „Roty”.

Posiedzenie Sejmu

Warszawa, 2. 12. (PAT) Posiedzenie Sejmu wyznaczone zostało przez p. marszałka Daszyńskiego na

dzień 5 grudnia br. godz. 12 w południe.

Tarcia wśród nacjonalistów niemieckich

Berlin 2. 12. (PAT) Porażka akcji Hugenberg na terenie parlamentarnym i jawna fronda trzech wybitnych członków frakcji niemiecko - narodowej przeciwko polityce Hugenberga, wywołały silne wrażenie w berlińskich kołach politycznych. W odpowiedzi na deklarację posła Lambacha i tow., Hugenberg zareagował zwolaniem na wtorek naczelnego zarządu stronnictwa niemiecko - narodowego. Cała prasa prawnicowa omawia w zakłopotaniu wypadki ostatnie w łonie frakcji niemiecko - narodowej. „Kreuzzeitung” i „Deutsche Tageszeitung” starają się osłabić charakter wystąpień grupy opozycyjnej, przedstawiając je jako epizod, pozbawiony głębszego znaczenia.

O posiedzeniu nocnym frakcji niemiecko - narodowej, które zadecydowało o stanowisku posłów opozycyjnych stronnictwa niemiecko - narodowego w głosowaniu nad projektem

„ustawy wolnościowej”, ogłasza „Jung-Deutsche” ciekawe szczegóły. Posiedzenie miało przebieg dramatyczny. Po kilkugodzinnej dyskusji szereg posłów, należących do grupy opozycyjnej, z hr. Westarpm na czele, opuścił salę. Po pewnym czasie grupa, złożona z 13-tu posłów, udała się również na narady do innej sali. Poseł Lindeiner - Wildau dostał ataku nerwowego. Grupa opozycyjna zamierzała zgłosić na posiedzeniu Reichstagu odrębną deklarację, wypowiadającą się przeciwko § 4 projektu „ustawy wolnościowej” i podpisaną m. in. przez b. min. Schlego. Dopiero pod wpływem groźby Hugenberga, iż wystąpienie takie musiałoby doprowadzić do otwartego rozłamu w łonie frakcji, opozycjoniści cofnęli swoje podpisy. Mimo to wrzenie w łonie niemiecko - narodowej frakcji parlamentarnej przeciwko Hugenbergowi w dalszym ciągu wzrasta.

Zatarg chińsko-sowiecki

Sowiety niedowierzają Chińczykom — Odwołanie Blüchera

Moskwa, 1. 12. (PAT) Prasa sowiecka poświęca dużo miejsca nocie rządu nankińskiego, wręczonej Litwinowi przez ambasadora niemieckiego von Dirksena, traktując ją jako próbę ze strony chińskiego rządu narodowego przeciągnięcia konfliktu i uzyskania interwencji ze strony czynników postronnych. Prasa jednoznacznie twierdzi, że jakkolwiek rząd sowiecki pragnie pokoju, nie zgodzi się jednak nigdy na żadną interwencję czy pośrednictwo ze strony czynników trzecich bez względu na to, skądby pochodziły. „Izwestija” omawiając wypadki w Mandżurji nawołują do wielkiej ostrożności przy traktowaniu propozycji chińskich, które są tylko manewrem. „Zdaniem „Izwestij” chińczykom nie można dowierzać, pozatem pokojowe zamiary Mukden, nie ozna-

czają bynajmniej, że Nankin zgadza się na likwidację konfliktu. Odezwa nankińskiego rządu do mocarstw dowodzi, że rząd nankiński w najbliższym czasie dołoży wszelkich starań, aby zniszczyć początki porozumienia.

Moskwa, 1. 12. (AW) Pierwsze wiadomości o odwołaniu Blüchera ze stanowiska dowódcy armii Dalekiego Wschodu, otrzymały potwierdzenie. Dowództwo naczelne objął jego pomocnik Kujbyszew. Blücher odjechał do Moskwy. Powodem odwołania była różnica zdań między Blücherem a komisarzem do spr. wojsk. Woroszyłowem. Blücher nalegał na kontynuowanie działań wojennych i odmówił wykonania rozkazu komisarzatu wojny, nakazującego wycofania wojsk sowieckich z terytorium chińskiego.

Pomiary na biegunie południowym

Nowy Jork, 2. 12. (AW) Według doniesień „New York Times” biegun południowy przypada na miejsce, położone na wysokości 4 tys. metrów nad powierzchnią morza. Jest to wielkie płaskowzgórze, którego zbocza są bardzo urwiste.

Ze samolotu podczas przelotów nad

szczególnie wysoko położonymi punktami wyrzucono większe ilości prowiantów celem odciążenia aparatu. Nad biegunem południowym komandor Byrd poczynił szereg niezmiernie ważnych obserwacji i pomiarów, które mają ogromne znaczenie naukowe.

Straszna katastrofa budowlana

Dwie kamienice zawałyły się — Dwadzieścia kilka osób pod gruzami

Paryż, 2. 12. (PAT) W Marsylii wydarzyła się wstrząsająca katastrofa. Dwa 3-piętrowe domy dochodowe, zamieszkałe przez 40 rodzin, zawałyły się jednocześnie. Z pod gruzów rozlegały się rozpaczliwe wołania o pomoc, jęki rannych i konających. 20 kilka osób znalazło się pod gruzami. Są to przeważnie kobiety i dzieci, gdyż mężczyźni wyszli do pracy. Wydobyto narazie zwłoki 2 osób zabitych oraz 6 osób rannych. Rozpoznano 60-letnią kobietę, mieszkankę tego domu. Mąż jej jest ciężko ranny. Ciaszka nieszczęśliwej była zmiążdżona, w rękę trzymała jeszcze kurczowo zaciśniętą szcztokę do zębów.

Zbliżającą się chwilę katastrofy zauważył pewien robotnik, mieszkający w zawałonym domu. Idąc po schodach, usłyszał głośnie trzeszczenie w

murach. Wszczął natychmiast alarm, nikt jednak nie chciał mu uwierzyć. Robotnik ów zdążył wyprowadzić z mieszkania żonę. W kilka sekund potem nastąpiła katastrofa.

Wiec protestacyjny w Kcyni

Bydgoszcz, 2. 12. (Tel. wł.) W dniu 23 listopada br., z ramienia Związku Obrony Kresów Zachodnich, odbyła się konferencja przedstawicieli wszystkich organizacji kcynskich, celem podpisania rezolucji w sprawie umowy likwidacyjnej polsko-niemieckiej, opracowanych przez zarząd główny Z. O. K. Z. Zebrani przedstawiciele odmówili złożenia podpisów, uważając je za niewystarczające.

Natomiast wyłoniono komitet oby-

watelski, celem zwołania wielkiego wiecu protestacyjnego przeciwko umowie polsko-niemieckiej z dnia 23 października br. Wiec zwołano na niedzielę, 1 bm. godz. 1 w południe do sali p. Gdańca. Sala została wypełniona po brzegi, a także przedsiónek i korytarze, tak, że liczbę uczestników oceniać można na przeszło 1500. Wiec zagal p. Szymański i on też przewodniczył. Do prezydium zostali powołani p. burmistrz Rybarczyk i przedstawiciele najważniejszych organizacji prawie wszystkich stronnictw politycznych. Sekretarzem był p. Andrzejewski. Referat na temat „Układ polsko-niemiecki z dnia 23 października 1929” wygłosił redaktor naczelny „Gazety Bydgoskiej”, p. Józef Petrycki. Wicownicy przyjęli referat bardzo gorąco i darzyli p. Petryckiego burzliwymi oklaskami, a kiedy p. Szymański otworzył dyskusję, jeden z wicowników oświadczył, że dyskusja nie jest potrzebna, ponieważ wszyscy zebrani z referatem zupełnie się solidaryzują. Oklaskami całej sali przyjęto to oświadczenie, poczem p. Andrzejewski przedstawił odpowiednie rezolucje, protestujące przeciwko układowi i wzywające Sejm i Senat do odrzucenia układu bezwzględnie. Po odśpiewaniu „Roty” wiec, którego nastrój był niezwykle podniosły, zakończył się.

Burzliwy wiec chłopski

Białystok, 1. 12. (PAT) Pos. Adolf Sawicki ze Stron. Chłop. za zezwoleniem władz administracyjnych zwołał wiec sprawozdawczy pod gołym niebem w Knyszynie w pow. białostockim. Już po skończeniu wiecu, lecz przed rozejściem się tłumu, usiłował urzucić drugi koleś na tem samym miejscu wiec pos. Dominik Łoś z „Piasta”. Przedstawiciel starostwa wezwał tłum do rozejścia się, a gdy to nie poskutkowało, polecił tłum rozproszyć. Wówczas z tłumu padł w stronę policji strzał rewolwerowy, a w chwilę po nim kilka dalszych strzałów. Naskutek tych strzałów tłum przybrał groźną postawę wobec policji, którą obrzucono kamieniami i usiłowano rozbroić. Oddział policji dał szereg strzałów ostrzegawczych w górę i wycofał się poza obręb tłumu do czasu przybycia pogotowia policyjnego z Białegostoku.

Opróżnienie drugiej strefy w Nadrenji

Berlin, 1. 12. (PAT) We wszystkich miastach drugiej strefy nadreńskiej, opróżnionych z dniem onegdajszym, odbyły się uroczystości narodowe. W Koblencku reprezentował rząd pruski min. oświaty Becker, w Akwizgranie min. okupowanych terenów Rzeszy Wirth. Prezydent Hindenburg oraz kanclerz Müller w imieniu rządu przesłali na ręce prezydenta prowincji nadreńskiej depesze gratulacyjne. W Koblencku ukazały się nadzwyczajne wydania dzienników z wiadomością o uznaniu opróżnienia drugiej strefy przez konferencję ambasadorów. Miasta Koblenck i Akwizgran złożyły na pamiątkę ewakuacji drugiej strefy 2 wieńce laurowe na grobie zmarłego min. Stresemanna.

Obydne morderstwo

Schwedt, nad Odrą, 1. 12. (Radjo) O upadku moralnym niemieckiej inteligencji świadczyć może następujący fakt: Przed kilku dniami znaleziono żonę dentysty dr. Guttmanna martwą z raną na głowie. Mąż jej twierdził, że zmarła śmiercią wskutek nieszczęśliwego wypadku, spadając z drabiny pokojowej w łazience. Wobec tego, że przed dwoma latami pierwsza żona dr. Guttmanna umarła też w tajemniczych okolicznościach, sąsiedzi podejrzewając Guttmanna, donieśli o tem policji, która go aresztowała. Po kilku dniach Guttmann przyznał się, że żonę udusił chusteczką od nosa i ciało jej przeniósł następnie z sypialni do łazienki. Po drodze potknął się o drabinę i przy upadku zranił uduszoną w głowę. Uczynił to, aby posiadać wysoką premję ubezpieczeniową, gdyż przed niedawnym czasem żonę na życie ubezpieczył. Władze mają pewne dane, że Guttmann pierwszą żonę otrul.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,90 1/4 zł, w Gdańsku na Warszawie 8,89 3/4 zł.

Kurs marki niem. 1 guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn., w dewizach 212,93 zł, go-tówką 212,51 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 173,55 zł, goówką 173,20 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 2 grudnia 1929.

Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego był naogół spokojny.

Z pap. procent. płacono za 5 proc. poz. konwers. 48,75—49 proc., natomiast osłabiły się nieco 8 proc. listy dolarowe P. Z. K. które notowano 87,50 proc. w oddaniu (przy dew. 8,89 1/2), również oddawano 6 proc. listy żytnie po 21,— (za 1 ctr. mtr.). Poszukiwano premj. dolarowe po 63,50 bez oddawców.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych płacono za Bank Polski 167,—, natomiast ofiarowano Bank Związku po 78,50 bez odbiorców. R. Maya poszukiwano po 90,—.

Cedula urzędowa z dnia 2 grudnia 1929 r.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 48,75—49% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 87,50% O.

(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 21,— O.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 167,— P.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Dr. Roman May I em. zł. 90,— P.
Tendencja: Spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 2 grudnia 1929 r.

Waluty Gółwka
Dol. St. Zjedn. ti 8,89 3/4 sp. 8,91 3/4 kup. 8,87 3/4

	Dewizy:	
	trans.	spred.
Łondyn	043,48 3/4	043,59 1/2
Nowy Jork	008,89 1/2	008,91 1/2
Paryż	035,11 3/4	035,20 1/2
Praga	026,43 3/4	026,50 1/2
Szwajcaria	173,09 1/2	173,52 1/2
Sztokholm	23 1/2	240,47
Wiedeń	125,48	125,80
Włochy	046,69	046,81

Papiery państwowe i obligacje:		
4% poz. inwest.	000,00	117,25
5% poz. premj. dol.	000,00	065,50
5% poz. konw.	000,00	049,75
10% poz. kol.	000,00	102,50

Akcje w złotych:	
Bank Polski	167,25—167,50
Bank Zw. Sp. Zarob.	000,00—078,50
Spiess	000,00—105,00
Elektrownia w Dąbr.	000,00—069,00
Chodorów	000,00—158,50
W. T. F. Cukru	000,00—02 1/2
W. T. Węgla	000,00—072,50
Starachowice	021,75—021,85
Haberbusch	000,00—103,00

PLODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleist. za 1000 kg. reszta za 100 kg. Berlin, dnia 2 grudnia 1929.

Pszensica march. od st. załł	
76-77 kg. przeciętn. jakości	243,00—244,00
Tendencja stała.	
Pszensica march. od st. zał.	
78 kg. przeciętn. jakości	245,00—246,00
Tendencja stała.	
Zyto march. od stacji załad.	
72 kg. przeciętn. jakości	175,00—177,00
Tendencja słabsza.	
Owies march. od stacji załad.	154,00—162,00
Tendencja stała.	
Jęczmień browarny	187,00—203,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	167,00—177,00
Tendencja spokojna.	
Kukurydza Rumuńska zdrowa sucha. wprost fr. wag. Berlin	000,00—169,00
Tendencja stała.	
Mąka szenna	29,25—35,00
Tendencja spokojna.	
Mąka z tr. a	24,75—27,50
Tendencja mocniejsza.	
Osipa pszena	11,00—11,50
Tendencja spokojna.	
Osipa żytnia	9,75—10,50
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	29,00—38,00
Groch dr. ad.	24,00—28,00
Groch pastewny	21,00—22,00
Peluszka	20,50—22,00
Bób polny	19,00—21,00
Wyka	23,00—26,00
Lubin niebieski	13,75—14,75
Lubin żółty	16,50—17,25
Makuch rzepawy	18,50—19,00
Makuch iniany	23,80—24,00
Wyłoki suszone	08,90—09,40
Sróty Soja	18,30—18,70
Platki ziemniaczane	15,40—16,00
Ziemniaki jadalne białe	1,80—2,20
Ziemniaki jadalne czerwone	2,10—2,50
Ziemniaki jad. inne żółte	2,40—2,70
Ziemniaki jadalne nerkowe	3,50—4,00
Ziemniaki fabryczne w fg.	0,08—0,09
Ogólna tendencja spokojna.	

Notowania złotego w Berlinie z dnia 2 grudnia 1929.
Wyplaty na Warszawie 46,725—46,925
Noty wielkie. 46,60—47,00

Wiece opozycyjne w całym kraju

Warszawa, 2. 12. (Tel. wł.) Na wczoraj były zapowiedziane w kraju około 100 zebrań, przeważnie przez grupy opozycyjne. Sanacja usiłowała do zebrań tych nie dopuścić, względnie je rozbić. W szeregu miejscowości to się udało. I tak w Rzeszowie policja rozwiązała zebranie, zwołane przez wszystkie stronnictwa ludowe. W Kraśnym Stawie zebranie zwołali przedstawiciele stronnictw opozycyjnych P.

P. S., Wyzwolenie, Stronnictwo Chłopskie, Piast, Ch. D., N. P. R. Zebrało się około 3.000 osób, ale bojówka zaczęła awantury, wobec czego momentalnie władze wiec rozwiązały. We Lwowie na 7 zebrań rozwiązano 3. W kilku miejscowościach w Kongresówce bojówki chciały zerwać wiec, obrzucając posłów Wyzwolenia lub P. P. S. jajami. (w)

Niemcy uciekają od „przyjaciół”

Kilkunastu rozstrzelanych w ostatniej chwili przed wyjazdem

Warszawa, 2. 12. (Tel. wł.) Wczoraj przybył do Rygi pierwszy pociąg z kolonistami niemieckimi, którzy z powodu terroru i nędzy uciekają z Rosji. Pociągiem przyjechało 401 osób, w tem 157 dzieci. Opowiadają oni, że pod Moskwą zebrało się 16.000 kolonistów niemieckich, chcących wyjechać. Władze udzieliły wiz tylko 4.000. Wśród kolonistów kręca się szpiedzy. Wobec doniesień wywiadowców aresztowano przeszło 30 przywódców ruchu

repatryjankiego a kilkunastu rozstrzelano po aresztowaniu.

Ciekawy wypadek zdarzył się w pobliżu wsi Nowosybirsk. Mieszkańcy wsi, dowiedziawszy się, że pociąg wiezie reemigrantów, zatrzymali transport siłą, zajęli wagony i wystali delegację do władz z prośbą o pozwolenie wyjazdu z Rosji. Bolszewicy rozstrzelali delegatów a przy pomocy wojska uwolnili pociąg od chłopów nowosybirskich. (w)

Przekroczenia budżetowe w r. 1927-28

2. Sejm i Senat

Wydatki budżetowe Sejmu i Senatu w r. 1926/7 wynosiły 9.086.110 zł. Budżet na rok 1927/8 przewidywał 8.843.929 zł. Wydano rzeczywiście 8.481.787 zł.

Jak z tego widzimy wydatki budżetowe Sejmu i Senatu w r. 1927/8 były nietylko mniejsze, niż roku poprzedniego, ale nawet mniejsze niż budżet. Oszczędność budżetowa wynosi 362.142 zł. Jest to jedyna część budżetu, w której nietylko nie było przekroczeń, ale uzyskano znaczną stosunkowo oszczędność. W innych częściach przekroczenia wyniosły 590 milionów zł. Charakterystyczny to objaw, mówiący wiele o naszych obecnych stosunkach!

W budżecie Sejmu zaoszczędzono między innymi na dietach posłów i senatorów 1.076.229 zł, a na drukach sejmowych 124.000 zł. Z tych oszczędności przeznaczono 350.000 zł na dokończenie budowy sali sejmowej, 671.000 zł na meble i inne urządzenia sali posiedzeń, sal komisyjnych, czytelnicy i domu poselskiego. Reszta, w sumie 362.142 zł, pozostała jako nadwyżka w skarbie.

Jak z tego widać, Sejm nienajgorzej gospodarował u siebie. Szkoda tylko że za jego przykładem nie poszły ministerstwa. Nie byłoby teraz sprawy urzędniczej, zmory podatku obrotowego i targu między Sejmem a rządem.

Troska o Gdynię i wybrzeże

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Gdynia, 1 grudnia.

W dniu wczorajszym zakończyły się tutaj dwudniowe obrady międzyministerjalnej komisji dla spraw rozwoju Gdyni i wybrzeża. Komisja, pracująca w dwóch sekcjach — jedna dla spraw rozwoju Gdyni, druga zaś dla rozwoju wybrzeża, zbiera się tu stale w odstępach mniej więcej miesięcznych.

Ostatniej komisji przewodniczył inż. Łęgowski z ministerstwa przemysłu i handlu.

Z referatu przedstawiciela min. komunikacji dowiedziano się, że z „magistrali węglowej” odcinek Bydgoszcz-Gdynia będzie oddany do użytku ruchu towarowego w końcu roku przyszłego. Niestety będzie to linja tylko jednotorowa. W najbliższym rozkładzie jazdy powiększona będzie ilość pociągów pasażerskich, łączących kraj z Gdynią. Zyczenia podróżującej publiczności nie będą mogły być jednak uwzględnione w całej rozciągłości, ponieważ w kierunku do morza każdy nowy pociąg pasażerski powoduje stratę dwóch pociągów towarowych.

Ministerstwo poczt zainstaluje w najbliższym czasie na terenie portu gdyńskiego urząd pocztowo-telegraficzny i wzniesie publiczne rozmównice telefoniczne.

Ministerstwo robót publicznych

przeprowadza na Helu próbną wiercenia w poszukiwaniu wody. Sprawa budowy drogi poprzez półwysep helski jest jeszcze daleka realizacji. Narazie postanowiono, że mają się w tej kwestii wypowiedzieć czynniki zainteresowane. Bulwar nadbrzeżny, budowany z Gdyni do Orłowa, poprowadzony ma być w ten sposób, że na wysokości Domu Zdrojowego w Gdyni utworzona będzie plaża. Dotychczasowa plaża w Gdyni będzie zniesiona.

Szeroko roztrząsano na komisji sprawę budowy letniska Juraty, w odległości 5 kilometrów od Jastarni. Ma to być letnisko, zbudowane na elegancką modłę europejską. Potrzebę podobnego letniska nad morzem uznano jednomyślnie. Juraty mają być rodzajem polskiej Ostendy.

W sprawie rozwoju wybrzeża omawiano rozbudowę i rozwój Jastarni. „Żegluga Polska” buduje tam na wybrzeżu pawilon, który mieścić będzie kawiarnię i dancino. W lecie przewiduje się włączenie Jastarni do linii Gdynia-Hel. Statki „Żeglugi Polskiej” będą opisywały dwa koła. Jedno Sopoty-Gdynia-Hel i drugie Jastarnia-Hel-Gdynia.

Odbyte posiedzenie komisji międzyministerjalnej dla spraw rozwoju Gdyni i wybrzeża było ostatnie w bieżącym roku. F o b.

Interwencje obce niedopuszczalne

Socjalistyczny „Robotnik” drukuje od pewnego czasu oświadczenia i listy różnych zagranicznych działaczy II międzynarodówki, którzy przesyłają wyrazy uznania marsz. Daszyńskiemu i solidaryzują się ze stanowiskiem P. P. S. wobec bieżących zagadnień polskich. Nie można nikomu zabronić wysyłania gratulacji p. Daszyńskiemu, również nie może wywołać wątpliwości oświetlenie na łamach prasy zagranicznej stosunków w Polsce zgodnie z zapatrywaniami danego pisma. Ale od tego jest jeszcze bardzo daleko do prób interwenjowania obcych czynników w wewnętrzne sprawy polskie. To, co się dzisiaj dzieje w Polsce, obchodzi wyłącznie naród polski. Kryzys, jaki przechodzimy, przez

Polaków tylko może być rozwiązany. Inni mogą tylko obserwować i komentować, ale mieszać się im nie wolno. Dlatego też powoływanie się przez P. P. S. na „ostrzeżenia” i „groźby” II międzynarodówki jest metodą niedopuszczalną. Obóz narodowy nie pozwoli, by metoda ta miała się zakończyć.

Położenie P. P. S. w Krakowie

„Robotnik” drukuje szereg oświadczeń, z których ma wynikać, że po wystąpieniu dr. Bobrowskiego z krakowskiej grupy socjalistycznej nie było na tamtejszym terenie większego rozłamu w P. P. S., jak to podawały niektóre pisma. Dr. Bobrowski opuścił P. P. S. sam, nikt za nim nie poszedł, nie opowiedziało się za nim żadna or-

ganizacja, „Naprzód” pozostaje w rękach partji, również socjalistyczni radni miejscy pozostali wierni P. P. S.

Protesty Pomorza w obronie ziemi

Wąbrzeźno.

W Wąbrzeźnie odbył się w niedzielę, 24. bm. wiec Stronnictwa Narodowego w sprawie polsko-niemieckiej umowy likwidacyjnej. Salę „Dworu Wąbrzeskiego” wypełniło zgórą 1200 osób, marszałkował wiecowi p. Czarnota-Bojarski.

Referat zasadniczy o umowie likwidacyjnej oraz o wstępnych krokach do zawarcia traktatu handlowego polsko-niemieckiego wygłosił redaktor „Słowa Pomorskiego” p. Kanarowski. Wywody jego przyjęto burzliwymi oklaskami; wszyscy wiecownicy byli jednomyślni w proteście przeciwko umowie likwidacyjnej.

Po uchwaleniu odpowiednich rezolucyj i odśpiewaniu „Roty”, wiec zakończył się. Przebieg jego wywarł niezwykle silne wrażenie na obecnych. (wd)

Starogard.

W Starogardzie odbył się w piątek, 22. bm. przy udziale przeszło tysiąca osób wiec Stronnictwa Narodowego pod przewodnictwem p. dr. Balewskiego.

Senator dr. Ossowski z Torunia wygłosił referat o obecnym położeniu politycznym, redaktor „Pielgrzym” p. Matiosz z Pelplina mówił o polityce „sanacyjnej” w stosunku do mniejszości narodowych a zwłaszcza Żydów i Niemców, trzeci referat zaś wygłosił generalny sekretarz Stronnictwa Narodowego na Pomorze, p. Sołtysiak z Torunia. Kiedy wspominał on, że mimo fatalnego położenia gospodarczego kraju „sanatorzy” na zebraniach jak i w prasie swej bezustannie wołają, że dzieje się jak najlepiej, sala zareagowała ironicznymi okrzykami pod adresem „radosnej twórczości” i przyklaskiwała mówcy po każdym niemal zdaniu.

Uchwalono jednomyślnie odpowiednie rezolucje, poczem po odśpiewaniu hymnu „Boże coś Polskę” wiecownicy rozeszli się do domu. (wd)

Proces Kowalskiego

Warszawa, 2. 12. (Tel. wł.) Wczoraj pomimo niedzieli toczyła się dalsza rozprawa przeciwko przywódcy Marjawitów, Kowalskiemu. Przemawiał prokurator Godecki. Z całokształtu mowy widać, że prokurator jest za złagodzeniem kary Kowalskiemu, 4 lata więzienia, aniżeli za jej powiększeniem. Dzisiaj wygłaszają przemówienia obrońcy. Wyrok spodziewany jest jutro w południe. (w)

Ferje świąteczne

Warszawa, 2. 12. (Tel. wł.) Ferje świąteczne w szkołach średnich trwać będą od 21 grudnia do 3 stycznia, w wyższych zakładach naukowych od 15 grudnia do 8 stycznia. (w)

Bomba w „Żelaznym Wilku”

Warszawa, 2. 12. (Tel. wł.) Poprzedniej nocy w lokalu „Żelaznego

Skarga.

Powiadają, zem piękniejsza, czemu więc, dlaczego Janka wciąż ma powodzenie, ja nie mam żadnego? Czekał, powiem Ci na uszko: bo Twoja rywalka Wykorzystała umie urok perfum ZAKA „HALKA”... (w)

Wilka“ w Kownie eksplodowała bomba, podłożona przed zamknięciem lokalu. Ofiar niema. (w)

Najstarszy dorożkarz ofiarą samochodową

Warszawa, 2. 12. (Tel. wł.) W ciągu dnia wczorajszego zaszło 93 wypadków, wśród tego 9 osób zostało ciężko rannych, 20 lżej poszkodowanych. M. i. na rogu Królewskiej i Granicznej dorożka zderzyła się z tramwajem, wskutek czego wpadła na bruk dorożka z Zawistowskim, który zabił się. Był to nestor dorożkarzy warszawskich, liczący lat 78 a jeżdżący 60 lat na dorożce. (w)

W Lipniku i Łądku — telegraf

Warszawa, 29. 11. (PAT). — W agencjach pocztowych Lipnik n. Opatówką, (powiat Opatów) i Łądek (powiat Słupca) zaprowadzono służbę telegraficzną i telefoniczną.

Pożar fabryki w Luboniu

Groźny pożar wybuchł dziś krótko po godz. 10 w fabryce Luboń-Wronki Przemysł Ziemiaczany Sp. akc. w Luboniu. Ogień powstał w budynku dekstryniarni i rozszerzył się z dużą szybkością. Natychmiast po wybuchu pożaru zaalarmowano pomoc miejskiej straży pożarnej w Poznaniu, z której wyjechały wozy ratunkowe i sikawki z odwachów przy ul. Masztalarskiej i ul. Bukowskiej.

Straty wyrządzone przez pożar, który już opanowano, są bardzo poważne, gdyż spaliły się częściowo zapasy i urządzenia fabryki i część dachu na dekstryniarni. W chwili, gdy to piszemy (godz. 13), straż pożarna jeszcze są w całej pełni zajęte pracami ratunkowymi.

Przyczyną powstania pożaru, jest eksplozja dekstryny. Straty wyrządzone przez pożar są olbrzymie. (k)

Kino Renaissance Kantaka 8/9
Harry Peel w filmie p. t.

Nieuchwytny przestępca

bpw 1085

Panflavin
PASTYLKACH
przy niebezpieczeństwie
zarażenia się
dla ochrony przed
chorobami z przeziębienia
Do nabycia we wszystkich aptekach
nr 5185

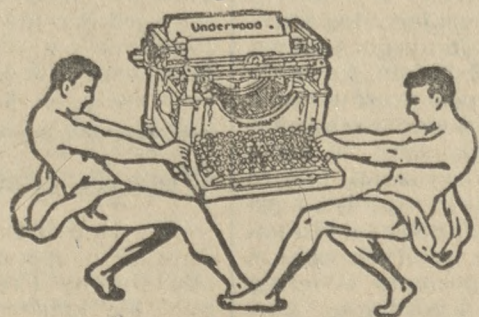
Znów „UNDERWOOD”

Zwyciężył na dorocznym wszechświatowym konkursie szybkości pisania, odbytym dnia 28. IX. 1929 roku w Toronto (Canada)

ZDOBYWAJĄC

PIERWSZĄ NAGRODĘ

PO RAZ
24-ty

z RZĘDU

GEN. PRZEDSTAW. NA POLSKĘ

G. GERLACH, Warszawa,

Ossolińskich 4,
Poznań, Gwarna 14.

nr 5728

„Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary” a Polska

(KAP) „Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary” powstało we Francji w roku 1822 i zostało przeniesione w r. 1922 przez Ojca św. Piusa XI. do Rzymu. Siedzibą jego jest pałac Kongregacji Rozkrzewiania Wiary i na czele organizacji stoi t. zw. Generalna Rada Najwyższa, której prezesem jest sekretarz Kongregacji Propagandy. Rada odbiera ofiary z całego świata i rozdziela je pomiędzy misje katolickie rozmaitych krajów. Bliższe szczegóły, dotyczące statutu można znaleźć w Motu Proprio Papieża XI.

Ze strony polskiej zasiada jako członek Rady przebywający stale w Rzymie ks. prałat Tadeusz Zakrzewski, rektor Polskiego Instytutu Papieskiego w Rzymie, oraz jako prezes polskiej organizacji ks. Kazimierz Bajerowicz. Siedzibą polskiej organizacji jest Poznań, a prezesem honorowym jest arcybiskup gnieźnieński i poznański, Prymas Polski, ks. kard. Hlond. Statut polskiego Dzieła zawarty jest w specjalnym wydawnictwie ks. K. Bajerowicza p. t.: „Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary na całym świecie” (Poznań 1928).

Odnosząc do spraw polskich zauważyć należy wzmocnienie tempa działalności, co zaznacza również sprawozdanie. Ofiary, płynące z Polski, są jed-

nak dość nikome w porównaniu z ofiarami innych krajów. Na pierwszym miejscu idą Stany Zjednoczone, które na 53 1/2 miliona lirów ogólnej liczby składek dostarczyły 24 i 1/3 miliona. Gros składek z Polski wypadła na diecezje zachodnie: gnieźnieńsko-poznańską, chełmską, katowicką, krakowską i tarnowską. Centrum i wschód Polski dostarcza sumy bardzo nikit. Zaznaczyć trzeba, że papieskie Dzieło wyznacza również szereg sum na cele misyjne polski. Jeśli chodzi o rok 1927/28, z którego już są pełne dane, to suma zapomóg dla celów misyjnych przewyższyła nawet składki polskie. Mianowicie w r. 1927/28 z Polski wpłynęło 217.690 lirów, a Papieskie Dzieło wydało na misje polskie 292.000 lirów. Suma ta poszła na pomoc religijną dla ludności polskiej, zamieszkałej poza granicami państwa. Ze zrozumiałych względów nie możemy podać szczegółowego wykazu podziału tej sumy, z której gros poszło tam, gdzie pomoc dla Polaków była potrzebna.

Ze względu na ścisłe związanie Papieskiego Dzieła z Kongregacją Propagandy cała akcja tej organizacji zasuguje na duże zainteresowanie tak sfer miarodajnych, jak i całego społeczeństwa.

„Warszawa, d. 30 listopada 1929 r.
„JWielmożni Panowie
Adwokat Antoni Bogucki
i prof. dr. Władysław Zawadzki

„W odpowiedzi na list JWpanów z dn. 29 bm. mam zaszczyt oświadczyć, co następuje:

„Z zarzutami przeciw działalności p. Bogusława Miedzińskiego na stanowisku ministra poczty i telegrafów wystąpiła „Gazeta Warszawska” nie „w związku ze sprawozdaniem Najwyższej Izby Kontroli Państwa”, które ukazało się w październiku rb., lecz osiem miesięcy temu, a mianowicie w NrNr. z dn. 1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 15 i 17 marca rb., oraz 13 i 18 lipca rb. P. minister Miedziński nie pociągnął „Gazety Warszawskiej” do odpowiedzialności sądowej.

„Do rozpatrywania i oceny zarzutów podniesionych w sprawozdaniu Najwyższej Izby Kontroli Państwa przeciw urzędowej działalności p. Bogusława Miedzińskiego jedyną właściwą instancją są ciała prawodawcze.

W tym stanie rzeczy mógłbym w imieniu „Gazety Warszawskiej” udzielić wyjaśnień jedynie na żądanie sądu państwowego, względnie Komisji sejmowej.

„Z wysokim poważaniem
Stefan Olszewski,
redaktor naczelny „Gazety Warszawskiej”.

Z opery

„Casanova” Różyckiego

W tej mieszaninie nastrojów, jakie daje libretto Krzewińskiego do „Casanovy” bierze jednak zdecydowanie górę kompozytor ze swem karnawałowo-afrodyzyjskim traktowaniem tematu.

I pomimo, że na scenie kładą się aż dwa trupy, nie zachmurzają one jednak horyzontu a podkreślają raczej jego wybitnie różowy koloryt. Mgiełki odurzenia erotycznego otulają walczakowym woalem każdy epizod i pod jego osłoną dzieją się te wszystkie mniej lub więcej wesołe rzeczy, które stanowią treść zasobnej w akcję wersji scenicznej „Casanovy”.

Kompozytor uznał, że najtrafniejszą syntezą dziejów życia bohatera będzie właśnie walczyk — taki zwyczajny walczyk, rozkołysany falą popołudniową i bardzo powszechnej namiętności ludzkiej. Przypisać trzeba, że przyjęwszy tę właśnie charakterystykę za zasadę umiał w niej wytrwać do końca bardzo konsekwentnie, tworząc przez to całość muzycznie bardzo jednolitą.

Czy jest to jedynie słuszne stanowisko wobec tematu, to inna sprawa. Różycki obrał właśnie to.

Muzyka Różyckiego wywodzi się wprost ze sceny, jest z nią organicznie zrośnięta i w świetle ramy nabiera żywych, naturalnych rumieńców — z czym jest jej oczywiście bardzo do twarzy.

Różycki czuje scenę rasowo i umie ją bardzo umiejętnie wyzskać. Paletę dźwiękową włada na tym terenie niezwykle zręcznie i trafnie. Szereg sytuacji w „Casanovie” muzycznie podmalował kompozytor nieoczekiwanie świetnie za pomocą pomysłowych zwrotów melodyjnych, rytmicznych i kolorystyki orkiestrowej, że wymienić: djalog nadwornego muzyka i dyrektora teatru w I obrazie II aktu, proste muzycznie i bardzo do sytuacji odpowiedniane kuplety prefekta policji, refrenowane pysznymi pomrukami tłumu z akompanjamentem tuby; wartka i samorzutnie płynąca „konwersacja” pokojówki z kamerdynerem w buduarze — i wreszcie kapitalny, mało rzucający się szczegół instrumentacyjny w chwili, kiedy Casanova wchodzi do buduaru (o ile się nie mylę) Katon z tematem walca, śpiewanego poprzednio przez nią samą; fraza Casanovy podparta jest harmonją blachy, brzmiącą niezwykle wyraziście i po męsku gorąco, co z niedwuznaczną rzeczowością uwypukla charakter sytuacji.

Operowanie np. tematem walca (nie żywiącego zresztą zbyt wygórowanych ambicyj artystycznych) jest bardzo pomysłowem. Odlamki tego tematu spotykamy co krok wykorzystane z prawdziwą zręcznością. Jeśli dodać do tego wybitną melodyjność całego dzieła, niezawodną wokalnosc fraz, ich bardzo naturalny i dla śpiewaków niezwykle efektywny układ, zrozumiałym będzie to powodzenie z jakim „Casanova” spotkał się na premierze.

Śpiewano i grano na premierze z rzadkim zapalem i rozmachem. Scena za sceną szły składnie i w tempie. Chwiejącami się drobnymi zresztą

szczegółami nie przejmowano się, mając na oku prowadzenie linii głównej, która wypadła w sumie bardzo pomysłynie.

Instykt sceniczny Różyckiego znalazł w tym wypadku dobrego doradcę w osobie librecisty Krzewińskiego, którego układ odznacza się zręcznym uszeregowaniem epizodów głównych, ożywionych zajmującymi i charakterystycznymi szczegółami ubocznymi. Reżyser ma tu wdzięczne pole do działania a śpiewacy czują się w swym żywiole jak rzadko kiedy. Barwna i technicznie świetnie napisana muzyka daje orkiestrze i kapelmistrzowi duże pole do popisu.

Kompozytor nazwał rzecz operą komiczną. Trudno zgodzić się bez zastrzeżeń na ten tytuł, zbyt bowiem często treść muzyczna wybiega daleko poza komiczno-operowe ramy i wkracza na tereny z operą już mało wspólnego mające. Jest to zresztą rzecz konwensansu i osobistych aspiracji kompozytora. Chwilami wydawało się, że kompozytorowi przyswiecała myśl stworzenia polskiego „Rosenkavaliera”, lecz im dalej rzecz się posuwa, tem mniej z tej iluzji pozostaje.

Wykonawców miał Różycki doskonałych. Dali oni wszyscy ze siebie maximum talentu wysiłku i pracy.

PP. Fedyczkowska i Drabik (Katon i Casanova) śpiewali z uniesieniem i nie podrabianym temperamentem — odruchowo i płynnie. Stronę aktorską mieli opracowaną starannie i przekonująco — szczególnie Fedyczkowska, która oprócz tego śpiewała czarującą. Drabika ciepły, wyraziści i równy głos miał zdecydowaną przewagę nad głą, która często jest jeszcze tylko konwencjonalnie dobrą. Pięknie brzmiący głos braki te jednak wynagradza. Opera obfituje w mnóstwo ról epizodycznych. Wszystkie były starannie obsadzone i przygotowane, więc artyści nie wezwą za złe, że ograniczę się do stwierdzenia tego faktu, pod którym zresztą każdy z obecnych na premierze z gotowością się podpisał.

Wyróżniło się kilka scen, jak np.: djalog służby w buduarze, przemówienie przez p. Fontanównę i Sendeckiego odtworzony. Para ta cieszyła się względami publiczności a p. Fontanówna dostała brawo już za samo pojawienie się na scenie no i za swoje „aaa!” po nieoczekiwanym pocałunku.

Pokojówki w III akcie uwijały się po scenie bardzo gospodarnie (p. Majchrzakówna i trzy gwiazdki) a scena z gołeniami (brzytwa p. Gruszczyńskiego) wypadła b. zręcznie.

Scena w Łazienkach nie miała wyrazu (król — p. Raczkowski, a purpura tym razem na kim innym).

Branickiego śpiewał z patetycznym gestem p. Karpacki. Krótkie a głosowo ładnie oddane partje miały panie: Bojar-Przemieniecka i Kisielewska a także p. Maj.

Chóry były chwilami nieco dezorientowane, jest to jednak drobiazgi często zdarzający się na premierach — śpiewały naogół poprawnie. Balet z p. Jedyńską (air antique) na czele pisywał się dosyć skromnie.

Orkiestra brzmiała wyśmienicie i grała z widocznym upodobaniem.

Dekoracje bez zbytecznego przepychu, lecz stylowe i ładnie przygotował p. Drabik. Bardzo ładny i dobrze w nastroju oddany obraz w parku Łazienkowskim z pałacem w głębi.

Ogólne przygotowanie całości zasługuje na duże uznanie, znać bowiem w niem staranność i sumienność, której nie szczędzili ani kapelmistrz (dyr. Wojciechowski) ani reżyser (p. Urbanowicz).

O ile o poszczególnych rolach można mówić mniej lub więcej szeroko, to o pracy obejmującej całość (jak praca kapelmistrza i reżysera) wystarczą jedno zdanie uznania, inaczej bowiem należałoby pisać oddzielny feljeton dla każdego z nich.

Efekt pracy tych dwóch naczelnych kierowników wyraża się nie w mniej lub więcej udatnych szczegółach, lecz w całości, za którą oni ponoszą odpowiedzialność. A wrażenie z całości wyraża się przecież nie zdaniem nawet ale słowem jednym i tym razem również wystarczy to jedno: powiodło się.

Sł. Wiechowicz.

Rezerwy zbożowe dla miasta Lwowa

Miejska komisja aprowizacyjna oświadczyła się za tworzeniem rezerwy zbożowych na rok 1929-30 i poleciła magistratowi wyszukanie odpowiednich pomieszczeń. Następnie komisja oświadczyła się za zniesieniem cen maksymalnych na makę, pieczywo, mięso, wędliny na okres próbný. Sprawa ta odesłana zostanie do województwa, które poweźmie ostateczną decyzję.

Papieski medal jubileusz.

(KAP) W związku ze swoim jubileuszem kapłańskim i podpisaniem traktatów laterańskich oraz konkordatowego z Włochami Ojciec św. polecił sporządzić złoty medal, który jest prawdziwym dziełem sztuki złotniczej. Na przedniej stronie medal posiada wizerunek papieża a na odwrotnej widok bazyliki św. Piotra i św. Jana Laterańskiego z podpisem u dołu: „Pax Christi Italiae reddita”.

Ojciec św. odznaczył tym medalem prezesa rady ministrów bawarskich, dr. Helda.

„Sanatorzy” zaanektowali Dekerta

Prasa „sanacyjna” od kilku dni reklamuje hałaśliwie „tydzień Dekertowski”, który ma się rozpocząć dziś, rzekomo dla uczczenia „140 rocznicy wystąpienia Dekerta o prawa dla mieszczaństwa polskiego”. Za tym parawanem „sanacyjny” Stan Średni chce zmobilizować masy rzemieślników polskich do różnych „obchodów” i „holdów” czysto politycznych. Cały ten „obchód” przygotowany został przez „sanację” przed kilku tygodniami w wielkiej tajemnicy przed „niepewnymi” ludźmi. Dopiero w ostatniej chwili rozpoczęło się mobilizowanie rzemieślników ze skutkami mocno wątpliwymi, o czym świadczy zebranie „przedstawicieli wszystkich cechów” w lokalu rady Stanu Średniego. Na zebraniu to przybyli: senator z B. B. Rogowicz, poseł z B. B. Idzikowski, sekretarz rady p. Zabęski i — jeden starszy cech.

Oczywiście na „obchód” będą się musieli zjawić piekarze, rzemieślnicy i cukiernicy, należący do „sanacji”. Czy przyjdą i inni celem wysłuchania referatu „mieszczanina” Makowskiego, b. ministra sprawiedliwości — wątplimy bardzo. Wreszcie dodać należy, że nie ma żadnego „140-letniego jubileuszu” (jeśli 140 lat stanowi wogóle jakąś specjalną datę), gdyż faktycznie może być mowa tylko o 139 rocznicy.

Warszawa, 1. 12. (Tel. wł.) Pod auspicjami „sanacyjnymi” odbyło się dzisiaj szereg uroczystości, związanych z obchodem 140 rocznicy zjazdu mieszczańskiego, zwołanego przez zasłużonego prezydenta starej Warszawy Jana Dekerta.

O godz. 9 rano na intencję zjazdu odbyła się msza św. w katedrze, po czym uformował się pochód na Stare Miasto. Tutaj przemówienie wygłosił prezydent m. Warszawy Słomiński. Następnie wyruszone pochodem pod pomnik ks. Józefa Poniatowskiego celem złożenia wieńca na grobie Nieznanego Żołnierza. W południe uczestnicy zjazdu na Zamku składali hołd Prezydentowi Rzeczypospolitej. Po przemówieniu sen. Rogowicza z B. B. i wręczeniu adresu z herbami miast polskich Prezydent Rzeczypospolitej wyraził swe podziękowanie za wyrazy hołdu. Z ramienia Związku Drogrzystów p. Gładysz wręczył Prezydentowi dyplom członka honorowego związku.

O godz. 17 odbyła się na Zamku przemówienia prezesa Izby Rze-

mięślniczej w Warszawie Pieniżkiewicza i Prezydenta Rzeczypospolitej dekoracja szeregu osób, i to 30 złotem i krzyżami zasługi, 49 srebrnymi i 12 brązowymi.

Nie nasz obyczaj

Sprawozdanie Kontroli Państwowej stwierdza na stronie 25, że dokonana w czerwcu roku 1928 kontrola konsula generalnego w Charkowie wykazała sprzeniewierzenie na sumę 2.613 dolarów. Konsulem generalnym był Konstanty Skrzyński. Niedobór został przez niego pokryty. Śledztwo sądowe przeciwko winnemu zostało przez sąd okręgowy w Warszawie umorzono na mocy amnestji; natomiast wydalono Konstantego Skrzyńskiego ze służby.

Prasa „sanacyjna” twierdzi przy tej okazji rzeczy nieprawdziwe. Nieprawdą np. jest, że ów Konstanty Skrzyński został przyjęty na służbę do ministerstwa spraw zagranicznych przez b. ministra spraw zagranicznych M. Seydę w roku 1923; p. Konstanty Skrzyński był już bowiem wówczas w ministerstwie.

Jeżeli chodzi o „endeckość”, to — jak nam donoszą — prawdą jest, że Konstanty Skrzyński uważał się niegdyś za narodowego demokratę; prawdą jest jednakowoż niemniej, że obóz narodowy dawno z nim zerwał, i że p. Konstanty Skrzyński od dawna stawia na odwrotną kartę.

Zresztą, czy tak, czy inaczej, dla nas to obojętne: wina jest winą, czy ma ją na sumieniu p. X. czy p. Y., i wina doznaje z naszej strony zawsze równego potępienia. Nie należy do tego obozu, który polityczne przestępstwa organizuje, a przestępstwa prywatne, o ile chodzi o jego własnych ludzi, zasłania i bierze w obronę. Nie nasz to obyczaj.

W sprawie b. ministra Miedzińskiego

„Gazeta Warszawska” otrzymała list następujący:

„JWielmożny Pan
Stefan Olszewski
naczelną redaktor „Gazety Warszawskiej”.

„Sąd obywatelski, powołany do rozpatrzenia zarzutów stawianych przez prasę w związku ze sprawozdaniem Najwyższej Izby Kontroli Państwa p. posłowi Bogusławowi Miedzińskiemu, jako b. ministrowi poczty i telegrafów, delegował niżej podpisanego członków tego sądu prof. dr. Władysława Zawadzkiego i adwokata Antoniego Boguckiego do zebrania materjałów, potrzebnych do rozważenia sprawy.

„Podpisani zwracają się z uprzejmą prośbą do JW. Pana o łaskawe przybycie do mieszkania adwokata Antoniego Boguckiego (Warszawa, Wspólna 28 m. 3, w dniu 30 listopada rb. o godz. 2 1/2 po południu dla udzielenia danych w sprawie powyższej.

Z wysokim poważaniem
Władysław Zawadzki, A. Bogucki.
„Warszawa, d. 29 listopada 1929 roku”

W odpowiedzi na to naczelną redaktor „Gazety Warszawskiej” wysłał list następujący:

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Na straży granic Rzplitej

W ciągłej walce z przemytnikami — Ostatnie aresztowania

Nasz korespondent zbąszyński (zt) pisze:

Nie wszystkim naszym czytelnikom wiadomo ile dramatów rozgrywa się w dzień i w noc w naszych granicznych powiatach, zwłaszcza w tak zwanym 30-kilometrowym pasie granicznym względnie ściślej mówiąc w strefie nadgranicznej.

Przeróżne ciemne żywioły pochodzące z rozmaitych sfer, którym się ziemia odczysta pod stopami pali, usiłują nieraz bez dokumentów przejść nocą na teren sąsiedniego państwa przed ścigającą ich ręką sprawiedliwości. Ludzie ci szukają w pasie granicznym osobników, którzy ich za switą opłatą usiłują pokryjomu przeprowadzić. Czujne oko i ucho strażnika czuje na wszystkie podejrzane ruchy stara się temu zapobiec.

Właśnie w ostatnich czasach aresztowano i odstawiono do więzienia w Wolsztynie od dawna poszukiwanych braci Poradów Feliksa i Stefana z Poznania, którzy przy pomocy obywatela B., zamieszkałego w pasie granicznym usiłowali przeprowadzić do Niemiec 2 mężczyzn i jedną kobietę. Poradowie przyznali się w dochodzeniach przedstępnych do licznych

wypadków przeprowadzenia przez granicę.

W Zbąszyniu ujęto również dwóch osobników K. i M., którzy zawodowo trudnili się przeprowadzaniem osób przez granicę. Osadzeni w areszcie w Zbąszyniu oczekują na surowy wyrok Sprawiedliwości.

Dalej przed paru dniami przytrzymała straż na granicy sześciu osobników pod przewodnictwem „zawodowca” z powiatu wieluńskiego, którzy przyjechali koleją przed Międzychód i usiłowali zbiec do Niemiec. Osadzeni w więzieniu Sądu Grodzkiego w Międzychodzie oczekują również wyroku sądowego.

Niedawno przychwycony pod Jaromierzem niejakiemu Januskiewiczowi Witolda z Poznania, który przeszedł z Niemiec; znaleziono przy nim narnarzędzia do włamania i skrwawioną chusteczkę. Januskiewicz to znany i oddawna poszukiwany a nawet kilkukrotnie notowany w aktach policji włamywacz i pierwszorzędnym „kasiarzem”, który wspólnie z innymi dokonał ostatnio włamania w pałacu Gościszewskim. J. osadzony został również w Wolsztynie.

Skrzydłaci pieśniarze

Wystawa kanarków cieszyła się dużym powodzeniem — Kto otrzymał nagrody?

Towarzystwo hodowli kanarków i ochrony ptaków leśnych „Canaria” w Poznaniu urządziło w sali p. Jarockiego zbiorowe pokazy kanarków własnego chowu. Wystawiono ogółem 115 okazów rozmieszczonych w pięknych szafkowych klateczkach.

Poprzednio w dniach 29 i 30 listopada br. odbyło się premjowanie. Pierwszą nagrodę za własny chów ufundowaną przez Tow. „Canaria” w postaci srebrnego wędrownego pucharu uzyskał p. Domiński; również wręczono mu srebrny medal za specjalnie umiejętnie tresowanie; drugą nagrodę w postaci złotego wielkiego medalu uzyskał p. Rochowiak, trzecią — mały złoty medal p. P. Felsz, czwartą — wielki srebrny medal p. Fl. Felsz, a piątą — mały srebrny medal p. Maik.

Klasa powszechna: Tu pierwszą nagrodę wielki złoty medal dostał p. P. Felsz, drugą — mały złoty medal, u. Fl. Felsz, trzecią, wielki srebrny medal p. Maik, czwartą i piątą mały srebrny medal pp.: Domiński i Izydor.

Wystawa kanarków cieszyła się powodzeniem wśród publiczności, która z prawdziwym zadowoleniem śledziła piękny koncert skrzydlatych pieśniarzy. Popołudniu nastąpiło zamknięcie połączone z ciągnięciem loterii fantowej, w której publiczność wygrała wcale ładne okazy.

Pierwszą nagrodę otrzymała ponadto firma T. Otmianowski za żer oraz St. Sauer również za żer i przybory. Oprócz wspomnianych nagród uzyskało kilku wystawców honorowe odznaczenia.

Do zorganizowania pięknego pokazów przyczynili się pp.: St. Rochowiak i H. Szczerkowski jako gospodarze, oraz C. Gomoliński i Fl. Felsz jako radni. Ekspozycją p. Józef Ketzler z Górnego Śląska. (z)

KALENDARZYK

Poniedziałek, 2 grudnia 1929

Słońce: wschód 7,41 — zachód 15,42 — długość dnia 8 godzin 1 min.

Księżyc: wschód 9,19 — zachód 16,04 — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Poniedziałek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka plus 6 st. C., pochmurno, wiatr południowo-zachodni, ciśnienie atmosferyczne niskie 745 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 7 st. C., najniższa plus 6 st. C.

Kal. rz.-kat.: Bibiana — jutro Franciszek Ks.

Kal. słow.: Szulislaw — jutro Wiślimir.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ul. Fr. Ratajczaka 12. — Apteka pod Białym Orłem, St. Rynek 41. — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 12.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

— Tow. Powstańców i Wojaków im. gen. J. Hallera — Poznań-Jeżyce. Plenarne zebranie odbędzie się we wtorek, dnia 3 bm. w lokalu p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16 o godz. 20.

— Cech Krawiectwa Damskiego. Zebranie odbędzie się dnia 3 bm. o godz. 20 u p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej.

WYKŁADY

— Wykłady T. G. L. rozpoczęły się 2 bm. Blższe szczegóły podają afisze oraz sekretariat, który urzęduje w lokalu wykładów (szkoła powszechna św. Marcina 35) codziennie z wyjątkiem świąt i niedziel od godz. 18.

— Wieczór telepatyczny. P. Karten, znany grafolog i telepata dał w tych dniach w prywatnym mieszkaniu wobec grona zaproszonych gości z kół lekarskich i dziennikarskich bardzo ciekawy pokaz z dziedziny telepatii. Blższemu omówieniu i wyjaśnieniu tych zagadnień poświęcił p. Karten w tych dniach odczyt publiczny z doświadczeniami w sali Domu Ewangelickiego. 40 procent dochodu przeznaczają p. Karten na rzecz ociemniałych naszego miasta. Dokładny termin odczytu będzie podany w ogłoszeniach.

ŻYCIE SOKOLE

— Sekcja Pływacka Tow. Gimn. „Sokół”. W ostatniej chwili przypominamy zebranie 3. 12. br. o godz. 19 na boisku „Sokół”. Przybycie wszystkich członków konieczne.

— Uroczystość sokola w Kazimierzu. Miejscowe gniazdo wystąpiło z przedstawieniem amatorskim grając „Grube ryby” Bałuckiego. Wszyscy amatorzy wywiązali się ze swego zadania doskonale, to też licznie zebrana publiczność darzyła ich niemiłągocmi oklaskami. Po przedstawieniu odbyła się wesoła zabawa. Zaznaczyć wypada, że miejscowe gniazdo zostało już przyjęte do Związku, a swą pracą wykazało, że byt jego w Kazimierzu jest zapewniwo mimo przeszkód, trudności i bojkotu z różnych stron.

WIECZORY, KONCERTY

— Święty Mikołaj. W sobotę, dnia 7 grudnia o godzinie 3 po południu przyjeżdża z niebieskich krain ukochany i hojny dla wszystkich grzecznych dzieci św. Mikołaj z różnymi podarunkami i niespodziankami. Proścież już dziś — dziatki — waszych drogiej rodziców, by zezwolili wam go powitać. Uprasza się składać wcześniej paczki z podarkami, należycie zaadresowane, w składzie papieru „Aurora”, ul. Marsz. Focha 74 i w składzie cukerków ul. Marsz. Focha. — Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo na św. Łazarzu.

— Przedstawienie wojskowe. Dnia 5 grudnia odbędzie się w Teatrze Wielkim przedstawienie wojskowe. Odegrany zostanie balet fantastyczny w 10 obrazach L. Różyckiego „Pan Twardowski”. Bilety na powyższe przedstawienie zamawiać można w Referacie Oświaty Komendy Placu. Wydaje się bilety tamże od wtorku dnia 3 grudnia.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— Święto patrona misyj. Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary przy Kolegiale św. Marii Magdaleny (Fara) obchodzi w dniach 2 i 3 bm uroczystość swego patrona, św. Franciszka Ksawerego. W poniedziałek o godz. 19,30 nabożeństwo misyjne z kazaniem w kościele farnym. W wtorek o godz. 19,30 uroczyste zebranie na sali Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1. Wykład misyjny wygłosi O. prowincjał Kowalski misjonarz z Zgrom. OO. Oblatów. Wstęp dla wszystkich bezpłatny. Członków i przyjaciół misji uprasza się o liczny udział w nabożeństwie i zebraniu misyjnym.

— Pokaz gazowy. Dnia 3 bm. o godz. 17 w sali pokazowej Gazowni Miejskiej przy ul. Grobla 15 odbędzie się ogólne zebranie nowo powstałego Koła Ulepszeń Metod Pracy Domowej, na którym wygłoszone zostaną pogadanki z dyskusją przez pp. Dobrowską i Zółtowską. Uprasza się o jaknajliczniejsze przybycie i członków i gości.

— W biurze Tow. „Pielgrzym”, w Poznaniu ul. św. Józefa 5, przyjmuje się kandydatów na członków od dnia 2 do 6 grudnia w godz. od 6 — 7 wiecz. Kandydaci winni stawić się z 2 przedstawicielami, członkami Towarzystwa.

— Gwiazdka Młodych Przemysłowców. Jak w latach ubiegłych, tak i w tym roku urządziła Tow. Młodych Przemysłowców gwiazdka dla biednych dzieci po zmarłych członkach. Zgłoszenia przyjmuje p. Jan Zabłocki, Wodna 2.

KRONIKA MIEJSCOWA

— Towarzystwo Pomocy Społecznej, którego zadaniem jest niesienie moralnej i materialnej pomocy ubogim wszystkim warstw społecznych i które swoje zwykłe i nadzwyczajne dochody w przeważnej części poświęca na cele wychowawcze i naukowe, napotyka, jak zresztą wszystkie charytatywne organizacje, na coraz więcej ubogich, szukających pomocy w jego organizacji. Obłą ten jest poniekąd uzasadniony istniejącym obecnie kryzysem gospodarczym oraz bezrobociem na terenie miasta Poznania, które to okoliczności powodują większe wydatki i ofiary na rzecz biednych, tak ze strony Magistratu, jak i ze strony instytucji dobroczynnych. Chcąc chociażby w małej mierze przyczynić się do zmniejszenia

U ludzi cierpiących na żołądek, kiszkę i przemianę materii, stosowanie naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa pobudza prawidłowość funkcji narządów trawienia i kieruje odżywcze dla organizmu soki do krwioobiegu. Opinie wybitnych lekarzy specjalistów wykazują, że woda Franciszka Józefa jest niezmiernie pożyteczna także i przy zapaleniu naczyń krwionośnych (przy arteriosklerozie). Ządać w aptekach i drogerjach. nw 5727

— Z okazji 10-lecia istnienia Kółka Eucharystycznego Dziewcząt w parafii farnej odbyło się w tych dniach w ochronce zebranie uroczyste, które zajął ks. m. m. m. Kaja, a p. Mizerna przedłożyła sprawozdanie. W nawiązaniu do tego sprawozdania przemówił ks. prałat Stychel, wypowiadając w gorących słowach zachętę do wytrwania w dotychczasowej gorliwości. W drugiej części zebrania dziewczęta, należące do kółka, wykonały szereg produkcji, przygotowanych pod kierownictwem p. Jakubowskiej, przewodniczącej kółka. Na wyszczególnienie zastuguje umiejętnie odegrany obrazek sceniczny p. t. „Dziewczęce dusze”. (k.)

— Z targu. Dnia 2 bm. na pl. Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 6,00—6,20 zł; masła mleczarskiego 7,00—7,20 zł; twarogu 1,00—1,40 zł; mendel jaj 3,70—3,90 zł; litr śmietany 2,80—3,20 zł; litr mleka pełnego 40 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 3,40 do 3,60 zł; słoniny wędzonej 4,00—4,20 zł; wieprzowiny 3,20—4,40 zł; wołowiny 3,20—4,40 zł; cielęciny 3,20—4,80 zł; skopowiny 2,80—3,20 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4,00—4,20 zł; za drób: para kurczą 6,00—7,00 zł; kura 4,00—5,00 zł; perlicą 5,00—6,00 zł; kaczka 5,00—6,00 zł; 1 kg. tuczonej gęsi 4 zł; para gołębi 2—3 zł; para kuropatów 6—7 zł; indyk 10—16 zł; królik 3—4 zł; za ryby: 1 kg. szczupaka 4,40—5,00 zł; karpia 4,00—5,00 zł; lina 3,60—4,40 zł; karasia 2,00—4,40 zł; leszcza 1,60—2,40 zł; okonia 2,60—3,60 zł; suma 4,00—5,00 zł; białych ryb 0,80 do 1,50 zł; za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 8—10 gr; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20—40 gr; szpinaku 1,20 zł; jarmuzu 40 gr; 1 kg. pietruszki 50 groszy; seleru 1,00 zł; 1 kg. brukselki 1,40 zł; białej kapusty 25—40 groszy; modrej i włoskiej 40 do 60 groszy; 1 p. kalarepy 15 gr; 1 kalafior 0,30—1,00 zł; 1 kg. melonu 30 gr; 1 kg. bobu 1,20 zł; 1 kilogram pomidorów 0,80—1,40 zł; 1 kilogram borówek 2,80 złotych; — za owoc: 1 kg. jabłek 0,40—1,60 zł; gruszek 1,00—1,60 zł; śliwek 0,50—0,80 zł; winogron 5 zł; za grzyby: 1 kg. zielonek 1—1,40 zł; borowików 3—4 zł; maślaków 1—1,20 zł; czubajki, szare, zielonki, sarny i inne grzyby 1,00 zł za kg; 1 kg. chleba 40 gr — Dowozy średnie. Targ dość ożywiony. Ceny bez zmian. (hu.)

— Wypadki samochodowy. Dnia 30 bm. na ul. Franc. Ratajczaka niestwierdzony samochód osob. najechał na konia rondo of. z 7 pulk. saperów. Kierowca samochodu odjechał niepoznaczony. Zawieszona na miejsce straż pożarna podniosła konia okaleczonego a wóz ambulansowy zabrał go. Wypadku w ludziach nie było. (z.)

— Nożowictwo. Dnia 29 bm. w toku bójki pożgany został nożem Dominiak Henryk, zam. ul. Zagórze 11. Rany nie są niebezpieczne. (z.)

— Zwłoki zaginionego dziecka. Dnia 1 bm. znaleziono w Główniej, w dole, z którego wybiera się piasek, zwłoki 4-letniej Janiny Sekówny z Główniej-baraki, która dnia poprzedniego zaginęła. Dochodzenia wykazały, że dziecko bawiło się w dole, przyczem oberwała się ziemią i dziecko zostało zasypane. (z.)

— Z powodu głupiego figla. Uderzan Teofil, zam. przy ul. Szamarzewskiego 1, wezwał dnia 1 bm. niepotrzebnie straż pożarną przez wyduszenie szyby w aparacie alarmowym przy ul. Kraszewskiego 15. Został wysłędzony, będzie miał proces karny i zapłaci za straży pożarnej. (z.)

KRONIKA WYPADKÓW

— Wypadki samochodowy. Dnia 30 bm. na ul. Franc. Ratajczaka niestwierdzony samochód osob. najechał na konia rondo of. z 7 pulk. saperów. Kierowca samochodu odjechał niepoznaczony. Zawieszona na miejsce straż pożarna podniosła konia okaleczonego a wóz ambulansowy zabrał go. Wypadku w ludziach nie było. (z.)

— Nożowictwo. Dnia 29 bm. w toku bójki pożgany został nożem Dominiak Henryk, zam. ul. Zagórze 11. Rany nie są niebezpieczne. (z.)

— Zwłoki zaginionego dziecka. Dnia 1 bm. znaleziono w Główniej, w dole, z którego wybiera się piasek, zwłoki 4-letniej Janiny Sekówny z Główniej-baraki, która dnia poprzedniego zaginęła. Dochodzenia wykazały, że dziecko bawiło się w dole, przyczem oberwała się ziemią i dziecko zostało zasypane. (z.)

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Targowisko zmysłów”.
Aurora: „Królewskie diamenty” — z Douglasem Fairbanksem.
Bajka: „Branka potępieńców”.
Casino: „Miłość w dyplomacji”.
Colosseum: „Wielki człowiek”.
Corso: „Mogila Nieznanego Żołnierza”.
Edison: „Serce nie służy”.
Kapitol: „Branka potępieńców”.
Metropolis: „Szlakiem hańby”.
Odeon: „Motyl brukowy”.
Renaissance: „Nieuchwytny Przystępca”.
Słońce: „Hrabia Monte Christo”.
Stylowe: „Ludzie Nocy”.
Wilsona: „Życie i przyszłość kobiety”.

KRONIKA POLICYJNA

— **Ujęcie niebezpiecznych bandytów.** Wojciech Pawuła, zam. w Poznaniu przy ul. Rybaki 1, ujęty został jako współnik Jędrzejczaka Józefa, za napady rabunkowe, dokonywane w okolicy Wągrówca. (z.)

— **Ujęcie złodziei.** Ujęto jako sprawców kradzieży u p. Kałuniczaka, Czerwińskiego Franciszka, lat 18 i Strohloka Emilia, lat 22 (oba zamieszkał przy ul. Jeżyckiej 18) oraz Sikorę Leonarda, lat 19, zam. przy ul. Nad Bogdaną 6. Część skradzionych rzeczy zwrócono poszkodowanemu. Jako sprawca kradzieży u p. Kowalskiego, ul. Sielska 46, został ujęty Ostrowski Mieczysław, zam. przy ul. Marsz. Focha 33. (z.)

— **Kradzieże i włamania.** W mieszkaniu upewnem skradł dnia 30-go ub. mies. Darnetko Aleksander (miejsce zamieszkania nieznane) rozmaite biżuterię oraz zapomocą podrobionych kwitów podniósł z Lombardu Miejskiego rzeczy tam zastawione, poczem ułotnił się. — P. Łąkińskiemu Tadeuszowi z Nadborowa pow. Żnin, skradziono z samochodu walizkę, zawierającą sześć białych dziecięcych czapek, 2 pary firanek w deseni kolorowy, aparat radiowy 4-lampkowy. — P. Erdmańskiemu Kazimierzowi, ul. Marsz. Focha 121, dnia 1 bm. skradziono z tylnej kieszeni spodni portmonetkę, zawierającą 300 złotych. — Dnia 1 bm. w Ratajach nieznani osobnicy usiłowali włamać się do chlewu p. Wolnego, lecz zostali spłoszeni; uciekając w stronę zagrody, strzelili chybiając. — P. Milbert Bolesławowi, ul. Staszica 4, skradziono z mieszkania pierścionek złoty z dwoma brylantami, wart. 800 zł. — P. Lewandowskiemu Andrzejowi z Krzyżownik, skradziono rower męski marki nieznanej nr. rej. 7754, nr. fabr. 231 188. — Dnia 30 bm. o godz. 18 włamano się do mieszkania p. Brzozowskiego przy ul. Marsz. Focha 15 i skradziono 3 walizki, futro, płaszcz, mandolinę i inne przedmioty. — Dnia 1 bm. podczas zabawy w sali Domu Rzemieślniczego skradziono p. Radomskiej Marji torebkę, zawierającą 25 zł. Złodzieja ujęto na sali. (z.)

KRONIKA SĄDOWA

— **Ważne orzeczenie dla drogerzystów.** W swoim czasie Wielkop. Izba Skarbowa zasadziła drogerzystę Brunona Waniorę na grzywnę 265 zł za to, że swoje przedsiębiorstwo prowadził na podstawie świadectwa przemysłowego III, zamiast II kategorii. Sąd grodzki w Poznaniu również uznał winnym p. Waniorę. Obrona oskarżonego, adwokat dr. Piłzner wniósł o rewizję i sprawa ponownie rozważana była w sądzie okręgowym przed izbą karną d'a spraw skarbowych pod przewodnictwem p. prezesa Droszcza. — Obrona wyjaśnia, że niesłusznie zalicza się przedsiębiorstwo oskarżonego, które zatrudnia tylko jedną uczennicę, do II kategorii. Artykuły drogerysty — kosmetyczne nie można stawiać na równi z towarami produkcji wytworniczej. Jeżeli obrót nie przekracza 30 tys. zł, to Izba Skarbowa może zezwolić na wykupienie świadectwa III kategorii. Trybunał w myśl wywodów obrońcy uwolnił oskarżonego od winy i kary. (z)

— **Złodziej w potrasku.** W nocy na 11 czerwca br. włamał się pewien złodziej do mieszkania restauratorki p. Zawadzkiej przy G. Wildzie 75. Korzystając z chwilowej nieobecności gospodyni skradł z nocnego stolika portfel, zawierający 4 tys. zł i weksle. Po małej chwili pobytu w pokoju został drab nagle spłoszony i zbiegł z łupem przez okno, gubiąc po drodze własny portfel z dokumentami. Poszukiwania policji za złodziejem były początkowo negatywne. Dopiero później przy innej „okazji” złodziej dostał się w ręce posterunkowego. Na rozprawie sądowej oskarżony do winy się nie pochwycił, a gdy mu przedłożono jego własny portfel, oświadczył, że go zgubił na zabawie. Sąd na podstawie materiału dowodowego zasądził złodzieja na 2 lata więzienia z policzeniem aresztu śledczego. (z.)

— **Skazanie młodocianych włamywaczy.** W Sądzie Okręg. w Gnieźnie rozpatrywano sprawę karną przeciwko 18-letniemu Zygmunтови Wojciechowskiemu, 20-letniemu Leonowi Pękale i 19-letniemu Edwardowi Szczepaniakowi z Gniezna, oskarżonym o rabunek i kradzież. — W szczególności zarzuca się oskarżonym Wojciechowskiemu i Pękale, że w dniu 6 grudnia 1928 zapomocą włamania się do mieszkania emeryta kolejowego Boguckiego w Gnieźnie skradli temuż 640 zł; oskarżonym Pękale i Szczepaniakowi, że dnia 19 sierpnia br. skradli z pociągu 500 kg. węgla. Wreszcie wszyscy oskarżeni posądzeni są o to, że dnia 4 września br. wspólnie wdarli się ponownie do mieszkania emeryta Boguckiego i grożąc temuż zastrzelaniem, usiłowali zabrać pieniądze. Wtenczas oskarżony Wojciechowski, chcąc pomóc Pękale przy kneblowaniu Boguckiego, położył rewolwer na stole. P. Bogucki wyzykał ten moment, chwycił szybko za rewolwer i skierował na bandytów, którzy przestraszeni, uciekli do Dąbka. Policji udało się w krótkim czasie wszystkich wysledzić i osadzić w więzieniu. Sąd zasądził Pękale i Wojciechowskiego za zbrodnie ciężkiej kradzieży i usiłowanego rozboju pierwszego na 3 lata, drugiego na 25 miesięcy więzienia, Szczepaniaka na 4 miesiące za kradzież. (br.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Fałszywy agent.** Nie powiodło się niejakiemu Klemensowi Ławniczakowi, 28-letniemu tapicerowi z Poznania, zamieszkałemu w ostatnim czasie w Lesznie, który wystąpił w tych dniach w Gnieźnie jako agent policji kryminalnej. Usiłował on przeprowadzić rewizję domową u mieszkańców Marcjana i Mirecki w okolicy Gniezna, zarzucając im klusownictwo i nielegalną sprzedaż alkoholu. Wypadek fałszywego agenta kryminalnego skończył się nad wyraz kompromitująco, gdyż interesowani wyrzucili go za drzwi. Ławniczak nosi krótką broń palną i jest podobno współpracownikiem pewnej firmy lwowskiej, zajmującej się sprzedażą dolarówek. Za Ławniczakiem wdrożono dochodzenia w celu ujęcia go. (k.)

— **Z wozem zderzył się samochód w Gnieźnie** przy ul. Trzemeszskiej narożnik 3. Maja, przyczem rozbite zostały 2 szyby auta, którem kierował sofer Nowakowski z Poznania (ul. Sienkiewicza 7). Wóz był naładowany słomą i powoził nim gospodarz Andrzej Krowan. Narazie nie stwierdzono, kto ponosi winę. (k.)

— **Aresztowano w Inowrocławiu** pośrednika majątkami 41-letniego Franciszka Narożnego z Gniezna (ul. Lecha 2) i 46-letnią Czesławę Rosławową z domu Pukalską, rozwódkę, która była gospodynią w mieszkaniu Pistelów przy ul. Młyńskiej 3 w Gnieźnie. Oboje w niestwierdzonych bliżej okolicznościach skradli Marji Pistelowej książeczkę depozytową i czekową i podjęli na nią z Banku Związku Spółek Zarobkowych sumę 10 tys. zł. W sobotę usiłowal Narożny podjąć dalsze 28 tys. złotych, a gdy zamiar ten nie powiódł się, zbiegł z Rosławową do Inowrocławia, gdzie ich ujęto. (k.)

— **Echa włamania do składu jubilerskiego.** Przed kilku tygodniami, jak już donosiliśmy, w składzie jubilerskim p. Antoniego Gałczewskiego przy ul. Chrobrego w Gnieźnie dokonano zuchwałej kradzieży z włamaniem. W dochodzeniach ustalono, że kradzieży dopuścili się zawodowi kasiarze a mianowicie: Moszek Michel Lewin z Warszawy, Józef Aksamit z Krakowa oraz niejaka Marja Głogowska z Poznania. Szczegóły te ustalono w toku dochodzeń, na podstawie zeznań szofera Kretkowski, który wyżej wymienionych osobników zaobserwował w krytycznym czasie w Gnieźnie. Za włamywaczami prowadzi się pościg. (k.)

— **Morderstwo z zemsty** popełniono w Foshucie pod Kościeryzną. Wystrałem, skierowanym przez okno do mieszkania, zastrzelono gospodarza Wojciecha Kaźmierczaka. Przyuszczą się, że morderstwo zostało popełnione ze zemsty. Jako podejrzanego o popełnienie zbrodni, aresztowano robotnika Wenckiego. (ski)

— **Pod koła pociągu dostał się** na stacji kolejowej w Majewie zdążający do Laskowic syn robotnika Andery z Majewa. Koła obciąły chłopcu obie nogi, tak, że śmierć nastąpiła krótko po wypadku. Winę ponosi chłopiec. (x)

— **Tajemnicza sprawa.** Wielkie poruszenie wywołało tajemnicze zniknięcie biurowego hurtowni monopolowej w Wąbrzeźnie Kazimierza Sandeckiego. Zaginiony pozostawił dwa listy, jeden adresowany do swej matki Władysławy Sandeckiej w Warszawie, drugi zaś do redakcji „Głosu Wąbrzeńskiego”. Matkę swoją przeprasza, że ma dość życia, i kończy samobójstwem. Za pośrednictwem „Gł. W.” przeprasza zaś tych, u których nie uregulował swych rachunków. List noszący podpis „hr. Ignatjew vel Sandecki”, kończy temi słowy: „zostałem włóczęgą z powodu upadku cesarstwa rosyjskiego i jestem bez rodziny i ojczyzny”. Czy K. popełnił samobójstwo i czy jest potomkiem hr. Ignatjewa, w tym wypadku byłego dygnitarza rosyjskiego, wykaże śledztwo. (x)

Na święto Niepokalanej

Świat katolicki obchodzi w tym roku 75-tą rocznicę ogłoszenia dogmatu o Niepokalanem Poczęciu Najśw. Panny Marji. Naród nasz specjalnie od najdawniejszych czasów odznaczał się wielką czcią dla Bogarodzicy, to też społeczeństwo katolickie naszego miasta skorzysta z „Uroczystego wieczoru” ku czci Niepokalanej i tłumnie zbierze się na Auli Uniwersytetu Poznańskiego w poniedziałek, 9 grudnia rb. o godz. 8-iej wieczorem.

Uroczystość powyższą urządza Liga Katolicka wraz z Związkiem Społecznym Marjańskim.

Bilety w cenie 1 i 0,50 zł są jeszcze do nabycia w Księgarni św. Wojciecha przy pl. Wolności.

RADJO

Programy radiofoniczne

Wtorek, dnia 3 grudnia 1929 r.

Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pien. i cen targ. Rzeźni miejskiej; godz. 14.15 komunikaty gospodarcze, roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków; godz. 16.50 audycja dla żołnierzy (wygl. kpt. Baumfeld); godzina 17.05 rozrywki umysłowe; godz. 17.25 kurs średni języka francuskiego (wykl. p. Omer Neveux); godz. 17.45 koncert popularny (transmisja z Warszawy); godz. 18.45 nadprogram; godz. 19.05 interludium muzyczne

Ilustracja Poznańska i Nowiny Sportowe

tygodnik 8-stronny

bezpłatny

dodatek dla naszych abonentów

ne w wykonaniu p. Jana Bauera (piosenkarza); godz. 19.30 odczyt p. t. „Garść wspomnień z podróży” (wygl. p. Konkol); godz. 19.50 transmisja z Teatru Wielkiego w Poznaniu. „Klejnoty Madonny” — opera Wolff Ferrariego; godz. 22.30 sygnał czasu — komunikaty PAT i sportowe; godzina *) 22.45 radiografja; godz. 23.15 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada”.

Stacja krótkofalowa (31,8 m) nada audycje oznaczone w programie powyższym gwiazdką.

Warszawa (1412 m) godz. 12.05 radiowy poranek szkolny; godz. 13.10 komunikat meteorologiczny; godz. 15.10 komunikat gospodarczy; godz. 15.45 „Chwilka lotnicza” (Platowce i sterowce olbrzymy); godzina 16.15 Kącik artystyczny „L. S. G.”; godz. 16.25 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 „Kołna na wodzie” — wygl. Tadeusz Malitza; godz. 17.45 koncert popularny. Wykonawcy: Orkiestra P. R. pod dyr. Józefa Ozimińskiego. Mira Sobolewska (mezosoprano) i prof. Ludwik Urstein (akomp.); godz. 19.10 giełda rolnicza; godz. 19.50 transmisja z opery poznańskiej.

Katowice (409 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 16.00 komunikaty gospodarcze; godz. 16.20 koncert gramofonowy; godz. 17.45 koncert popularny z Warszawy; godz. 19.05 komunikaty harcerskie; godz. 19.25 inż. Stanisław Nitsch: „Ze świąta: — Odkrycia, zdarzenia, ludzie”; godz. 19.50 transmisja z Poznania. „Klejnoty Madonny” — opera Wolff Ferrariego.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: 901.75 zł wyplacono dnia 30. 11. 29 r. Komitetowi Najświętszego Serca Pana Jezusa. — Na nowo złożono: Michał Grześkowiak 5 zł. — Cybertowiczowa 5 zł. — N. N. 2 zł. — M. W. Szczęsowski z podziękowaniem za otrzymane łaski 10 zł. — Izetkówna 10 zł. — Gruszczyński V. rata 10 zł. — M. K. 1 zł. — N. N. 1.50 zł. — P. R. z podziękowaniem za otrzymane łaski 10 zł. — Razem 54,50 zł.

Na kaplicę S. S. Karmelitanek: M. K. 1 zł. — N. N. 1.50 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 119 zł.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Casanova”. We wtorek pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego „Klejnoty Madonny” z pp. Marynowicz dr. Roesslerówną, Karpackim i Perkowiczem. W środę atrakcyjna opera komiczna Różyckiego „Casanova” z pp. Bojar-Przemieniecką, Fedyczkowską, Kisielewską, Drabikiem, Majem, Sandeckim i in., kapelmistrz dyr. Wojciechowski. W czwartek wspaniale wystawiony balet Różyckiego „Pan Twardowski”.

„Polska krew”, operetka Nedbala, dana będzie popołudniu w niedzielę, 8 bm. po cenach znizowanych.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś po raz 10 „Miłość czy pięść”, wyborna komedia Dunin-Markiewicza i M. Fijałkowskiego. Jutro wraca na afisz ostatnia nowość repertuarowa, grana obecnie z nadwyzczajnym powodzeniem na wszystkich scenach polskich, doskonała komedia J. Szaniawskiego „Adwokat i róże”, która w Poznaniu zdobyła sukces nadwyzczajny. Role popisowe grają pp. Gryf-Olszewska, Podborówna, Zbikowska, Biesiadecki, Kondradt, Piotrowski, Przysiański, Rodziejewicz i dyr. Szczurkiewicz (rola tytułowa).

— **Z Teatru Nowego.** Dziś ostatni gościnny występ naszego znakomitego gościa Junoszy-Stępowskiego w świetnej komedji Verneuil'a p. t. „Azais”. Występ Junoszy-Stępowskiego, kreującego niezrównanie postaci barona Würza, należą do największych wydarzeń bieżącego sezonu w Poznaniu i niewątpliwie po raz ostatni ściągają tłumy publiczności.

Jutro premiera w Teatrze Nowym. We wtorek premiera sensacyjnej sztuki p. t. „Niezwykły seans”. Sztuka ta, grana na wszystkich scenach Europy z ogromnym powodzeniem, a m. in. w Warszawie i Berlinie, świeciła niebawale sukcesy. W roli głównej znakomity artysta, p. Kazimierz Justian, ulubieniec publiczności warszawskiej, który sztukę reżyseruje.

Zapowiedziany na piątek, 6 bm., koncert fenomenalnego skrzyjka-wirtuozta Zlatka BALOKOVICA wywołal żywe zainteresowanie w szerokich kołach muzycznych naszego miasta, jak i melomanów poważnych koncertów. Już po pierwszym ogłoszeniu koncertu Balokovicia, poważna część biletów została rozsprzedana co świadczy, że sława jaką zdobył artysta dotarła i do naszego muzycznego miasta. Balokovici najjaśniejszy skrzyjpek Jugosłowiański.

porywa od razu publiczność swym słowiańskim temperamentem, technika jego jest wprost oszalała, a strona muzyczna głęboko uduchowiona. Najpowaźniej, recenzenci świata porównują go z takim mistrzem jak Fritz Kreisler a Berliner Morgenpost nazywa go „Jugosłowiańskim Hubermannem”. Kto miał sposobność posłyszeć Balokovicia przez Radio na piątkowym koncercie Filharmonji Warszawskiej, na którym Balokovici wykonał po mistrzowsku koncert Brahmsa (dyrygował sławny kapelmistrz Franc. Schalk) ten nie odmówi sobie posłyszenia tego wielkiego artysty na jego recitalu, który odbędzie się w Poznaniu w piątek, dnia 6 grudnia, wieczorem o godzinie 8, w sali Domu Ewangelickiego. Artyście akompanjuje znakomity pianista Hellmut Baerwald. Bilety są do nabycia u p. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20, telef. 56-38, w cenie 2 do 8 zł. zw 20 445

Jutro, we wtorek, dnia 3 grudnia, wieczorem o godzinie 8 w Auli Uniwersyteckiej wystąpi z jednym koncertem dwie wybitne artystki poznańskie Emma Matousek i Gertruda Konatkowska. Po koncercie w Pradze gdzie tak p. Emma Matousek jak i p. Gertruda Konatkowska odniosły olbrzymi sukces, wszystkie pisma praskie wyrażały się o naszych artystkach z najwiecejzym zachwytem. Narodni Listy pisze o koncercie artystek: „Pani Matousekowska posiada ogromny szeroki brzmiecy sopran o dramatycznym akcentie i ma głębokie wyciucie i artystyczny gust, który wykazała w pomysłnem ułożeniu programu. Z nią dzieliła się w sukcesie znakomita pianistka poznańska p. Konatkowska rozporządzająca olśniewającą techniką i grą pełną temperamentu, czem zjednała sobie od razu tłumnie zgromadzoną publiczność”. Oba: pieśni Szopskiego, Szymanowskiego i Dworaka wykona p. Matousekowska sławną arję Beethovena „Ah, perfido”. Charpentiera arję z opery „Louise” i arję z opery „Dalibor” Smetany. Pani Konatkowska odegra m. in. Beethovena Fantazję op. 77, Ravela Toccate i Cassado Alhambre, utwory dotąd w Poznaniu nie grane. Sprzedaż biletów w składzie cygar p. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38, w dzień koncertu od godziny 7 wieczorem przy kasie w Auli. zw 20 840

Najbliższe atrakcyjne koncerty w Poznaniu (Organ. Polsk. Biuro Koncertowe i Teatralne Dyr. K. Nowomiejski).

W najbliższym czasie odbędą się w Poznaniu dwa atrakcyjne koncerty, które niewątpliwie zainteresują w najwyższym stopniu wszystkich naszych melomanów. W niedzielę, dnia 8 grudnia rb., wystąpi jedyń raz w Poznaniu jeden z najsynniejszych skrzyjpków współczesnych Henri Marteau, którego mistrzowską grę kilkakrotnie podziwialiśmy.

We wtorek, dnia 10 grudnia r. b. zaś wystąpi po raz pierwszy w Poznaniu światowej sławy Kwartet Tryjesteński, uznany przez krytykę światową za jeden z najznakomitszych zespołów kameralnych świata i porównywany z najsynniejszymi zespołami kameralnymi jak „Kwartet Czeski”, „Kwartet Brukselski” i słynny paryski „Kwartet Capeta”. Kwartet ten posiada wszystkie cechy włoskiej sztuki i stworzył a więc gorący temperament i słodczy tonu przedziwnych instrumentów włoskich. Bilety na oba powyższe koncerty są już do nabycia w składzie cygar pana Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20, tel. 56-38, zw 20 529

Teatr Wielki

DZIŚ — „Casanova”, opera komiczna Różyckiego.
Wtorek, 3. 12. „Klejnoty Madonny”, opera Wolff Ferrariego
Środa, 4. 12. „Casanova”, opera komiczna Różyckiego.
Czwartek, 5. 12. „Pan Twardowski”, balet Różyckiego.
Piątek, 6. 12. „Halka”, opera Moniuszki.
Sobota, 7. 12. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.
Niedziela, 8. 12. o godz. 15 „Polska krew”, operetka Nedbala (ceny znizone).
Niedziela, 8. 12. wiecz. „Casanova”, opera komiczna Różyckiego.
Poniedziałek, 9. 12. „Książeczka dolarów”, operetka Kalmana.
Wtorek, 10. 12. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na sale wpuszczony nie będzie.
Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Polski

DZIŚ — „Miłość czy pięść”.
Wtorek, 3. 12. „Adwokat i róże”.
Środa, 4. 12. „Adwokat i róże”.
Czwartek, 5. 12. „Miłość czy pięść”.
Piątek, 6. 12. „Adwokat i róże”.
Sobota, 7. 12. „Adwokat i róże”.
Niedziela, 8. 12. o godz. 15 „Mama do wzięcia” (ceny znizone).
Niedziela, 8. 12. wiecz. „Adwokat i róże”.
Poniedziałek, 9. 12. „Wiosna narodów”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia

Teatr Nowy

DZIŚ — „Azais”. Ostatni gościnny występ Junoszy-Stępowskiego.
Wtorek, 3. 12. „Niezwykły seans”. (Premjera). Gość. występ K. Justiana.
Środa, 4. 12. „Niezwykły seans”, gość. występ K. Justiana.
Czwartek, 5. 12. „Niezwykły seans”, gość. występ K. Justiana.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

TEATR WIELKOPOLSKI

pod dyr. Bol Brzeskiego
„Bolesław Śmiały”
dramat z prologiem w 3 aktach Stanisława Wyspiańskiego.
2. 12. — Pelplin.
3. 12. — Świecie.
4. 12. — Lubawa.
5. 12. — Działdowo.
6. 12. — Brodnica.
7. 12. — Wągrowiec.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

STWÓRZMY WIELKĄ GALERJĘ W NASZYM MUZEUM

Od sześciu lat pokutuje u nas ważna sprawa, o której na tem miejscu niedawno kilka słów rzuciłem. Idzie o złączenie zbiorów Tow. Przyjaciół Nauk i Muzeum Wielkopolskiego. Rzecz jest zaczęta, lecz niedokończona, więc domaga się załatwienia, a dotychczas miała przebieg taki:

Z odzyskaniem niepodległości wyłoniła się w kołach fachowych myśl skomasowania muzeów poznańskich t. j. Muzeum Wielkopolskiego i zbiorów Tow. Przyj. Nauk. Okazało się bowiem, że istnienie dwóch muzeów, z których każde miało te same działy (galerję, zbiór przemysłu artystycznego, zbiór przedhistoryczny oraz przyrodniczy), tylko utrudnia pracę naukową. Najważniejszym zaś powodem do wysunięcia tego projektu był brak funduszy na utrzymanie zbiorów Tow. Przyj. Nauk, które były już w opłakanym stanie. Aby ratować zbiory od zupełnej zagłady, przystąpiono wtedy do komasacji działu przyrodniczego i przedhistorycznego oraz zbioru pamiątek historycznych, a to mimo protestu „tradycjonalistów”, którzy chociażby tylko zbiory artystyczne chcieli utrzymać w całości w gmachu Tow. Przyj. Nauk. Nikomu nie przyszło wtedy do głowy, zarzucić rządowi Tow. Przyj. Nauk brak pietety dla dzieła poprzedniej generacji lub brak poczucia wdzięczności wobec hojnych założycieli i ofiarodawców tych zbiorów. Sprawa była nagląca i jedynym wyjściem z przykrych tej dla zarządu sytuacji była tylko — komasacja. Ale co się tyczy komasacji zbiorów artystycznych, to załatwiono ją wtedy, pod naciskiem protestów, kompromisowo. Mianowicie oddano Muzeum Wielkopolskiemu narazie w depozyt zbiory przemysłu artystycznego (t. zw. zbiór pamiątek historycznych) oraz z galerji ca 200 płócien: dzieła mistrzów włoskich, holenderskich i niemieckich. W tem kompromisowym załatwieniu transfuzji dwóch muzeów, naprędcie przeprowadzonej, (świadczą o tem zabytki, które do dziś dnia się poniewierają w gmachu Tow. Przyj. Nauk a które należą właściwie do zbiorów „skomasowanych” jak np. witraże średniowieczne, rzeźby gotyckie, obrazy cechowe XV. wzgl. XVI. wieku itd.), leży moim zdaniem źródło nieporozumienia.

Bo co się stało dalej? Resztę obrazów, „galerję polskich artystów” zmagazynowano i zamknięto dla publiczności, tak samo dział numizmatyczny i graficzny. Było to w r. 1922 wzgl. 1923 i od tego czasu nic się nie zmieniło. Tylko Muzeum im. Mielżyńskiego przestało istnieć. I goście przybywający na P. W. K. dopytywali się z zaniepokojeniem o los zbiorów Tow. Przyj. Nauk, które za czasów niewoli tak bliskie były każdemu Polakowi, czy to rodakowi z Lwowa i Warszawy, czy też z Westfalji i Szwajcarii. Wprawdzie zamierzano zbiory, które nadal pozostały w gmachu Tow. Przyj. Nauk, udostępnić publiczności, chociażby tylko w okresie trwania P. W. K., i możeby się też znalazły fundusze na uruchomienie „galerji polskiej” i części grafiki, gdyby nie ostrzegające głosy historyków sztuki i muzeologów, którzy zwracali, bynajmniej nie poraz pierwszy, uwagę na opłakany stan zachowania tych zbiorów oraz na niebezpieczeństwo grożące malowidłom w obecnych ubikacjach.

Nie trzeba być specjalistą, nie trzeba się wogóle znać na konserwowaniu obrazów, aby skonstatować, że zmagazynowane w salach Tow. Przyj. Nauk płótna — które zimą szron pokrywa, podczas gdy latem „się pocią” — pomału niszczej. Rozmieszczenie galerji obrazów w salach na trzecim piętrze, w których wskutek górnego oświetlenia zmiany temperatury dają się obrazom dotkliwie we znaki, jest niemożliwe. Oprócz wydatków na wyrestaurowanie obrazów i ram oraz na utrzymanie galerji, trzeba by na uruchomienie zbiorów wybudować nowy gmach względnie całkowicie przebudować obecne lokale.

Dlaczego wogóle powstrzymano komasację zbiorów? Dlaczego nie przeprowadzono jej szczęśliwie aż do końca? Ze względu na uczuciowych, tradycyjnych? Ratujmy pamięć założycieli tych zbiorów, jednakże nie w ten sposób, że na miejscu tylko okruchy tej wielkiej galerji oglądać można. Część obrazów znajduje się w Muzeum Wielkopolskim, część w Zamku Stwórcz-

my znow całość galerji, aby mogła dać wyobrażenie o ważności i artystycznej wartości tego cennego zbioru.

Zbiory Tow. Przyj. Nauk nie miały wspólnego z reprezentacyjnością, założono je jako placówkę artystyczno-kulturalną i naukową, celem krzepienia ducha polskiego w naszej dzielnicy. Z chwilą odzyskania wolności przeszło zadanie to na Muzeum Wielkopolskie. Wobec tego też należy Muzeum Wielkopolskie uważać za jedynego spadkobiercę zbiorów Tow. Przyj. Nauk. Całkowite wcielenie galerji Tow. Przyj. Nauk do Muzeum Wielkopolskiego będzie wyrazem hołdu dla założyciela galerji, Seweryna hr. Mielżyńskiego. Tu, w Muzeum Wielkopolskim, uzupełniłyby się nawet do pewnego stopnia te dwie galerje wielkopolskich zbieraczy, Atanazy hr. Raczynskiego i Seweryna hr. Mielżyńskiego.

Oto sprawa galerji. W Towarzystwie Przyjaciół Nauk pozostają wszakże jeszcze inne zbiory: numizmatyka, grafika, oraz zbiór różnych pamiątek. Ich losem i przeznaczeniem trzeba zająć się osobno.

Dr. Alfred Brosig.

Poznań.

ODNOWIONY KOŚCIÓŁ ŚW. JANA

Przy kościele św. Jana w Poznaniu, dawnej siedzibie kawalerów maltańskich, prace, dotyczące renowacji i przebudowy dobiegają końca. Wyreštaurowano dachy, otynkowano zewnętrzne mury, za wyjątkiem elewacji frontowej, którą po usunięciu tynków pozostawiono w surowej cegle. Część powyższa murów pochodzi w głównej mierze, wraz z portalem i kolistym oknem, z późno-romańskiego okresu. Zachodni szczyt, pierwotnie niższy, został bowiem nadmurowany dopiero w początkach XVI stulecia. Kościół św. Jana posiadał zatem szczyt, oraz sylwetę dachu o kształcie, właściwym budowom średniowiecznym pierwszej połowy XIII stulecia.

Romańskie szczegóły, zachowały się również w ścianie prezbiterjum, prosto zakończonem. Nad sklepieniem bezkowem, z początku XVI wieku, które zostało obecnie usunięte i zastąpione sklepieniem żebrowanem, znajduje się dobrze zachowane okno, półkolisto zamknięte i otoczone profilowaniem romańskim. Niestety z względów konstrukcyjnych nie można było okna powyższego odkryć na stałe. Dawna zakrystja bowiem, przytkająca do prezbiterjum od strony północnej, po zbudowaniu nowej zakrystji na osi prezbiterjum, została włączona do kościoła. W niej umieszczono dawny tryptyk, pochodzący z pierwszych lat XVI wieku, który pierwotnie był zapewne ołtarzem wielkim tego ciekawego kościółka. Pozaatem zewnętrzne szaty świątyni zabezpieczono przed wilgocią przez położenie płyt betonowych, które odprowadzają wodę deszczową.

Prace renowacyjne, kierowane przez architekta St. Cybichowskiego, przyczyniły się w wielkiej mierze do estetycznego uporządkowania dość zaniedbanej świątyni oraz jej zabezpieczenia na przyszłość. Obecnie będzie można przystąpić do prac zdobniczych, oraz odnowienia sprzętów, znajdujących się w świątyni, posiadającej piękne sklepienie gwiazdyste z XVI stulecia. (p)

Stare dokumenty na chełmińskiej wieży. Z Chełmna piszą nam: Przy pracach restauracyjnych na tutejszej wieży ratuszowej, znaleziono metalową puszkę, zawierającą kilka ciekawych dokumentów. Najstarszym z nich jest dokument łaciński z r. 1719 „za panowania króla Augusta II, gdy biskupem chełmińskim był Johannes Casimirus de Alten Bokum, proboszczem — Michał Walter, burmistrzem — Andrzej Prątnicki, a burgrabią — Jan Justyński”. Dokument ten nazywa rok 1719 „rokiem wojen i klęsk”. Drugi dokument nosi datę 1849 roku, opisuje stan gospodarczy miasta i śle „serdeczne pozdrowienia” potomnym, wzywając ich, by nie zapomnieli o tych, co przed nimi pracowali na chwałę Bożą i pożytek miasta. Poza tem puszka zawiera jeszcze kronikę miasta, pisaną w języku niemieckim, rachunki za wykonany remont wieży ratuszowej, plan miasta, kilka gazet, program nauk gimnazjum chełmińskiego z r. 1856-57 oraz kilka monet pruskich. (K. O.)

ZYCIE KULTURALNE

NAUKA

Jutrzejsze posiedzenia naukowe. Poznansko-Pomorskie Koło Związku Bibliotekarzy Polskich odbędzie posiedzenie jutro, dnia 3 grudnia (wtorek) o godz. 20 w sali Biblioteki Uniwersyteckiej, ul. Ratajska 4/6. Na porządku dziennym odczyt dr. S. Truchima p. t. „Biblioteki Szkolne, a Komisja Edukacji Narodowej”. Prelegent wygłosi jeszcze dwa krótkie komunikaty: 1) „Uwagi o bibliotekach szkolnych w Wielkopolsce w wieku XVIII”, 2) „Stan obecny bibliotek szkół średnich na obszarze Kuratorjum Okr. Szk. Pozn.”

Oddział Poznański Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika odbędzie jutro, dnia 3 grudnia r. b. X posiedzenie naukowe w sali wykładowej Zakładu fizyki Univ. Poznańskiego (Coll. Minus II ptr.) Na porządku dziennym referaty prof. Schramma p. t.: „Wpływ mrozów na szatę leśną przedgorza” i doc. dr. W. Kulusy: „Kazimierz Piotrowski, mało znany badacz jeżyn polskich”. Osoby interesujące się sprawami naukowymi są mile widziane. (np)

Z Polskiego Towarzystwa Matematycznego. Oddział lwowski odbył posiedzenie naukowe z referatami prof. dr. W. Sierpińskiego n. t. „O pewnem zagadnieniu Banacha” i „O funkcjach Hausdorffa” oraz dr. St. Kaczmarza p. t. „Komunikat z literatury”. (nl)

LITERATURA

Dalszy ciąg „Szwejka”. Drugi tom słynnej satyrycznej epeji Jarosława Haszka, jaką są „przygody dobrego wojaka Szwejka”, ma rozgrywać się już na froncie wojny światowej, jak powiada subtytuł, lecz i to jest ironja. Ten niby front znajduje się w Bruck nad Litawą, a i w tamte od wojny dalekie strony dowodzącej Szwejka dopiero pod koniec tomu, przebywszy po Czechach długą peregrynację w czasie której jest brany za szpiega, przesyłany z więzienia do więzienia i z kompanji do kompanji. Jest to kopalnia zjadliwości iście piekielnych. Haszek pozostaje oczywiście rubasznym i brutálnym, jest to jego typ pisania, który zabrania wkładać go w ręce młodzieży, lecz poza tem wszystkim zmusi dla talentu budzić podziw. Posiada on podstawowy dla satyryka-humorysty zmysł konstrukcji, polegający na tem, aby z absurdalnego założenia wyciągać absurdalne konsekwencje z matematycznym nieublaganiem. Sceny osnute na wzięciu Szwejka za szpiega przez niebóstnie głupich żandarmów są w tem przykładowe. Liczni „weterani” wojsk nieboszczki Austriji znajdują w „Szwejku” nie raz swoje własne przeżycia, a dowiedzą się też o nienawiści, jaką pałali Czesi do habsburskiej czarnożółcizny. (ln)

MUZYKA

Koncert Filharmonji bez dyrygenta. Z Warszawy donoszą nam: Tutejsza orkiestra symfoniczna Filharmonji dała pierwszy koncert z cyklu „bezdzyrygenckich”. Grano piątą symfonię z moll Beethovena i również piątą Czajkowskiego. Sukces artystyczny był duży, a niezawsze pełna sala Filharmonji do ostatniego miejsca wyprzedana. (w. m.)

Artyści polscy zagranicą. Znany pianista i kompozytor poznański p. M. Ziolkowski, który w czerwcu r. b. uzyskał na konkursie w Warszawie pierwszą nagrodę za „Kujawiaka”, został mianowany kierownikiem oddziału fortepianowego w Stanowym Uniwersytecie w Alahama. (mz)

TEATR

Osterwa w Warszawie. Piszą nam z Warszawy: Co roku przybywa Osterwa do naszych teatrów na występy gościnne, które tym razem będą połączone z premierami. W Teatrze Narodowym zagra on główną rolę w Renego Benjamina „Les plaisirs du hasard” oraz w Teatrze Nowym będzie grał Nieznajomego w sztuce Chestertona „Magja”. (tw)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Dary Kurpiów dla Muzeum Etnograficznego. Z Krakowa piszą nam: Tutejsze Muzeum Etnograficzne otrzymało w darze od właścian kurpiowskich z okolic Mysujca szereg ciekawych okazów ludowej sztuki. Wśród darów znajduje się m. in. starodawny zydol, drewniane rzeźby, przedstawiające: św. Jana Nepomucena, Pana Jezusa Frasobliwego, Matkę Boską z Dzieciątkiem, Chrystusa na krzyżu i Boga Ojca oraz dwie płaskorzeźby: Trojce św. i anioła i święta. (oz)

SZKOLNICTWO

Teatr Szkolny w Warszawie. Z początkiem grudnia r. b. ujrzą Warszawa kilka najlepszych przedstawień z dorobku Teatru Szkolnego na P. W. K. Ustalono pokaz „Antygony”, „Tragedji o polskim Scylurusię”, „Wieczoru Ballad” „Roku Polskiego” i „Wansiele” Mazurskiego. Tym razem popisują się zespoły z Krakowa, Warszawy i Siennicy. Młodzież poznańska ma jechać do stolicy z popisem teatralnym w lutym 1930 r.

OBRAZKI REGIONALNE

„ODPUST W ŻYROWICACH”

Z Wilna piszą nam:

Nie wiem, czy dotarła do Poznania wiadomość o pewnym przedsięwzięciu artystycznym, które dało nowy i ciekawy wyraz naszym wileńskim zabiegom o pielegnowanie regionalizmu w sztuce i w folklorze. Pilnuje tego także nasza radjostacja. Wystawiła ona przed pewnym czasem słuchowskiemu pod tytuł „Odpust w Żyrowicach” a w czasie pobytu p. Prezydenta Rzipłej w Słonimiu przetransponowano je ze słuchu na wzrok i już jako „wzrokowisko” z wielkim dla naszego regionalizmu sukcesem zainscenizowano.

Słynne cudownym obrazem N. M. Panny Żyrowice, przeniosły się na tę chwilę na podwórze klasztoru OO. Bernardynów w Słonimiu, gdzie zespół radjowy, przez amatorów uzupełniony, odegrał ów odpust według tekstu p. Walerjana Charkiewicza. Reżyserją zajęła się p. Halina Hohedinger, muzykę skomponował stały ilustrator muzyczny „Reduty” wybitny twórca p. Dziewulski, tłumy zrekrutowano wśród amatorów i zrobiło się widowisko o niezwykłej barwności i mocy wyrazu.

Stare mury klasztorne stanowiły wspaniałą, naturalną dekorację. Wśród nich rozstawiono kramy i stragany jarmarczne. Różnobarwny tłum krąży, ogląda, targuje się i zachwyca. Są tu piękne Białorusinki, ubrane w wyszywane koszule i barwne wełniaki, oczarowane lśniami na straganach świecidełkami. Są chłopcy w sukmanach lub baranich kozuchach, są żacy w barwnych żupanach. Na ten motłoch spoglądają zgóry wystrojone z cudzoziemską mieszczki bogate, galanci we frakach i perukach. Gdzie indziej przewinie się szlachcic w kontuszu, lub majestatyczna matrona w robronach. A nad tłumem rozlega się gwar, wykrzyki targujących się o szkaplerze i medaliki, korale, pasy i chusty, pieszczanie glinianych kogutków, zawodzenie bab i dziadów prosialnych.

Obraz odpustu pełen jest ruchu i gwaru, dającego złudzenie rzeczywistości. Służą on za tło liczny epizodom, stanowiącym „akcję” widowiska. Stare pieśni odpustowe z XVIII wieku, śpiewane przez baby, przeplatają się z opowiadaniem przez zadziernego szlachcica jakiejś przygody wojennej, lub wygłoszeniem przez podróżującego mnicha-pokutnika przejmującej modlitwy do Matki Boskiej Żyrowickiej. Zachwyty, sprzeciżki itd. między poszczególnymi uczestnikami odpustu, kierują odpowiednio uwagę widza, przenosząc ją z jednej na drugą grupę.

Nagle z oddali dobiega potężniejszący śpiew chóralny. Za chwilę wkracza na plac pielgrzymka z ziemi krakowskiej. Idą zakonnicy, białoniebieskie mniszki, szlachta, krakusy i krakowiaki. Nad procesją łoczą chorągwie. Ze śpiewem sunie pielgrzymka w stronę kościoła, skąd na powitanie rozlegają się dźwięki organów, a wielkie okna rozjaśniają się jarzaniem światłem. Za tą pielgrzymką sunie drużyna Pielgrzymi cisną się, wchodząc i wychodząc z kościoła.

Kulminacyjnym epizodem widowiska jest uzdrowienie niemiej dziewczyny. Rodzice prowadzą dziecko do kościoła, wśród łamentów i rozpływu tłum. Na chwilę zapada cisza, a wśród niej rozlega się wykrzyk uzdrowionej: „Matko Przenajświętsza!”

— „Cud! cud! — huczy zdumiony tłum.

Wędrowny mnich wielkim głosem nawołuje lud do skruchy. Tłum nagle porwytem pada na kolana. Wybuchają śmiechy: „Zyrawice lask krynicę na cały świat wylały”. Ogromną falą odpyływa tłum, znikając w drzwiach kościoła.

Kto to oglądał, ma ważkie wspomnienie.

J. R.

PISMA NADEŚLANE

„Przegląd Pedagogiczny”. Nr 32. Treść: „Rzeczywistość szkolna, a „ton i melodia” radosnej szkoły. II.” — Prof. A. A. Kryński: „Zgon wielkiego uczonego polskiego. Ś. p. Jan Baudouin de Courtenay”. — Memorjał Zarządu Głównego w sprawie przenoszenia nauczycieli i dyrektorów II — Komunikaty Zarządu Głównego T. N. S. W. — Z życia Koła Warszawskiego T. N. S. W. — Głosy czytelników — II. T.: „Towarzystwo Edukacji Narodowej”. — Klin: „Światła i cienie”. — Kronika. — Nowe książki.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Znaczenie wikliny koszykarskiej

W okresie „wyścigu pracy” każdy środek powinien być wypróbowany, który może prowadzić do podniesienia dochodowości gospodarstw rolnych.

Faktem jest, że w Polsce w przybliżeniu około 2 miliony hektarów różnych nieużytków nie jest dotąd produktywnie wykorzystanych.

Na te nieużytki składają się: pasma nadrzeczne, typu kamieńców piaszczystych i odpyisk, dalej grunta wystawione na częste wylewy rzek, potem grunta podmokłe, trzęsawiska, niełatwe do melioracji.

Wiadomo, iż w niektórych województwach panuje głód ziemi i nadmiar rąk do pracy; stwierdzono też przeważnie małą dochodowość wielu gospodarstw mniejszych, posiadających właśnie w obszarze swym nieużytki w rodzaju wyżej podanych. Biorąc pod uwagę, że w kraju naszym 3/4 mieszkańców żyje na roli, względnie z roli, a część ich wprost bieduje, należy dążyć do tego, by u nas każda pigułka ziemi była należycie wykorzystana.

Jednym ze środków prowadzących do tego celu jest uprawa wikliny koszykarskiej na większą skalę i w sposób racjonalniejszy niż dotąd.

Użycie wikliny w przemyśle i handlu jest wprost ogromne. Wiklina nadaje się bowiem do wyplatania półkoszyków do wozów i sań, do wyrobu koszy dla potrzeb gospodarstw rolnych, rybnych i fabrycznych; dalej do wyrobu mebli zwykłych i luksusowych, do wyrobu obręczy do beczek, wreszcie do wyrobów galanteryjnych.

Drewno wikliny nadaje się do produkcji przemysłowej, jak papier, grzebienie, sztuczny jedwab, proch strzelniczy itd. Z kory wyrabia się maty i chodniki.

Garbnik kory wiklinowej, w specyficznym swym składzie, nie da się niczym zastąpić w przemyśle garbarckim i jest bardzo ceniony zwłaszcza w sprawie futer, juchotów i safjanów. To też popyt na odpowiednią wiklinę wzrasta wciąż, a eksport tego towaru jest wprost nieograniczony.

Uprawa wikliny na większą skalę daje możliwość zatrudnienia nadmiaru, niezawsze należycie wykorzystanych rąk ludzkich przez okres prawie całego roku. Późną jesienią, a więc po ukończeniu już prac w polu odbywa się wycinanie łoży, w zimie korowanie, z wiosną bieleń, przyciem przez cały ten czas można przy pracy koszykarskiej zatrudnić moc rąk roboczych. Słowem — od kołyski aż do wierzy płaczącej nad grobem jest nam to drzewo wiernym towarzyszem więcej, niż każda inna uprawna roślina.

To też zadaniem wydziałów pow. oraz towarzystw i kółek rolniczych winno być uświadamianie zainteresowanych w tej dziedzinie sfer i ułatwianie środkami finansowymi i przez pomoc fachową zarówno samej uprawy wikliny, jak i powstawania przemysłu z tem związanej, względnie rozbudowy już istniejącego.

Dyr. Neyman.

Kalendarzyk podatkowy

W miesiącu grudniu przypada termin płatności zaliczki podatku przemysłowego za miesiąc listopad rb.

W grudniu przypadnie również termin płatności podatku dochodowego za rok podatkowy 1929 dla płatników, którym doręczono nakazy płatnicze w listopadzie.

Do 10 grudnia upływa termin uiszczenia raty podatku majątkowego.

W grudniu należy wykupić świadectwa przemysłowe na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych na r. 1930 w myśl art. 30 ustawy o p. p. p. z dnia 15. 7. 1925 (Dz. U. R. P. Nr 79) i karty rejestracyjne na składy w myśl art. 22 ustawy, z uwagi a to, że nieposiadanie lub posiadanie niewłaściwego świadectwa przemysłowego pociąga za sobą w myśl art. 98 ustawy karę pieniężną w wysokości, przewidzianej ustawą a nadto w myśl art. 112 ustawy może nastąpić zamknięcie przedsiębiorstwa.

Ceny świadectw przemysłowych uwiódznione są w tabeli obwieszczenia, wydanego przez Wielkopolską Izbę Skarbową z dnia 28. 10. 1929 r.

Poza tem przypomina się płatnikom, aby dotrzymywali terminów płatności rat, wyznaczonych przez Urząd Skarbowy w placeniu zaległych podatków, gdyż w przeciwnym razie tracą przyznaną ulgę i cała zaległość zostanie ściągana w drodze egzekucyjnej wraz z kosztami egzekucyjnymi i odsetkami za zwłokę.

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRA-NICZNE ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIMI!

Ku międzynarodowemu paktowi celnemu

Na temat poruszony w sobotnim feljetonie otrzymujemy poniższe uwagi:

Jakkolwiek niektórzy politycy uważają, że problem Pan-Europę spoczywa narazie w sferze dyskusji, jednakowoż ekonomista inaczej patrzy na to zagadnienie, mianowicie widzi, że ono się już częściowo realizuje w formie, jaka w danej chwili jest możliwa. Przeszkodą dla zespolenia się gospodarczego państw europejskich są granice celne, które państwa odgradzają się od siebie gwoli ochrony własnej wytwórczości, usiłowania przeto myśli paneuropejskiej idą w kierunku zrobienia wylomu w panującym dotąd systemie celnym w Europie.

Sprawą tą stosunkowo już oddawna zajmuje się Liga Narodów i wysiłki w tym kierunku przechodziły różne stadja. Przedewszystkiem zajęto się problemem ogólnego obniżenia cel i tutaj początkowo starano się wyzna-leż jakiś ogólny poziom celny, któryby zastosowały wszystkie państwa u siebie. Myśl tę jednak wkrótce porzucono, jako zbyt trudną do przeprowadzenia dla całokształtu stosunków celnych. Natomiast jęto się sposobu częściowego wprowadzenia tego problemu w czyn, mianowicie poprzez międzynarodowe umowy handlowe dla poszczególnych artykułów, np. żelaza, stali, węgla, cynku, parafiny itd. i to szczególnie dla tego typu towarów, których wytwórczość łatwo stosunkowo ulega kartelizacji. Ten system okazuje się w praktyce bardziej celowym, szczególnie jeżeli się go zastosuje regionalnie, t. zn. nie od razu przez wszystkie państwa, lecz z początku przez grupy państw, mających stosunkowo niewiele przeciwności gospodarczych, które przytem usuwać można przez wzajemne ustępstwa dla różnych towarów.

Liga Narodów widząc, że ten system zbliżenia państw daje pewne nadzieje na pomyślne wyniki w praktyce, postanowiła przystąpić do opracowania zagadnienia celnego w szczególności i to opartego o zasady dosyć szeroko pojęte. Mianowicie ostatnie zgromadzenie Ligi Narodów poleciło swemu komitetowi ekonomicznemu opracowanie projektu konwencji o między-narodowym rozjemie celnym na przeciąg dwóch do trzech lat na poziomie cel delychczasowych. Komitet opracował już projekt takiego rodzaju umów wozowych i przywozowych na poziomie roku 1929 i ma go przedstawić specjalnej międzynarodowej konferencji, która ma się odbyć w lutym 1930 roku. Na tej konferencji ma być zawarta międzypaństwowa konwencja dla paktu celnego.

Według wszelkiego prawdopodobieństwa pakt celny dojdzie do skutku. Stworzy on ramy na przeciąg kilku lat, w których łatwiej będzie prze-

prowadzać dalsze pogłębienie międzypaństwowych porozumień celnych na zasadach z początku uwzględniania poszczególnych towarów, potem zaś całokształtu zagadnień celnych, włącznie zagadnienia unifikacji poziomu cel.

Propagatorzy zbliżenia gospodarczego państw europejskich, widzący w tym kroku pewny środek na wzmocnienie sił ekonomicznych Europy, są zdania, że jakkolwiek problem ten w przeprowadzeniu jest nader trudny i wymagać będzie dłuższego przeciągu czasu, jednakowoż pierwsze szczęśliwe poczynania z tego zakresu odegrają rolę przełamania pierwszych lodów poczem nastąpi żywsze realizowanie idei.

Polska opinja ekonomiczna musi sobie jasno zdawać sprawę, że wykonanie myśli paneuropejskiej zaczyna się realizować. Już dziś należy się zacząć przygotowywać do zajęcia określonego stanowiska wobec projektów Ligi Narodów. Trzeba przytem pamiętać o tem, że przy realizacji Pan-Europę będzie pomocny również Bank Międzynarodowy dla regulowania wypłat odszkodowań, o czem niedawno pisaliśmy na tem miejscu. Naszem zdaniem przeto, bank ten, który według wszelkiego prawdopodobieństwa będzie wyposażony w olbrzymie środki, łatwo będzie mógł wywierać wpływ finansowy na czynniki, które będą oporne w realizowaniu idei paneuropejskiej.

Z tego wszystkiego należy sobie u nas zdawać sprawę. Nam chodzi o to, abyśmy mogli zachować naszą niezależność gospodarczą, aczkolwiek będziemy zmuszeni wejść w orbitę zbliżonej międzynarodowej współpracy, gdzie zwycięża silniejszy. Musimy przeto obecnie już gromadzić potrzebne siły, któreby ochroniły nasze życie gospodarcze od strat, jakie wyniknąć mogą z okazji nowego układu sił w Europie. Nasze sfery gospodarcze, a przedewszystkiem organizacje oficjalne, t. j. izby handlowe, oraz organizacje zawodowe winny się zainteresować problemem Pan - Europy, celem wytworzenia jednolitej opinji oraz zajęcia odpowiedniego stanowiska wobec zagadnienia, by w ten sposób okazać swą pomoc w tym względzie rządowi, któremu w udziale wypadnie reprezentować nasze interesy gospodarcze w odpowiednich pertraktacjach i układach. Należy przygotować przytem odpowiednie materiały dla naszych delegatów na mającą się odbyć w lutym 1930 r. konferencję międzynarodową w sprawie paktu celnego, okazując się bowiem w praktyce, że w takich razach zwycięsko wychodzą te państwa, których delegaci byli odpowiednio przygotowani do tematu będącego przedmiotem rozważań.

S. C.

wzmogła się b znacznie, a cen i warunków sprzedaży, ustalonych przez Związek Browarów, nikt się nie trzyma. Co się tyczy siodu, to zdaniem browarów, które dawniej zajmowały się eksportem, jednym z warunków, mogącym umożliwić wzmocnienie działalności eksportowej, jest obniżenie stawek przewozowych do Gdyni i Gdańska; dzisiejszą taryfę uważa się stanowczo za wysoką.

Z ZAGRANICY

(z) **Kartel rumuńskich rafinerji nafty.** W tych dniach ukonstytuował się w Ploesti kartel wielkich rumuńskich rafinerji nafty. W skład kartelu weszły rafinerje: Astra Romana, Steaua Romana Romana-Americana, Unirea, Petrol Block, Columbia, Concordia, Petrol-Mina, Creditul Miniar, Industrie Roumaine du Petrol i inne. Według zawartej umowy każda rafinerja ma prawo sprzedawać rocznie pewien zgóry ustanowiony kontyngent nafty. Umowa ta dotyczy jednak tylko sprzedaży na rynku wewnętrznym podczas gdy sprzedaż na rynkach zagranicznych z adnym ograniczeniem nie podlega. Firmy, które weszły w skład kartelu, reprezentują 75 proc. rumuńskiego przemysłu naftowego.

(z) **Drożyna pieniądza na Litwie.** „Lietuwos Aidas” w artykule na temat drożyny kredytu stwierdza, że litewskie banki prywatne pobierają za udzielane przez siebie kredyty 3 razy większy procent, niż same płacą. Zdaniem „Lietuwos Aidas”, wynika to z istnienia nadmiernej ilości banków i ich oddziałów, których utrzymanie pociąga za sobą nadmierne wydatki. W samem tylko Kownie (90.000 mieszkańców) istnieje około 20 banków. Dziennik wypowiada się za zredukowaniem liczby banków litewskich.

(z) **Fala bankructw bankowych w Niemczech.** Gielda berlińska została zaalarmowana wiadomościami o całym szeregu bankructw firm bankowych, które nastąpiły w ostatnich dniach. Zawiesiły więc wypłaty Bank Max Müller w Gotha, Bank Fiorino i Sichel w Kassel (passywa 4 miliony marek), Bank Schirmer w Kassel, Bank Max Michel & Co w Düsseldorfie, wreszcie bank prywatny Sieck & Co w Hamburgu. Passywa tego ostatniego banku sięgają znacznych sum; poszkodowane są głównie firmy okrętowe.

PODATKI I OPŁATY

(p) **Żądanie od kolei odszkodowania a opłata stemplowa.** W myśl § 40 regulaminu przewozu przesyłek towarowych na kolejach żelaznych w razie wystąpienia z reklamacją t. j. z roszczeniem, wynikającym z umowy o przewóz (np. z roszczeniem o odszkodowanie z powodu całkowitego lub częściowego zaginięcia wzgl. uszkodzenia przesyłki, lub z roszczeniem o zwrot nadpłaty) jeżeli reklamację wnosi nie nadawca względnie odbiorca przesyłki, ale inna osoba, należy przedstawić kolei żelaznej oddzielne „oświadczenie, że osoba uprawniona zgadza się na wypłacenie odszkodowania osobie reklamacyjnej”. Oświadczenie powyższe podlega opłacie stemplowej na mocy art. 66 ustawy o opłatach stemplowych, jako „pismo cedenta, zawierające dłużnika o przelewie”. Opłata wynosi zasadniczo 1 proc. Jeżeli jednak esjonariusz jest biurom reklamacyjnym, które wykupilo świadectwo przemysłowe za ten rok w którym zostało sporządzone powyższe oświadczenie, to opłata stemplowa wynosi 0,2 proc. Za podstawę wymiaru przyjmuje się, na mocy art. 70 ustawy „nominalną kwotę wierzytelności” tj. kwotę, której wypłacenia domaga się osoba reklamująca. (c)

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dn a 2. 12. 1929.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 696 gr. (118,5 f. w hol.); b) pszenicy 753 gr. (128,0 f. w hol.)

„Ceny transakcyjne”
Żyto 30tonn parytet Poznań 28,10—28,35
„Ceny orientacyjne”
parytet Poznań

Żyto	26,00—26,75
Usposobienie niejednolite, Pazen.ca	38,25—40,25
Usposobienie spokojne.	26,00—27,00
Łącznierni przemiatowy	27,00—30,00
Łącznierni browarowy	22,50—24,50
Usposobienie stałe.	22,50—24,50
Wies	22,50—24,50
Usposobienie spokojne.	22,50—24,50
Mąka żytnia w work wędług urzędowo ustalonego typu (70%)	41,00
Usposobienie spokojne.	41,00
Mąka pszenna 65% w worka	59,50—62,50
Usposobienie spokojne.	59,50—62,50
Otręby żytnie	16,50—17,50
Otręby pszenne	18,50—19,50
Rzepak	70,00—74,00
Groch polny	38,00—42,00
Groch Victoria	44,00—51,00
Groch Folgera	40,00—47,00
Ziemiaki fabryczne franco fabryka za 4% maczki	0,19
Ogólne usposobienie spokojne.	0,19
Uwagi: Ziemiaki jadalne bez handlu.	

KRONIKA GOSPODARZA

(k) **Stan rokowań między Tow. Lilpop a Standard Steel Car Corporation.** Sfinalizowanie umowy między koncernem amerykańskim Standard Steel Car Corporation a Tow. Lilpop, Rau i Loewenstein nastąpi już w dniach najbliższych po uzgodnieniu z ministerstwem komunikacji niektórych punktów nowej umowy w sprawie zamówień na wagony. Rokowania między przedstawicielami firmy amerykańskiej a towarzystwem polskiem odbywają się stale pod przewodnictwem p. Andrzeja Rotwanda, prezesa S. A. „Lilpop, Rau i Loewenstein” i Banku Zachodniego w Warszawie.

(k) **Budowa linii węglowej Bydgoszcz-Gdynia.** Torowisko i mosty są już prawie zupełnie ukończone, z wyjątkiem podejścia do Gdyni na przestrzeni ostatnich 3 klm. oraz przebudowywanego już istniejącego odcinka Gołubie-Somonino o długości 13 klm. Tor kolejowy również został już ułożony na całej długości zbudowanej kolei, z wyjątkiem końcowego odcinka od mostu na Słupicy do Gdyni o długości 27 klm. i części odcinka od st. Lipowa do st. Bąk o długości 15 klm. Obecnie układa się tory na tych odcinkach. W roku przyszłym zamierzone jest wykonanie oprócz podtorza, najniezbędniejszych robót, umożliwiających częściowe uruchomienie linii wyłącznie dla ruchu tranzytowych pociągów węglowych z Górnego Śląska do Gdyni, a więc urządzeń wodociagowych, urządzeń zabezpieczających, niektórych dworców, domów mieszkalnych i innych budynków.

(k) **Obroty w przemyśle browarniczym.** Dzięki naogół korzystnej pogodzie, obroty piwem w ostatnich dwóch miesiącach były lepsze, niż w roku ub. Wypłacalność odbiorców natomiast jest nadal słaba. Walka konkurencyjna między browarami

MEBLE wszelkiego rodzaju

J. KADLER dawniej O. Dümke
Fabryka mebli

POZNAŃ
ul. Fr. Ratajczaka 6
wejście przez podwórzo

wykonanie wszelkich prac
wycielanych i dekoracji.

SPORT

Boks

Spotkanie Griffith-Paolino, oczekiwane z dużym zaciekawieniem, odbyło się w Nowym Jorku i przyniosło nieznaczne zwycięstwo na punkty Griffithowi. Paolino walczył bardzo ospale i nie umiał wykorzystać paru okazji do powalenia swego przeciwnika przez k. o.

Walne zebranie P. Z. B. odbyło się w niedzielę w Katowicach w sali posiedzeń magistratu i rozpoczęło się o godz. 11, trwając z przerwą obiadową do późnego wieczora. Po zagajeniu przez prezesa P. Z. B. dr. Salonię wybrano przewodniczącym p. Stanisława Derdę, który doskonale kierował obradami. Reprezentowane były okręgi: poznański, warszawski, pomorski, wileński i śląski. Łódź delegatów nie przysłała, ani też nie podała motywów, dlaczego tak uczyniła; Lwów w ogóle nie daje znaku życia. Po sprawozdaniu zarządu wywiązała się bardzo żywa i rzeczowa dyskusja. Z drugągocą krytyką wladz P. Z. B. wystąpili delegaci Poznania, argumentując bardzo przekonująco. Ustupający członkowie zarządu przyznali słuszność tym wywodom, uniewinniając się nieporęczkami rzekomo z winy p. Wiczkorka. Absolutorjum udzielono tylko prezesowi p. dr. Saloniemu; co do pozostałych członków postanowiono odłożyć sprawę do specjalnego nadzwyczajnego walnego zebrania, które musi się odbyć za 3 miesiące w Katowicach i na którym komisja rewizyjna po dokładnym zbadaniu ksiąg zgłosi odpowiednie wnioski. W przerwie śląska rada sportowa podejmowała delegatów obiadem. Po wznowieniu obrad toczyły się one już w spokojniejszej atmosferze. Wszystkie dezeraty Poznania uwzględniono: p. i przyrzeczono P. O. Z. B. pomoc finansową na opłacenie trenera. Wobec zapewnienia należytego zajęcia się sprawami Związku na przyszłość, p. Baranowski wycofał wniosek o przeniesienie siedziby P. Z. B. do Poznania. Po przyjęciu jednogłośnie nagłości rezolucji delegacji Poznania o zniesienie dyskwalifikacji p. Ermanowicza, sam wniosek uchwalono również jednogłośnie. Walne zebranie zaangażowało na trenera państwowego p. Snopka. Nowy zarząd wybrano w następującym składzie: pp. prezes — dr. Saloni, wiceprez. — Sznopka i dr. Szuklerek, sekr. — Len, skarbnik — Kocur, przew. komisji sportowej Sadłowski. Komisję rewizyjną, która zbada całą działalność P. Z. B., tworzą pp.: Stan. Derda, insp. Jeziorski i Slabv. (Tel. wł.) F. G.

Drużynowe mistrzostwo śląskie O. Z. B. zdobył „B. K. S.” Katowice, bijąc w finale K. S. 09 Mysłowice w stosunku 13:3 pkt. — W spotkaniu międzyklubowym pokonał „Pol. K. S. Katowice” „Slawie” Ruda w stosunku 11:3. (Tel. wł.) F. G.

Łódź—Warszawa 10:6. Spotkanie to odbyło się w Warszawie i przyniosło zasłużone zwycięstwo gościom, którzy jednakoże niemal we wszystkich kategoriach wystawili cięższych zawodników, wzbraniając się wazyć ich przed meczem; to też górowali fizycznie nad przeciwnikami. Poszczególne walki przyniosły następujące wyniki: w. musza: Kaźmierski (W) bije wysoko na pkt. Pawłaka (Ł). W. kogucia: Cyran (Ł) pokonał zdecydowanie Gossa (W); była to najładniejsza walka wieczoru; w pierwszym starciu górował Cyran, w drugim — Goss, a w trzecim znów Cyran. W w. piórkowej Anders (W) pokonał niespodziewanie znacznie silniejszego Klimczaka (Ł); w pierwszym starciu przypadkowym ciosem Anders posłał Klimczaka do 8 na deski; w drugim Łodzianin nadal ogłuszył broni się słabo i Anders góruje; w trzecim ma przewagę Klimczak, jednakże nie zdołał już wyrównać. W w. lekkiej Seweryniak (Ł) po dość

wyrównanej walce pokonał Głowackiego (W) nieznacznie na pkt. W w. półśredniej dużo cięższy Trzonek (Ł) bije Strzelca (W) na pkt. W średniej: Majer (Ł) zwycięża Staniszwskiego (W), przycem walka o-bustronnie była bardzo prymitywna. W w. półciężkiej Mizerski (W) atakując przez wszystkie trzy starcia, bije Kempę (Ł) na pkt. W w. ciężkiej Targowski (W) podda się w drugim starciu Stibbemmu (Ł). (Tel. wł.) T. S.

„A. B. C.” — Wrocław będzie walczył w niedzielę z „Wartą” zamiast „C. B. C. Chemnitz”, który nie może przyjechać.

Pięściarze śląscy: Górny, Wochnik, Wiczeorek, Garstecki i Wocka wyjeżdżają na dwa mecze do Czechosłowacji, gdzie startować będą 12. 12. w Brnie Morawskim i 14. 12. w Zlinie. (Tel. wł.) F. G.

W spotkaniu o mistrzostwo Europy wagi piórkowej w Madrycie pokonał Girones (Hiszpanja) Duńczyka Knuta Larsena w 15 starciach na pkt. (Radjo.)

Wewnętrzne spotkania „Warty” przyniosły następujące wyniki: musza: Kajnar i Wolniakowski — walkę ogłoszono jako nierozstrzygniętą, zwycięstwo należało się jednak Kajnarowi; Kucharzewski i Matuszewski III — zwycięża Matuszewski III, chociaż wynik remisowy odpowiadałby więcej przebiegowi spotkania; w w. lekkiej pokonał Lason po ostrej walce Tasarka; w tej samej — po ładnej i szybkiej walce, wygrywa Fromberg z Wdowickim na punkty; w w. piórkowej Bielański uległ na punkty Kłosowskiemu; w w. mieszanej zwyciężył Kokociński (w. musza) Górnego (w. kogucia), przycem ten ostatni zastąpił conajmniej na wynik nierozstrzygnięty. Końcowe spotkanie pokazowe odbyło się pomiędzy Majchrzyckim i Wreckim, gdyż wyznaczony już przeciwnik drugiego, Forlański, odmówił w ostatniej chwili. Sędziował nieszczególnie w ringu p. Kołasiński; na punkty — pp. Matczak i Kościelski. Publiczności — około 150 osób.

Cieżka atletyka

Mistrzostwa okręgu poznańskiego rozgrywane w hali H. C. P. (Górna Wilda 180) przyniosły w pierwszym dniu następujące wyniki: w. musza: 1. Kurowski (Gładjator) 312 funtów, 2. Laskowski (Zbyszko) 304 f., 3. Walewski (HCP) 300 f.; w. kogucia: 1. Pokrywka (Spalla) 350 f., 2. Francuskiwicz (GI) 348 f., 3. Hein (GI) 324 f.; w. piórkowa: 1. Tomkowiak (Zb) 384 f., 2. Siwczak (GI) 362 f., 3. Smół (HCP) 356 f.; w. lekka: 1. Dutkiewicz (HCP) 450 f., 2. Seifert (Zb) 436 f., 3. Przychodzki (HCP) 430 f.; w. średnia: 1. Spychala (HCP) 504 f., 2. Zajczkowski (Zb) 496 f., 3. Plonka (Zb) 436 f.; w. półciężka: 1. Katak (HCP) 532 f.; w. ciężka: 1. Czujewicz (Sp) 530 f., 2. Karasiewicz (Zb) 498 f., 3. Czyż (HCP) 474 f.

Gry ruchowe

Koszykówki. Trzecia niedziela rozgrywań o mistrzostwo klasy B dała następujące wyniki: Warta II. — I. Harc. Druż. Lotnicza 74:5 (39:2); Sokół II. — Czarna Trzynastka II. 12:2 (0:2); Sparta — Berger II. 20:14 (9:10); Marcinkowski II. — Korona 28:19 (16:8); Drukarz — A. Z. S. II. 21:19 (12:9) najładniejsza gra dnia przez wzgląd na wyrównane siły obu drużyn.

Tabela mistrzostwa klasy B przedstawia się następująco, przycem każda drużyna ma po 3 rozgrywki; (w nawiasach podajemy ilość zdobytych punktów i stosunek koszy): 1. Warta II. (6 — 142:30), 2. Drukarz (6 — 77:29), 3. Marcinkowski II. (5 — 77:45), 4. Sokół II. (4 — 53:40), 5. Berger II. (3 — 58:58), 6. AZS II. (2 — 83:54), 7. Czarna Trzynastka II. (2 — 40:61), 8. Sparta (2 — 27:75), 9. Korona (0 — 42:75), 10. I. Harc. Druż. Lotn. II. (0 — 19:151).

Zawody towarzyskie „S. M. P.” „Jeżyce z „Wartą” (chłopcy) dało wynik 20:12 (12:9).

Siatkówka o mistrz. kl. A: Czarna Trzynastka — AZS 30:8 (15:2), Berger — Sokół 30:17 (15:11).

Tabela gier przedstawia się następująco: (w nawiasach podajemy ilość gier, zdobyte punkty i stosunek rzutów): 1. Czarna Trzynastka (2—4 — 60:31), 2. Warta (1—2 — 30:5), 3. Berger (1—2 — 30:17), 4. Marcinkowski (1—0 — 23:30), 5. AZS (1—0 — 8:30), 6. Sokół (2—0 — 22:60).

Piłka ręczna. W niedzielę urządziła Warta mecz piłki ręcznej między drużynami piłkarzy i lekkoatletów.

Z okazji jubileuszu „Wawelu” odbyło się w Krakowie kilka spotkań w koszykówkę i siatkówkę z następującymi wynikami: koszykówka: „Wisła” — „Sokół” 14:5, „YMCA” — „Wawel” 26:22, „Sokół” — „Wawel” 31:24. W siatkówkę: „Wisła” — „Sokół” 28:24, „YMCA” — „Wawel” 30:17, „Sokół” — „Wawel” 29:26. Spotkanie epañ w koszykówkę „Cracovia” — „Sokół” 28:14. (Tel. wł.) K. S.

Lekka atletyka

Petkiewicz wyjechał do Amreyki w niedzielę rano, pociągiem o godz. 6:50, wraz z delegatem oficjalnym P. Z. L. A. p. Wainthalem na zaproszenie New York Newspapers Association. Pierwszy start przewidziany jest 20 grudnia na bieżni „Madison Square Garden”, przycem prawdopodobnie jego przeciwnikami będą m. i. Larva i Loukola.

Narciarstwo

Wobec braku warunków śnieżnych w Zakopanem narazie spokój. W niedzielę w mieście było błoto, jednakże w górach panował wiatr halny, więc liczono się z opadami śnieżnymi.

Terminarz zawodów P. Z. N. został zmieniony w następujący sposób: 1 stycznia odbędzie się bieg rozstawnym 5×10 klm. o mistrz. P. Z. N., a międzynarodowy tydzień skoków, projektowany od 4 do 11 stycznia nie odbędzie się. Zawody im. sw. p. por. Wojcickiego, bieg 18 klm., wojskowy ze strzelaniem i skokami wyznaczono na 11 i 12 stycznia. Inne terminy pozostają bez zmian.

Roboty przy budowie stadjonu zimowego na Równi Krupowej są w pełnym toku. Obecnie niweluje się teren pod ślizgawkę. (Tel. wł.) A. K.

Piłka nożna

„Ruch” — „Garbarnia” 1:0 (1:0). Gra toczyła się w obecności 1500 widzów przy bardzo napiętej atmosferze i była ostra. a chwilami nawet brutalna. Tylko dzięki sprawnemu sędziowaniu przez p. Słowczyńskiego skończyło się bez ekscesów. „Ruch” grał bardzo dobrze, przewyższał „Garbarnię” pod każdym względem, utrzymując inicjatywę od początku do końca, tak, że zmusił gości wyłącznie do defensywy. Tylko dzięki nadzwyczaj dobrze dysponowanemu bramkarzowi „Garbarnia” uchroniła się od wyższej przegranej. Już w 6 min. po rozpoczęciu gry, za rękę Kusza, sędzia dyktuje rzut karny, który obronił wspaniale bramkarz gospodarzy Kremer. Jedyny i zarazem zwycięski punkt strzelił w zamieszaniu w 42 min. Peterek. Gracze „Garbarni” pod osłoną policji konnej i pieszej opuścili boisko. (Tel. wł.) F. G.

O wejście do ligi. Lipiny. „Naprzód” — „Lechia” 2:0 (1:0). Gra toczyła się pod znakiem przewagi gospodarzy, dla których bramki strzelili Zug i Stefan. Widzów 3000 osób (Tel. wł.) F. G.

Wilno. „L. T. S. G.” — „Ognisko” 4:1 (2:0). Najlepszy na boisku Herbsteich zdobywca 2 bramek.

„Posnania” — „Sparta” 1:1 (0:0). Obie drużyny wystąpiły w osłabionych składach. W pierwszej części walki toczyła się przy przewadze „Posnania”, w drugiej siły były wyrównane, a tylko pod koniec lekko górowała „Sparta”, która nie wykorzystwała carnego. Obie drużyny poza tem zmarnowały kilka „murowanych” pozycji. Sędziował p. Mocniejszy.

„H. C. P.” — „Liga” Dębice 6:3. Zupełna przewaga H. C. P.
Spotkanie towarzyskie. W Warszawie „Legia” — „Warszawianka” 6:1 (3:1). Cały czas przewaga „Legii”, dla której bramki strzelili: Kotkowski, Rajdek, Wypijewski, Gabrysiak, Martyna i Pazurek. — „Polonia” komb. — „Skra” komb. 7:2. (Tel. wł.) T. S.

W Krakowie: „Wisła” — „Wawel” 3:1. „Wisła” silnie osłabiona. „Cracovia” — „Podgórze” 13:2 (6:1). (Tel. wł.) K. S.
Półfinałowe spotkanie o puchar „ABC” w Stęszewie: „Lipno” Stęszew — „Sparta” Oborniki 3:5. Po meczu doszło do ekscesów i pobito jednego z graczy.

Wyniki zagraniczne. Paryż — Kolonja spotkanie w piłkę nożną 5:3 (3:1), Paryż — Południowe Niemcy w rugby 21:10. (Radjo.)

Pływanie

Bocheński na zawodach międzyklubowych w Gandawie odniósł kilka zwycięstw. W biegu na 100 mtr. był pierwszy w czasie 1:05.6 przed Aertsem 1:08, ora w biegu na 400 mtr. miał 6:54.5, bijąc Gevensa 6:06.4. W sztafecie 4×50 mtr. zwyciężyła Gandawa, dzięki świetnemu finanszowi Polaka. Poza tem brał udział w meczu water-polo. Dzięki tym wynikom Gandawa odniosła zwycięstwo.

Francuzka Salgado ustaliła kilka rekordów Francji w stylu dowolnym. Na 200 mtr. 2:57.2; na 300 mtr. 4:37.2; na 400 mtr. 6:16, oraz na 500 mtr. 7:53.6, co stanowi zarazem rekord europejski. (Radjo.)

Plenarne zebranie P. T. P. odbędzie się we czwartek, 5 bm. o godz. 19.30 w lokalu p. Duchowskiego przy ul. Św. Marcina 66 na które zarząd zaprasza wszystkich członków.

Koleje prywatne w Szwecji

Sprawozdanie zarządu szwedzkich kolei prywatnych za osiem pierwszych miesięcy bieżącego roku wykazuje znaczną

U uwadze naszych czytelników!

„Ilustracja Poznańska” stanowi tygodniowy bezpłatny dodatek do pisma naszego. Osobno abonować ją nie można. Wszyscy abonenci otrzymują ten ładny, 8-stronnicowy dodatek bezpłatnie.

poprawę w stosunku do tego samego okresu roku ubiegłego. Całkowity czysty dochód wyniósł bowiem w tym roku 7.20 milionów koron (w roku ubiegłym 1.31 milionów koron strat), pomimo to, że zarugi pracy ciągnęły się dalej na wielką skalę.

Ilość towarów przewiezionych w omawianym okresie wzrosła z 11,38 milionów ton do 16,84 milionów ton.

KRONIKA FILMOWA

Kino „Stylowe”
wświetla film p. t. „Ludzie Nocy”, który cieszy się niebywałym powodzeniem, czego dowodem jest wypełnione kino po brzo-gi od dnia premjery.

Nawskroś ciekawy temat oraz świetna gra i reżyserja trzymają widza w ogromnym napięciu do ostatniego metra taśmy filmowej.

„Ludzie Nocy” jest film, który przynosi nareszcie upragnione urozmaicenie po szeregu filmach o treści miłosnej.

Poprzedzająca komedia wywołuje burze niepohamowanego śmiechu. Nawet największy pesymista śmieje się do rozpuku. bpw 1089

Mamy znów podobny dowód, że programy kina Stylowego nie zawodzą nigdy.

Katar i śmierć.

(Choroby organów oddechowych).

Przerwa w dopływie tlenu do płuc powoduje śmierć. Jeżeli narządy oddechowe są chore, to oczywiście mniej intensywnie pracują i cały organizm przez to cierpi. Wiele osób, nie wiedząc o tem, cierpi na taką chorobę. Powszechnie znane są jedynie nazwy ich np. katar szczytów płucnych, krtań, przewodów oddechowych, zaziębienie i astma. Mało znane są objawy po których choroby te odróżnić można. Składają się na nią uporczywy kaszel, ochrypnięcie, trudności w oddychaniu, częste zaziębienia. Następstwa tych chorób są poważniejsze niżby się naogół przypuszczało, stąd też zawsze należy pomyśleć należy o prawidłowym leczeniu.

Najlepiej nabyć inhalator wiesbaden-ski, gdyż zwłoka nawet jednodniowa może być przyczyną nowych cierpień. Inhalator wiesbaden-ski zyskał uznanie całego świata lekarskiego. Aparat ten bez ogrzewania zmienia rozczyzny lecznicze w gaz, który wdycha się narówni z powietrzem. Tem samem lekarstwem dociera do wszystkich zakątków dróg oddechowych dając zdumiewająco szybkie rezultaty w leczeniu. Dzięki swym właściwościom stosują lekarze specjaliści i lecznice chorób płucnych aparat wiesbaden-ski z doskonałym rezultatem. Pw 7584-48.17

Cenę aparatu ustanowiono każdemu dostępną. Kosztuje on tylko 25,— złotych.

Wyłączna sprzedaż

Zakład optyczny „Bohe”
Poznań, Al. Marcinkowskiego 7, tel. 11-76.

W teatrze — w kinie, — w biurze — w tramwaju — w pociągu — w szkole i w domu wogóle, wszędzie, gdzie zachodzić może obawa zakażenia się grypą, zażywaj „PARAMINT” marki „ERBE”. Grypa jest chorobą zakaźną, i nie jest bynajmniej tak niewinna, za jaką skłonni jesteśmy ją uważać.

Przebieg tej choroby występuje pod różnymi postaciami. Zapalenia dróg oddechowych od lekkiego kataru począwszy aż do ciężkiego zapalenia płuc i oplotnej, osłabienie funkcji serca, choroby organów trawienia, systemu nerwowego, nerek itd. mogą na pierwsze wysunąć się miejsce. Ponieważ zarazki grypy przedostają się do organizmu najżybciej przez jamę ustną i krtań a tabletki Paramint Erbe przewyższają wszelkie wody do ust, gdyż śliska zmieszana z paramintem przenika do przylegu i dokonuje równocześnie desynfekcji jamy ustnej i krtań, przeto najlepiej chronią one przed zakażeniem.

Co godzinę jedną tabletkę powoli w ustach rozpuść.

Do nabycia w aptekach i drogerjach.
Pw 6942-47.50

Sprzedaj
Kurjera Poznańskiego
na
Riwierze Francuskiej
uskutecznia
Polskie Biuro Podróży „Francopol”
Nice, 14 rue Halévy
Biuro to zaopatruje w pismo nasze następujące miejscowości:
Nicea
Kioski gazetowe głównych ulic miasta
Cannes
Księgarnia Perrier, 4 rue d'Antibes
Juan-les-Pins
Księgarnia Gracias, Av. de la Gare
Monaco
Księgarnia 1 bis rue Grimaldi
Menton
Główny kiosk gazety.

LOSZY
II-giej klasy są do nabycia w kolekturze mojej.
Spróbuj szczęścia a fortuna ci się uśmiechnie.
U mnie padają stale największe i liczne wygrane. dw 3.878
Pocztą załatwiam odwrotnie.
Najstarsza i najszcześliwsza kolektura Loterii Państwowej
STEFAN CENTOWSKI,
Telefon 2494 Poznań, Aleje Marcinkowskiego 5. P. K. O. 203 154

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Marja Szarzyńska, z domu Popowska 44 l. Stanisława Markiewiczowa, z domu Mikulska, 56 l. Elżbieta Przybylska, z domu Kozłowska, 57 l. Marja Błaszczkowska, z domu Dłużewiczówna, 26 l. Ta deusz Gąsiorowski, właśc. ziemski, 57 l. Andrzej Hrabowski, 1 dzień i 3/4 godz. Aleksandra Kycia, 6 mies. 7 dni. Stefan Swirski, urzędnik prywatny, 66 l.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Restauratorów.** Plenarne zebranie odbędzie się 3 grudnia br. o godz.

16 u p. Piosska (Splendid) przy ul. 27 Grudnia. Na porządku obrad ważne sprawy.

— **Tow. Uczestników Powstania Dziełca Jeżyce.** Zebranie plenarne i uroczyste otwarcie biblioteki odbędzie się we wtorek dnia 3 grudnia r. o godz. 8 wiecz. w lokalu posiedzeń p. Tomikowskiego ul. Szmarzewskiego 18. Stawienie się wszystkich druhów obowiązkowe.

— **Związek Emerytów Państwowych oraz wdów i sierot.** Zebranie odbędzie się we wtorek 3 grudnia br. o godz. 17 i pół w lokalu p. Jarockiego ul. Masztalarska.

— **Sodalicia Marjańska Urzędników.** Miesięczne posiedzenie odbędzie się w wtorek, dnia 3 bm. o godz. 19 w salce „Marianum” OO. Jezuitów, ul. Szewska 18.

— **Sodalicia Pań Konfekcyjnych.** Zebranie plenarne odbędzie się w środę, 4 bm. o godz. 19.30 na sali sodalicyjnej, a nabożeństwo niedzielne dnia 8 bm. o godz. 7.45 w kaplicy OO. Jezuitów.

branie plenarne odbędzie się w środę, 4 bm. o godz. 19.30 na sali sodalicyjnej, a nabożeństwo niedzielne dnia 8 bm. o godz. 7.45 w kaplicy OO. Jezuitów.

Pryw. Lecznica Chirurgiczna

Dr. Parczewskiego

Poznań ul. Mickiewicza 22

nr 5025

Mydło Mixa

najlepsze — najtańsze

KINO APOLLO

Dziś premiera!
Sensacyjny dramat p. t.

Targowisko Zmysłów

W rolach głównych:

John Gilbert, Joan Crawford
Reżyser **William Nigh**.

Seanse o godz. 4.30, 6.30 i 8.30

W kinie „Metropolis” w dalszym ciągu przy niebywałym powodzeniu wyświetla się wielki dramat obyczajowy arcydzieło polskiej produkcji: **„Szlakiem hańby”**

Dnia 1 b. m. w nocy, o 12.30, zasnęła w Bogu, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Olejami św., moja najdroższa żona i nasza najukochańsza matka, córka, siostra, szwagierka i ciocia, ś. p. dw 3092/3

z Nowickich

Helena Krych

przeżywszy lat 33. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 4 b. m. przed południem, o godz. 10, z domu żałoby Krzesiny, do kościoła parafjalnego w Głuszynie, poczem msza św. z wigiljami i spuszczenie zwłok do grobu.

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż z dziećmi i rodzina.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Najst. Zakład pogrzebowy P. Piasecki, Klasztorna 14. Tel. 2769.

Spóźnione.

W środę, dnia 27 ub. m. rozstał się z tym światem nasz członek, ś. p.

Edmund Adamski

Cześć Jego pamięci! zw 20520

Związek Chrześcijańskich Kupców Podróżujących i Przedstawicieli Handlowych Rzeczypospolitej Polskiej w Poznaniu
Wypadek 2/29 Tow. sąd. zap. — Rok założ. 1907.

Dnia 30 listopada 1929, zasnął w Bogu, po ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy ojciec, teść i dziadek, ś. p. dw 3089

Konstanty Gutsche

w wieku lat 81. Pogrzeb odbędzie się w Ostrowie (Wlkp.), we wtorek, 3 grudnia r. b., o godz. 3 po południu z Szpitala Miejskiego na rowy cmentarz.

W ciężkim smutku pogrążona
rodzina.

Ostrów, Leszno, Mosina, Znin.

W sobotę, dnia 30 listopada 1929 r., o godzinie 13.15, zasnęła w Bogu, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., nasza najdroższa córka, ś. p.

Salomea Smigowska

w 23 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 4 grudnia r. b., o godzinie 3.15, z domu żałoby przy ul. Marszałka Focha 70, o czym donoszą dw 3091

W ciężkim smutku pogrążeni
rodzice.

Najst. Zakład pogrzebowy P. Piasecki, ul. Klasztorna 14. Tel. 2769.

Wszystkim, którzy byli łaskawi okazać nam współczucie z powodu śmierci najukochańszej naszej matki i babki, ś. p.

Izabelli Rakowiczowej

składamy na tej drodze najserdeczniejsze

podziękowanie.

dw 3094

Dzieci i wnuki.

W sobotę, dnia 30 listopada 1929, zasnęła nagle na udar serca, moja najdroższa żona, kochana matka, babcia i teściowa, ś. p. rw 7917

Michalina z Kaczmarekiewiczów Kozłowska

przeżywszy lat 71. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 3 b. m., z domu żałoby, o godz. 3, na stary cmentarz św. Małgorzaty. Nabożeństwo żałobne odprawi się w piątek, dnia 6 b. m., o godz. 7, w Domu Sierot na Śródcie.

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż z dziećmi i rodziną.

Poznań, ul. Zagórze 2

Za życzenia, kwiaty i upominki z okazji 50-lecia naszego przedsiębiorstwa, składam na tej drodze Szan. Klienteli, Towarzystwom, Dostawcom, Krewnym i Znajomym serdeczne

Bóg zapłać!

W imieniu firmy

Elżbieta Mikołajczak

Poznań, dnia 2 grudnia 1929 r.

Niniejszem zawiadamiam się Szanowną Kliencie, że Oddział T-wa Akc. Fabryki Mebli Giętych

„WOJCIECHÓW” w Poznaniu przy ul. Gwarnej 18

został z dniem 30 listopada 1929 r. zlikwidowany a wszelkie sprawy związane z likwidacją prowadzi

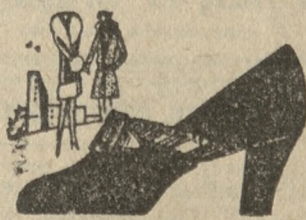
Skład Fabryczny MEBLI GIĘTYCH Teodor Kowalski

Poznań, ul. Fredry 3. Telefon 31-62. Pw 7596-49,24

OBUWIE

oraz

ŚNIEGOWCE

w wielkim wyborze poleca firma **R. KRZYŻAŃSKA** SW. MARCIN 66.

POMOCNIK

z branży kolonjalnej może się natychmiast zgłosić, jako kierownik filii w Ostrowie. Potrzebna kaucja 2000—3000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 20526

Okazja do kupna

prawdziwie

korzystnego

Samochody używane

w stanie

pierwszorzędnym

Super Fiat	19/75 KM. Cabr.	6-osob.
Fiat 507	9/31 KM. Coupe	6-osob.
Fiat 503	6/30 KM. Coupe	6-osob.
Fiat 503	6/30 KM. Torpedo	4-osob.
Fiat 509	4/20 KM. Berlina	4-osob.
Minerwa	13/55 KM. Cabr.	6-osob.
Peugeot	6/28 KM. Berlina nowa	4-osob.
Opel	10/40 KM. Berlina	6-osob.

i wiele innych, z karoserjami otwartymi i krytymi polecamy po cenach bardzo niskich.

Brzeskiauto Sp. Akc.

Poznań, ul. Dąbrowskiego 29.

Tel. 63-23, 63-65. Pw 7103-48, 226

SZCZOTKI

do zamiatania do szorowania do froterowania do dywanów do ubrań i włosów do zębów i rąk Pióra do kurzu, płyty do podłóg, wycieraczki do nóg poleca bardzo korzystnie w wielkim wyborze **ED. KARGE**, Poznań, ul. Nowa 7. Istnieje lat 50. Tel. 50-18. Pw 7150/47, 10

Wszelkie

ogłoszone w Kurjerze preparaty perfumeryjno-kosmetyczne jako to: **Masque Rouge, Guerlaina, Arago** na odgryot, krem Moussona, Meridol, kosmetyki Dr. Switalskiej ma stale na składzie: **J. GADEBUSCH** Perfumerja Drogerja Poznań, ul. Nowa 7. Bazar, telefon 1638, założ. 1869.

RESTAURACJĘ

z kompletnem urządzeniem sprzedam zaraz z powodu choroby inwalidzie wojennemu, rozporządzającemu gotówką. Informacje udzielam o godz. 15—16 wzgl. 19—20 **Poznań, ul. Gen. Prądzyńskiego 48/49, parter, prawo.** zw 20514

Z dniem 1 stycznia 1930 r. wakuje posada

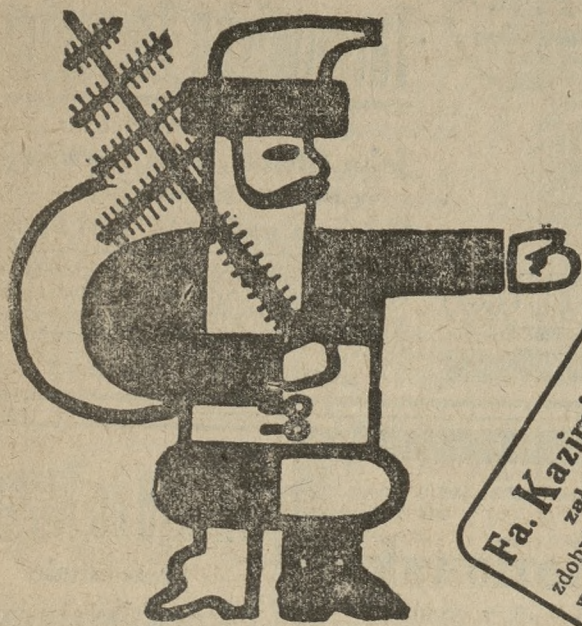
ekspedjenta

obeznanego dokładnie z pracami biurowymi i księzkowością. Zgłoszenia uprasza się piśmienne i uwzględnia się tylko siły pierwszorzędne. Pw 7362-65, 29

CONCORDIA, OSTRÓW (Wlkp.)

Ziemiopłody, sztuczne nawozy, artykuły budowlane i opalowe

Wielka Sprzedaż Gwiazdkowa i Inwenturowa!

Wobec ciężkich czasów urządzamy naszą doroczną **Wyprzedaż Inwenturową** przed Gwiazdką, celem umożliwienia zakupów gwiazdkowych po cenach niższych do ostatecznych granic.

Dywan, to najodpowiedniejszy prezent —

praktyczny i ozdobny. — Kupno dywanu jest rzeczą zaufania. Należy unikać obcych handlarzy domokrajnych, a zwrócić się do starej firmy miejscowej, dającej pełną gwarancję. **Imponujący wybór.**

Fa. Kazimierz Kużaj
założona roku 1896
zdobyła rzetelnością, dobrym towarem i cenami umiarkowanymi
pełne zaufanie.

Centrala Dywanów
Kazimierz KUŻAJ

ul. 27 Grudnia 9.

Największy specjalny magazyn w Poznaniu

Upusty ważne
do 24 grudnia.

Na wszelki towar regularny . . . 10%

Natowarwysortowany bezbłędny 20%

Na towar z małymi błędami 30%

Na resztki chodników, materiałów meblowych, dekoracyjnych i materasy . . . do 40%

Niech każdy skorzysta!

od cen starych wyznaczonych na każdym przedmiocie.

Pw 7104/07-18, 23-30

Dywany
Pomosty
Dywaniki
Kilimy
Pasiaki łowiczkę

Chodniki
pluszowe
wełniane
jutowe
kokosowe
manilowe

Kokosowe
dywany
chodniki
maty szczotkowe
wycieraczki
Maty chińskie

Materiały podłogowe
samoходowe i filce
Narządy
Kapy
Serwety
Pokrycia mebli

Wielka Sprzedaż Gwiazdkowa

Plaszcze
Bluski

Suknie
Spódnice

Poranniki
Swetry

Kostjmy włóczkowe
Konfekcja dziecięca

po znacznie niższych cenach

Pw 7 585/6-48, 263/9

poleca

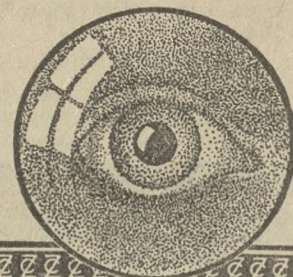
M. MALINOWSKI

Fabryka Konfekcji damskiej

HURT.

Poznań, Stary Rynek nr. 57.

DETAL.

Twoje oko
i szkło Punktal

Czy patrzysz prosto przez środek szkła Punktal, czy też ukośnie przez jego brzegi — wszędzie oko twoje widzieć będzie wyraźnie. Krzywizny powierzchni szkła Punktal są tak obliczone i tak ściśle dokładnie wykonane przez Zakłady Zeissa, że stanowią łącznie z żywym ruchem okiem jedną optyczną całość i dają na siatkówce dla każdego kierunku patrzenia dokładnie ostry obraz. Szkło Punktal czyni twoje oko znowu normalnie widzącym i w ten sposób przywraca ci całkowitą prawidłowość.

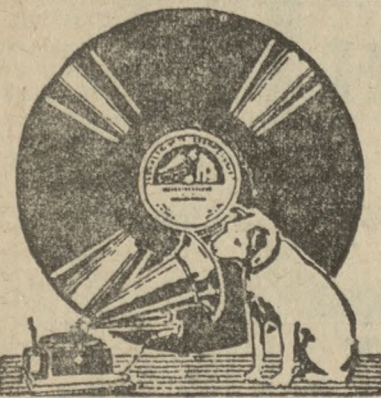
ZEISS

Punktal

doskonale szkło okularowe

Prawidłowe dopasowanie przez specjalistę optyka. Szczegółowe opisy i cennik „Punktal” 475, wysyła bezpłatnie

Carl Zeiss, Jena.

GRAMOFONY

pierwszorzędnej jakości o wspaniałym głosie. **Płyty** nagrania artystów wszechświatowej sławy. Repertuar taneczny. Ostatnie aktualne przeboje, poleca w ogromnym wyborze po cenach przystępnych

K. Kłosowski, 27 Grudnia 6. Tel. 11-19
opw 1076 naprzeciw Teatru.

Przeciw chudości

używać należy naszego wypróbowanego od lat proszku odżywczego „PLENUSAN”. W krótkim czasie znaczny przyrost wagi, kwitnący wygląd i pełne kształty ciała. Wzmocnia również krew i nerwy. Polecany przez lekarzy i profesorów: 1 pudełko 6,— zł; 3 pudełka 15,— zł. Przy zapłacie zgóry wysyła franco.

Pw 6937-46,31

Dr. GEBHARD & Sp. — GDAŃSK, Oddz. 153a.

F-a P. Szadkowski
Plac Wolności 11

poleca

najkorzystniej jako specjalny skład towarów gumowych **śniegowce i kalosze.**

Pw 20123

Dobrze zaprowadzony skład konfekcji

damskiej wraz z pracownią krawiecką i liczną klientelą jak również wygodne przyległe mieszkania w większym pow. mieście odsprzedam z powodu choroby. Do objęcia potrzeba 20 do 30 tys. zł. Zgłoszenia pisemne do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 20473

Książkowa

samodzielna bilansistka do prowadzenia ksiąg i kasy **potrzebna zaraz.** Kaucja wymagana. Zgłoszenia z odpisem świadectw do Kurjera Poznańskiego pod zw 20524

Osiedliśmy
w Poznaniu, ul. Młyńska 12

telefon nr. 29-05.

Przyjmujemy

od 10—11 przed poł., 3—4 po poł.
iod 11—1 „ „ 4—6 „ „

Dr. med. M. Bednarkowa, Dr. med. Fr. Bednarek.

zw 20511

Poszukuje się

adwokata

jako współnika, celem późniejszego objęcia praktyki adwokackiej, w jednym z większych miast Województwa Śląskiego. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 20 456

Spółka Akcyjna PABJANICKIEJ FABRYKI PAPIERU

Rob. Saenger
Centrala: Warszawa, Smolna 17.
Fabryka papieru w Pabjanicach.
Fabryka papieru w Włocławku.
Fabryka celulozy w Włocławku.

Podaje do łaskawej wiadomości Szanownych Odbiorców, że powierzyła p. Włodzimierzowi Malcowi, Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 19, telefon 53-59 przedstawicielstwo swych fabryk papieru w Pabjanicach i we Włocławku na Województwo Poznańskie i Pomorskie. Jednocześnie zawiadamia, że dla wygody Panów Odbiorców utrzymywać będzie w Poznaniu składy swych papierów.

Pw 7400-18,239

WYROBY NASZYCH FABRYK NAGRODZONE WIELKIM MEDALEM ŻŁOTYM NA POWSZECHNEJ WYSTAWIE KRAJOWEJ W POZNANIU.

NA GWAŁT

potrzebuje Pan
nowy płaszcz
i ubranie!

Święta tak blisko!

Nie trzeba mieć dużo pie-
niędzy — bo kupi Pan

NAJTANIEJ w firmie

przy St. Rynku 77
naprzeciw Odwachu.

Pw 7587158-48, 255/56

**FIRANKI
ADAMASZKI
DYWANY**
B. Głowacki

POZNAN,
Stary Rynek 97.
Pw 4161

APTEKĘ

kupie w małym miasteczku.
Zgłoszenia proszę skierować
pod „Apteka” do biura ogłoszeń
„PAR”, Bydgoszcz, Dwor-
cowa 12. Pw 7361-65 111

Uczenic

z porządnej rodziny
poszukuje
Kolektura Loterii Państwowej
Juljana Lanęra,
Wielka 5.
zw 0529

100-150 000

potrzebuje większe przed-
siębiorstwo na I hipotekę.
Łask. zgł. Kurjer zw 20508

Obiady

na maśle wydaje
Nowy Rynek 14-15
parter, lewo.
dw 3086

„NA MIKOŁAJA” NOWOŚĆ - OKAZJA!

Praktyczny podarek dla dzieci na św. Mikołaja.
Sortymenty do ozdobienia choinek zawierające:
kule szklane, lichtarzyki, świeczniki cho-
inkowe, świeczniki iskrowe, girlandy, wiosy
anielskie, loki szklane, książkę z kołędami
wszystko wyrobu krajowego pięknie w ozdobnym
pudle opakowane, dwie wielkości:

Sortyment 1, 98 sztuk zł 12,—
Sortyment 2, 137 sztuk zł 18,—

Ceny wraz opłatą pocztową za nadesłaniem
gotówki zgóry lub za pobraniem pocztowem.
Dla stowarzyszeń, szkół, komitetów rodzicielskich
i instytucji, przy zbiorowych zamówieniach
specjalne ulgi. Pw 7598-70,514

Zadać szczegółowy ilustrowany prospekt.

LEZERKIEWICZ, Kraków, Rynek 17.

Nerwowi, neurastenicy

cierpiący na drażliwość, słabość woli, braku energii, melan-
cholię, przesyt życia, bezsenność, ból głowy, wrażliwość
nerwów, śledziennicę, nerwowe zaburzenia serca i żołądka,
otrzymają bezpłatnie broszurę Dr. Weisego. Słabość nerwów.

Dr. GEBHARD i S-ka — GDAŃSK. Nr. 85.
Pw 6938-46,28

Pensjonat „Lwowianka” w Zakopanem - Bystre
poleca na sezon zimowy pokoje słoneczne. Elektryczne
oświetlenie. Centralne ogrzewanie. Ciepła i zimna woda
w każdym pokoju. Oszklone i ogrzewane werandy. Kuch-
nia zdrowa i wykwintna. Dobrowolne towarzystwo. Ceny
umiarkowane. Przyjmuje się tylko zdrowych. dw 3086

Czeladnika szklarskiego

poszukuję zaraz. Koszty podróży zwrócę.
Goldschmidt, Gdańsk — Nowy Port,
Olivaerstr. 25. Telefon 35-176. Tw 767

Ubezpieczalnia Krajowa w Poznaniu poszukuje dla swe-
go nowo wybudowanego Uzdrowiska w Inowrocławiu od
15 stycznia 1930 r. Pw 7595-49,18

2 pielęgniarzy i 2 pielęgniarek

mających długoletnią praktykę w zakładach wodoleczni-
czych i obeznanych z obsługą aparatów leczniczych;

laborantki

obeznanej z obsługą roentgena,

gospodyni zarządzającej i kucharki

z długoletnią praktyką w większych zakładach leczniczych.
Piśmienne zgłoszenia z odpisami świadectw należy skier-
rowywać do podpisanego Zarządu w terminie do 31 grud-
nia r. b.

Zarząd Ubezpieczalni Krajowej
(—) Wybieralski.

PRZETARG PUBLICZNY

Dyrekcja Kolei Państwowych w Poznaniu zawiadamia,
że dnia 4 grudnia r. b., od godziny 10 do 13 i od 15 do 18,
odbędzie się w Głównej składnicy znalezionych przedmiotów
na dworcu osobowym w Poznaniu, przetarg znalezionych
na terenie kolejowym przedmiotów. zw 20 512/a
Wstęp na peron za biletami peronowymi.

Wydział Eksploatacyjny.

POLSKO - BRYTYJSKIE TOWARZYSTWO OKRĘTOWE S. A.

Gdynia/Gdańsk — Hull
Hull — Gdynia/Gdańsk

Gdynia/Gdańsk — London
London — Gdynia/Gdańsk

Regularna komunikacja tygodniowa własnymi pasażersko-towarowymi parostatkami,
zaopatrzonemi we wszelkie wygody dla ruchu pasażerskiego i w ładownie-chłodnie
dla przewozu artykułów spożywczych. nw 9742

Informacjami wszelkimi służy:

Właściciel: Polsko-Brytyjskie Towarzystwo Okrętowe S. A. Gdynia
lub Ellerman & Wilson Lines Agency Coy. Ltd. Gdańsk
Tel.-Adr. „Polbrit” — Gdynia, „Wilson” — Gdańsk. Telef. Gdynia 1530-31, Gdańsk 24941-42.

Gazownia Miejska w Tucholi
ma zapotrzebowanie na dw 20:5

1 używany motor gazowy 2 K. M.
Magistrat.

Elew wzgl. uczeń

z ukończoną szkołą średnią, władający obok pol-
skiego, językiem niemieckim, może się zgłosić pi-
śmiennie z dołączeniem świadectw i życiorysu
w charakterze kandydata na praktykanta do Działu
Fotomechanicznego (rotograwura).

Drukarnia św. Wojciecha w Poznaniu
Piotra Wawrzyniaka 39.
Pw 7317-48,126

Podróżującemu

który odwiedza stale miasteczka w woj. poznańskim
i pomorskim, oddamy pokupny bezkonkurencyjny artykuł
do sprzedaży z branży chemicznej za wysoką prowizję.
Pierwszeństwo mają panowie odwiedzający fabryki mebli
i pracownie stolarskie. Piśmienne oferty prosimy do eksp.
Kurjera Poznańskiego pod Kw 1305

podróżującego

Oferty z odpisami świadectw, fotografii i żądaniem pensji
uprasza: B. Tbiel, Tuchola, Rynek 10 — Hurt. tow. kolo-
njalnych i Fabryka cuklerków. dw 3039

Poszukujemy zaraz

zdolnego palacza

„Venetia” Fabryka Czekolady,
Poznań, ul. Dąbrowskiego 97.
Pw 7592-49,6

Posadę kierowniczką Stacji sanitarniej w większej wsi,
w pobliżu stacji kolejowej, może objąć zaraz wykwalifi-
kowana dw 3090

hygienistka

Zgłoszenia z dołączeniem życiorysu, świadectw i foto-
grafii przyjmuje
Powiatowa Kasa Chorych w Kępnie.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Kwiaty

do sukien balowych polecia Bandel. Piekary 1. skład kapeluszy. Pw 6951-48.82

Pajace

lalki stylowe, poduszki polecia — Bandel. Piekary 1. skład kapeluszy. Pw 6952-48.79

Abażury

najmniejszej wykonuje Bandel. Piekary 1. skład kapeluszy. Pw 6953-48.89

Kapelusze

przerabia i polecia żabne Bandel. Piekary 1. Pw 6954-48.81

Dam gospodarstwo

11 pokoi, miasto powiatowe, 30 km., Peznan, 18 morgi ziemi do tego stodoła, chlewy, nadaje się na ogrodnictwo, cena 23 000, wpłaty 17 000, spiesznie sprzedam. — Strabel. Poznań, Wierzbicice 43. zdw 78 864-5

Gospodarstwo

100 morgi, ziemia I. klasy, pszenno-buraczana, drenowana, dom 6 pokoi, zabudowania murowane, welbowane z inwentarzami, cena 48 000, wpłaty 25 000 złotych sprzedam Argus. Poznań, Piekary 18. zdw 78 681-2

Zamienię

gospodarstwo 96 morgi, ziemi buraczanej, drenowanej, dom 5 pokoi, budynki I. klasy z inwentarzami, na dom w miejscie okolica obojetna. Argus, Poznań, Piekary 18. telefon 3728. zdw 78 679-89

Kamienica

okazyjnie pietrowa 6 lokatorów, dochód z lokatorów 215 złotych miesiecznie, chlewy, podwórce, kamienica w bardzo dobrym stanie, miasto powiatowe przy rynku, cena 16 000, wpłaty 7 000 złotych sprzedam Argus, Poznań, Piekary 18. telefon 3728. zdw 78 675-8

Dom

miasto powiatowe, 11 ubikacji, dochód z lokatorów, 100 złotych miesiecznie, 2 pokoje skład wolne cena 9 000, wpłaty 6 000 złotych sprzedam Argus, Poznań, Piekary 18. telefon 3728. zdw 78 675-8

Materace

sprezynowe, nakładki, leżanki, kanapy, najtaniej tylko w pracowni, Wielkie Garbary 9. zdw 78 668-9

Koncesja

stała na drodze samochodowa za 900 zł do nabycia. Telefon 2194. zdw 78 879-80

Futro

czarne dobre, starszej pani, tania. Adres Kurjer zdw 78 873-4

Singera

maszynę damską, krawiecką i obuwniczą sprzedam oraz przyjmuję do naprawy. Warsztat Mechaniczny, Szamarszkiego 31. zdw 78 867-3

Na ratyl

Za gotówkę taniej, meble suche w centralnie ogrzewany magazyn Stanikowskiego, ulica Woźna 12 (Butelska). bpw 1003/4

Skład

spożywczy pokojowym maglem, towarem z powodu choroby sprzedam. Jerzego I. Górna Wilda. zdw 78 748-9

Tanio

sie ubierzsz, umielisz w Domu Komisowym św. Marcina 78a Pw 6 630-1

Po

dobra szczotka do zębów, w każdym momencie, o miękkiej czy twardej szczeczce tylko do Drogerji Uniwersum, Poczta, ul. Fr. Ratajczaka 88. Pw 147/46.182

Sprzedam

mało używany beben i bandonjum. Biskup. Czartoria 2. II. zdw 78 043

Lóżka metalowe

dla dorosłych i dzieci, połowe różnych typów, ramy sprezynowe, stołki noce, materace wyściełane, własnej fabrykacji, polecia Specjalny Magazyn. K. Walkowski, Strzelecka 32. bpw 1 062

Nieruchomość

położona w rynku przy kościele w miasteczku Wielkop., w której od kilku lat istnieje dobrze prosperująca piekarnia oraz 2 składy, z powodu stosunków rodzinnych jest do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 212

Samochód

14/60, 5-siedzeniowy bardzo dobre opony, hamulec na 4 koła, na sprzedaż za 3,000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 313

Sprzedam

tanio ubranie męskie. — Górna Wilda 43. Böttcher. zdw 78 328

Samochód

„Dürkopp” otwarty 6 osobowy w bardzo dobrym stanie natychmiast na sprzedaż za cenę 5,000 zł. „Impre-rotorauto”. Poznań, Sew. Mielżyńskiego 21.

Maszyna

Singera dobra, jak nowa 120 zł. Marszałka Focha 176, podwórze, Górczyn. zdw 78 712-3

Sprzedam

list hipoteczny 400 dolarów platy 1. 10. 30, odsetki 12 procent. — Oferty Kurjer zdw 78 415

Parcele

pod wille przy Aleji Wielkopolskiej oraz Grudzieńskiej korzystnie. Zgłoszenia Poznań, skrzynka pocztowa 54. zdw 76 640

2 morgi

ziemi w Gołecinie 5 000. wpłaty 3 000. Kurjer zdw 78 594

Antyczne

meble, wielki wybór tania. Stolarnia. Poznań, Kopernika 3. zp 8582.

Zabawek

wózeczki, lalek, ubranek, wybór. Świętek dziecięcy. Kraszewskiego 11. zdw 75 110

Obraćki

ślubne zegarki najtaniej Maty siak św. Marcina 9. bpw 1159

Jadalnia

ciemno-dębowa 6 osobowa z zegarem na sprzedaż. Grochowe Łąki 4. Sniadeckich. np 7913

Futro

męskie, czarne, spód opisy. Wielkie Garbary 8. III. lewo. rw 7 868

Warsztaty stolarskie

pierwszorzędne, okazynie komplet złotych 140. — rozprzedaż „Przewodnik”. św. Marcina 30. skład zelaza. zdw 77 476

Maszynę

pisząca podręczna, sprzedam. — Kantaka 5. II. zdw 78 583

Okazjal

Pralka nowa, systemu Podolskiego, sukien balowa tania do nabycia. Konopnickiej 6. zdw 78 573

Lustro

2 metry długie, korzystnie sprzedam. Wzgórze św. Wojciecha 16a. III. lewo. zdw 78 562

Gospodarstwo

28 morgowe, martwy, żywy inwentarz nadkompletny, budynki masywne, ziemia żytnia, buraczana, 10 000, wpłaty 4-7 000. Władysław Kleiber. Mesina. Budziska. nw 5 721

Drogerję

sprzedam; pożądana 30 000. Piłsa. Spokojna 18. zdw 78 625

Skład

towarów kolonialnych, 2 pokoje, kuchnia, światło elektryczne, spiesznie sprzedam. Agencji wykluczeni. Adres wskazać Kurjer zdw 78 621

Koldry

materace, pościel, wyrabia najtaniej Gnoińska, Poznań, plac Świętokrzyski 1. zdw 78 616

Rzeźnictwo

i kolonijalka, nowe zabudowanie, 3 morgi ziemi, dobra okolica przy Poznaniu do wydzierżawienia lub na sprzedaż z powodu choroby, objęcie zaraz. Na odpowiedź znaczek. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 595

Gospodarstwo

70 morg pszenno-buraczanej ziemi w Gowarzewie. pow. Środa, natychmiast do sprzedania tania z powodu wyjazdu do Niemiec. Karol Schmidt. Gowarzewo, p. Środa. zdw 78 602

Skórki

różne futrzane tania sprzedam. Sniadeckich 21. parter, prawo. zdw 78 601

Konia

na biegunach w dobrym stanie korzystnie sprzedam. Chojnacki, Sniadeckich 17. I. zdw 78 869

Okazja na gwiazdkę!

Radioaparat trzylampowy, komplet (dwie lampy), eliminujący Poznań, do sprzedania. Jackowskiego 19, front. IV. pietro, na lewo. zdw 78 627

Pończochy

piękne, dobre, tania. — A. Szymański. Poznań, św. Marcina 1. specjalny skład pończoch. Kw 1178/9

Jadalnię

dębowa, solidna, bogato rzeźbiona sprzedam tania. Bukowska 9. stolarnia. zdw 78 863

Kolonijalka i rzeźnictwo

okolica bogata 5 minut stacja, mieszkanie 3 pokoje, roli 7 morgi, dzierżawa 45 zł. towaru za 1 200, cena 2 500. Wiadomość Poznań, „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 78 800

Skład

kolonialny z towarem, bez mieszkania, przy ruchliwej ulicy Jezycze, bardzo tania sprzedam. Urządzenie składu 1 800. — towar według faktury Adres wskazać Kurjer zdw 78 899.

Klubową

lampe, 2 nocne lampki, narzutke na leżankę, obraz święty olejodruk. Jaworska, Zaczucie 3, przy Jasnej. zdw 78 628

Radioaparat

czterolampowy selektywny sprzedam. Marcina 33. III. lewo. zdw 78 644

Gramofon

szafkowy, komplet czerywoy na sprzedaż. Małe Garbary 7. II. Stasiak. zdw 78 693

Cukiernia i kawiarnia

w centrum Poznania nadająca się na każdą branżę z powodu wyjazdu zaraz do oddania. Cena 1 400 zł. Adres wskazać Kurjer zdw 78 686

Konie

1 para małych dobrych z szorami lub bez; 1 wóz roboczy w dobrym stanie na sprzedaż. — L. Sledziński, Wroniecka 16. — Tel. 12-42. zdw 78 708

Dla pań

najmniejsze garsonki, jampry, żakiety, pończochy w wszelkich gatunkach polecia Pietz. Półwiejska 2. zdw 78 699

Parcele

szkoda na Brama Kaliska 5 200 m. kw. i 10 000 m. kw. po zł 10. — J. Krzyżanowski, Poznań, św. Marcina 39. Tel. 17-41

2 parcele

na Sołacz i Łazarzu na dogodnych warunkach sprzedam. Oferty Kurjer zdw 78 674

Dla panów

modne poulovery, kamizelki, bielizna trykotowa, skarpety polecia Pietz, Półwiejska 2. zdw 78 701

Młyn

parowy sprzedam pod Poznaniem, dogodny warunki. Wiozoczek. Aleje Marcinkowskiego 6, pośredniczy wykluczeni. zdw 78 735

Lóżko

żelazne białe ordob. metal 180 dług. kompl. poduszki materac, bardzo mało używane sprzedam tania. Strzelecka 25. I. pr., lewo. zdw 78 766

Wózki

dla lalek i dziecięce pociąga, reparaże. odnawia Razer, Szewska 11. bpw 1 083-4

Wózki

używane lalkowe i dziecięce konie na biegunach sprzedaje Razer, Szewska 11. bpw 1 085-6

Nowości jesienne

nadeszły w kapturkach, w kapeluszech, w szalikach, w rękawiczkach, w chusteczkach, w modnych kolorach i dla pań i panów już fasony. A. Pietrzykowski, Wielka 8. Pw 6 221-37.129

Majętność

Rozsuty p. Środa sprzedam samochód ciężarowy „Fiat”, używany, 4 on., gotowy do użytku. Pw 7 583 59.100

Wytwórnę

cukierków dobrze zaprowadzona stała klientela, w ruchliwym miejscu, zaraz korzystnie sprzedam, ewent. 2 samochody. Zgłoszenia pisemne Kurjer zdw 78 754

Maszynę

do pisania „Adler” tania sprzedam. Kosynierska 11. parter. zdw 78 780

Futro

damskie, czarne, z szalowym kołnierzem, bardzo okazynie na sprzedaż. Pracownia „Strój”. Mlyńska 6, parter. zdw 78 908

Składy

przy Dąbrowskiego 41a, Strumykowej 1, odstąpię. Wiadomość Kurjer zdw 78 902

Kolnierz

skunsoy, tania na sprzedaż. — Aleje Marcinkowskiego 28. — Müller. zdw 78 827

Stalugi

do okna wystawowego sprzedam tania Bukowska 9, stolarnia. zdw 78 860

Skład

obuwia w okolicy Łazarza z towarem za cenę około 40 tysięcy zł zaraz na sprzedaż. Zgłoszenie pisemne do Kurjera — zdw 78 909 lub telefon 1499.

Kotkę

z dwiema kocietami sprzedam. Zgłoszenia Kurjer rw 7900

Skład

żelaza Zbąszyń 1 500 sprzedam z towarem. Zbąszyń, Senatorska nr. 28. rw 7914

Pies

do polowania, dobrze tresowany, tania na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer rw 7919

Skład

na każdą branżę, wraz z nowym urządzeniem, dużym oknem wystawowym, przyległymi ubikacjami natychmiast odstąpię z powodu choroby. Wiadomość: Poznań, Aleje Marcinkowskiego 3a. Skład Konfekcji. gods. 11-14. zw 5730

Piekarnia

o raz plac pod budowlę, nadający się także na każde inne przedsiębiorstwo, w rynku w Steszewie korzystnie do nabycia. W. Turkiewicz, Steszew, Poznańska 9. rw 7 886

Fortepian

dobrze utrzymany tania sprzedam. Rzeszyzopolitej 9. — Dom ogrodowy II. p. lewo. zdw 78 895

Skład

kolonialny, delikatosość z towarem, mieszkaniami, 3 pokoje kuchnia przy najruchliwszej ulicy w Gnieźnie 6 000 złotych sprzedam Strabel. Poznań, Wierzbicice 43, dom tylny. zdw 78 862

Orzechy

włoskie 24 zł. miodu pszczelny, kuracjyny 20 zł. jabłka 12, pięciokolorowe wysyła franko zaliczke wysyła S. Selzer, Zaleszczyki. zdw 74 450

Suterene

z urządzeniem cukierniczym sprzedam natychmiast. Wskazać Kurjer zdw 78 691

Futro

sportowe. Tanaś. Stawna 12. zdw 78 686

Pianino

krzewowe sprzedam. Marszałka Focha 94. III. lewo. tylny wejście. zdw 78 764

Palarnia kawy

na 5 kg. korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 78 772

Zamienię

skład kolonialny z urządzeniem, towarem i mieszkaniami na prowincji na mieszkanie 2 lub 1 pokojowe z kuchnią w Poznaniu. — Oferty Kurjer zdw 79 769

Wózek

do lalki sprzedam. Piekary 20-21. Maszyczek. zdw 78 820

Dzwona bukowe

odznaczona na P. W. K. listem pochwalnym dostarcza najtaniej firma Blaszczyk Jan, Ustroń — Śląsk. zdw 78 835

Skład

towarów krótkich sprzedam. — Adres Kurjer zdw 78 834

5 KUPNA

Kupię spiesznie piecyk żelazny o 2 paleniskach. Łaskawe oferty z podaniem ceny proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 78 974

Kupię

dom w Poznaniu lub przedmieściu, wpłaca 20 000 zł gotówki, wtem wolne mieszkanie. Kurjer Poznański zdw 78 214

Kupi

majątność Jurkowo p. Krzywiń, pow. Kościan 4 koła gumy opazniete za gotówkę. zdw 78 531

Kupię

browning. Kurjer zdw 78 612.

Powielacz

używany, dobrym stanie, kupię. Oferty podaniem ceny i fabrykatu Kurjer zdw 78 915.

Skład

próżnego na zakład fryzjerski od gospodarza poszukuje. Oferty Kurjer zdw 78 798.

Hipotekę

kupię. Oferty Kurjer zdw 78 794.

Maszynkę

Pokój
umeblowany do wynajęcia dla pa-
na od 15. 12. Strzelecka 12, par-
ter, prawo. zdw 78 665

Pokój
słoneczny, umeblowany dwom pa-
nom wynajme. Wrocławska 5-6,
IV. zdw 78 662

Pokoik
bez pościeli, lepszy osobie wol-
ny. Demarczyk, Śniadeckich 11,
I. piętro, (Łazarz), zdw 78 722

Pokój
ładnie umeblowany, — światło
elektryczne, wejście niekrepu-
jące zaraz. Wąły Jana III., 11,
I. lewo. zdw 78 715

Pokój
dla dwóch panienek z własną
pościelą, osobne wejście. Ma-
szalska 1, IV., 4 drzwi. zdw 78 714

Pokój
umeblowany dla jednego lub
dwóch panów. Rynek Łazarzki
nr. 10. Stachowiak. zdw 78 700

Pokój
wspólny Łąkowa 16. III., prawo.
zdw 78 727

Pokój
frontowy wspólny dla pana. —
Dąbrowskiego 64. II., lewo. zdw 78 734

Pokój
z utrzymaniem inteligentnemu pa-
nu zaraz. Tomaszewska, Młyn-
ska 13. I. zdw 78 732

Inteligentnemu
małżeństwu bezdzietnemu wy-
najmie pokój meblowany z uży-
waniem kuchni bez pościeli od
zaraz za 80 zł. ul. W. Garbary
nr. 48. II., lewo. zdw 78 740

Z klauki
schronowej 2 pokoje razem lub od-
dzielnie zaraz lub później Orzesz-
kowej 16. II. zdw 78 878

Pokój
do wynajęcia. Giełnik Wierzbie-
cice 31a. zdw 78 859

Pokój
dla małżeństwa zaraz. Jeżycka
43. II., prawo zdw 78 858

Pokój
dla 2 panów. Strzałowa 6. III.,
front, prawo zdw 78 885

Pokój
umeblowany wynajme zaraz lub
później studentom. Elektryczność,
łazienka fortepian Wierzbicice
18 dom ogrodowy, parter Ney-
manowa zdw 78 919

Pokój
umeblowany frontowy, osobnym
wejściem zaraz. Dąbrowskiego 34.
zdw 78 900

Pokój
umeblowany 27 Grudnia 9. III.,
zdw 78 893

Pokój
dla pana wspólny. Bielawska,
Łąkowa 13 zdw 78 801

Pokój
zaraz wynajme. Grobla 19. III.,
prawo. zdw 78 776

Pokój
wspólny od 15. 12. Ozesława 11.
IV. piętro. zdw 78 773

Pokój
umeblowany dla pana. Ratajca-
ka 38. II. piętro, lewo. zdw 78 906

Wynajme
pokój umeblowany na 2 osoby lub
bezdzietnemu małżeństwu od za-
raz. Tułiszka, Młynska 2.
zdw 78 917

Pokój
umeblowany 2-3 osoby, pościel
pożądana. Grzelczuk, Żupań-
skiego 18. zdw 78 741

Pokój
wspólny panience Przemysłowa
34. III., prawo. zdw 78 744

Pokój
1-2 osobom, światłem elektrycz-
nym. Pościel pożądana. Nie-
golewskich 12. III., lewo.
zdw 78 747

Pannę
na wspólny pokój przyjmie Za-
górska, Bóźnicza 16.
zdw 78 745

Pokój
umeblowany panu. Piekary 3,
III., prawo. zdw 78 746

Pokój
umeblowany z osobnym wej-
ściem lepsznemu panu wynajme.
Górna Wilda 45. Mańczak.
zdw 78 753

Pokój
elegancki wynajme. Marszałka
Focha 70. II., prawo. zdw 78 831

Wydzierżawie
pokój z wejściem z klauki scho-
dowej. Piotra Wawrzyniaka 33,
I. lewo. zdw 78 830

Ładny
2 osobowy pokój, drugi mniejszy
z całodziennym lub częściowym
utrzymaniem. 3 Maja 5, 3 piętro
lewo. zdw 78 851

Pokoje
dla małżeństwa, panów, pań po-
leca. poszukuje Czarnecki, Ra-
tajczaka 13. zdw 78 848

Pokój
umeblowany czysty, frontowy,
światło elektryczne z utrzy-
maniem lub bez dla dwóch osób za-
raz do wynajęcia. Śniadeckich 17,
III., p. lewo zdw 78 781

Dobrze
umeblowany pokój na 2 osoby
zaraz do wynajęcia. Szewska 14,
II., prawo. zdw 78 911

Elegancki
pokój lepsznemu panu wynajme. —
Kwiatowa 6, I., prawo. zdw 78 813

Na
wspólny pokój przyjme pana za-
raz. Łąkowa 15. III., prawo.
zdw 78 814

Pana
na wspólny pokój od zaraz lub 15.
Wierzbicice 39. IV., lewo.
zdw 78 816

Pokój frontowy
komfortowy 2-3 osoby utrzyma-
niem wynajme. Wąły Jagiello
18, parter, prawo. zdw 78 803

Pana
na wspólny pokój z utrzymaniem
lub bez. Plucińska. Szewska 12,
II. zdw 78 788

Wspólny
pokój dla pana z obiadem. Mar-
cyna 29. III. zdw 78 650

Pokoje
słoneczne, elektryczność, ogrzewa-
nie, utrzymanie, wynajme zaraz
ewentl. 15. 12. Dąbrowskiego 23,
III., prawo. zdw 78 660

Pokój
dobrze umeblowany inteligentne-
mu panu z utrzymaniem zaraz
wynajme. Grobla 1b, III. prawo,
narożnik Wielkich Garbar.
zdw 78 658

Lepszy
pokój osobnym wejściem zaraz
wynajme. Pyka, Górna Wilda
45. zdw 78 756

Pokój
1-2 panom wynajme. Wąły
Zygmunta Augusta 2. III., lewo
zdw 78 866

„Informator“ poleca
pokoje umeblowane
dla panów, pań, małżeństw. Ra-
tajczaka 15 zdw 78 452

Pokój
solidnemu panu wynajme. Górna
Wilda 36. III., prawo. rw 7916

Pokój
wspólny dla pana. Mostowa 30,
III., prawo. zdw 78 757

Pokój
umeblowany wynajme. Sulew-
ska, Mostowa 5. zdw 78 763

Śródmieście
pokój dwuosobowy. Aleje Mar-
cinkowskiego 17a. II., lewo.
zdw 78 755

Pokój
umeblowany wolny. Św. Wojciech
2. II., prawo. zdw 78 808

Pokój
panienkom. Ratajczaka 3, podwó-
rze. III., prawo, Promelska.
zdw 78 661

Pokój
elegancki zaraz. Kowalska, Fr.
Ratajczaka 11a, 7 wejście.
zdw 78 664

Pokój
porządnie umeblowany wynajme.
Zielona 7. IV., prawo. zdw 78 782

Pokój
duży frontowy na biuro oddam
od zaraz. Wrocławska 14. wyso-
ki parter. zdw 78 770

12 SZUKA POKOJU

Niekrepującego
pokoju w okolicy Grunwaldzkiej,
Matejki, elegancko umeblowa-
nego, poszukuje wyższy urzędnik
państwowy. Oferty Kurjer
zdw 78 229

Poszukuje
pokoju niekrepującego 30 złotych
miesięcznie. Oferty Kurjer
zdw 78 572

Pokoju
umeblowanego dla dwóch studen-
tek poszukuje się od 1 stycznia
w śródmieściu. Oferty Kurjer
zdw 78 593

Kto
wydzierżawi lepszy pokój inteli-
gentnemu panu, który objął po-
sade. Zapłaci po miesiącu. Zgło-
szenia Kurjer zdw 78 884

Kawaler
szuka zaraz niekrepującego po-
koju do 30 zł miesięcznie. Kurjer
zdw 78 401

Młode
małżeństwo poszukuje skromne-
go pokoju, użytkowaniem kuchni.
Okolica obojetna. zdw 78 826

13 LOKALE

Lokal frontowy
przy Piekarach 18b. 200 kw.
metrów nadaje się na biura lub
składnicę bez odstepnego wy-
najme. Gospodarz.
zdw 78 079

Składnica
suter., Staszica, odnajmie Hotel
Francuski. zdw 78 200

Na
biura kilka ubikacji w centrum
miasta. Zgłoszenia Kurjer
zdw 78 564

Skład
w dobrym położeniu wynajme.
Zgłoszenia Kurjer zdw 78 758

14 DZIERŻAWY

Apteki
dzierżawy poszukuje rutynowany
aptekarz katolik, w Poznańskim
na Pomorzu. Górnym Śląsku ltp.
Dyskrecja zapewniona. Zgłosze-
nia Kurjer zdw 77 677.

Ubikacje
garażowe na cele przemysłowe,
składnicze lub warszaty. Oferty
Kurjer Poznański zdw 78 620

Skład
rzeźniczy, urządzeniem, mieszka-
niem, wprost od właściciela w
mieście powiatowym, mieszczań-
skiej. Zgłoszenia Wielko-
polska Centrala, św. Marcin 78,
zdw 78 736

Ubikacje
wydzierżawie zaraz. Piotrowski,
Górna Wilda 55. zdw 78 720-1

Robótki ręczne
rysuje po cenach umiarkowanych.
Jankowska. Stary Rynek 48. II.
bpw 994

Wszelkie
reparacje zegarków oraz napra-
wy wszelkiej biżuterii wykonuje
sumiennie tania firma F. Jar-
kowska. plac Wolności 11 (pod
filarami) Pw 4941

Znany
Salon Kosmetyczny „Halina”
przeniosłam ul. Siemiradzkiego
11 przy parku Wilsona dojazd
tramwaje 4 i 5, autobusem ul.
Matejki. telefon 72 78. zdw 77 359

Chiromantka
przyjezdna, przepowiada przy-
szłość, teraźniejszość, przeszłość.
dobrze wróży z reki, kart. Rom.
Szymańskiego 8, podwórze, par-
ter lewo, przy placu Świętokrzy-
skim. zdw 78 805

Aleksander Thomas
Nowa 5. Salon Sztuki dzieła
pierwszorzędnych artystów ma-
larzy Pw 6033-43-6

Salon Mód „Zofja”
Bukowska 3. II. p. szyć najład-
niej, najszybciej. zdw 78 352

Czyszczenie
parkietu 50 gr metr. Oferty do
Kurjera zdw 78 887

Siatkę
fillé robie szybko. Adres Kurjer
zdw 78 822

23 OZENKI

Rolnik
kawaler, lat 30, wysoki brunet,
posiada 10 000 zł, poszukuje pan-
ny posiadającej gospodarstwo rol-
ne lub jakikolwiek interes mło-
de wdówki nie wykluczone. Cel
matrimonjalny. Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 78 549.

Dla
kuzyna, kawalera, bruneta lat 32,
posiada gospodarstwo 150 mórg,
wartości 120 000 zł, poszukuje żo-
ny Pannie (najchętniej brunetki)
z gotówką od 30 000 lub z go-
spodarstwem, racza się zgłosić
Kurjer zdw 78 560.

Rządca rospodarczy
kawaler, lat 32, wysoki przystoj-
ny z zaney rodziyny obecnie na
stanowisku pozna pania od lat
24 30, lub bezdzietna wdówka,
właścicielka wiekszego gospodar-
stwa rolnego lub nieruchomości.
Cel matrimonjalny Rzecz po-
ważna i honorowa. Łaskawe of-
erty możliwe z fotografija prosze
skierować do Kurjera Poznań-
skiego pod zdw 78 559

Kawaler
samotny, mając własny interes,
kilka tysięcy gotówki, z powodu
braku znajomości życzyliby sobie
zaproszenie na światła korespon-
dencje nawiąże listownie Rzecz
traktuje sie poważnie. Panie z
odpowiednim majątkiem najchet-
niej z gospodarstwa racza sie
zglosić do Kurjera zdw 78 576.

Wdówka
w średnim wieku poszukuje me-
ża. Oferty Kurjer
zdw 78 730

Wspólniczk
do lat 26 z kapitałem 15-20 ty-
sięcy poszukuje właścicieli intere-
su w Poznaniu. Cel matrimon-
jalny Zgłoszenia prosze do Ku-
rjera zdw 78 913.

Kawaler
lat 27, rzemieślnik i kupiec, po-
siadający skład i pracownię kon-
fekcyjna, wartości 60 000 zł po-
zna panna do lat 26 Pannie, któ-
rem zależy na szczęśliwym po-
życiu małżeńskim z majątkiem
do 30 tysięcy, racza swe oferty
z fotografija nadesłać do Agen-
cji Kurjera Poznańskiego, Nowy
Tomyśl. nw 5 729

Kawaler
lat 28, szatyn, inteligentny, pragnie
poznać szlachetna kobieta. Cel
matrimonjalny. Wymazana go-
tówka dla założenia rentownego
przedsiębiorstwa. Łaskawe zgło-
szenia przyjmujcie Kurjer Pozn.
pod zdw 78 839

Panna
lat 20, ze wsi, posiadająca 8 tys.
pragnie poznać kawalera do lat 30
Wojskowi czyli urzędniczy pań-
stwowy racza złożyć oferty wraz
fotografija do Kurjera Pozn.
zdw 78 838

Pomorzanka
z rodziny ziemiankiej lat 32,
wesola, szlachetna, wykształcona,
pragnie poznać pana do lat 50,
w celu matrimonjalnym. Oferty
pod „Z towarzystwa” do „Par”.
Warszawa, Bracka 17
Pw 7 461-62-791

24 NAUKA

Szkoła tańców
Baletmistrza Szczerka
4 12 rozpoczynam nowe komple-
ty przyjmuję dzieci na kursy
plastyki, gwarancja wycuczenia,
asystenci rutynowani tancerze.
Plac Wolności 14a III. p. 4-9.
zdw 77 189

Kursy
stenografji, pisania na maszy-
nach rozpoczynam 3 grudnia —
Księgownictwo 2 stycznia, Tyran-
Zaworska ul. Strzelecka 33.
zdw 76 048/49

Szkoła tańców
Stelli Kledeckiej
Pocztowa 20, telefon 33-20.
Pw 7405-48.201

Stenografja
księgownictwo, Ogrodowa 16,
zdw 78 518

Student
poszukuje korepetycji lub przy-
gotowanie do gimnazjum, najchet-
niej na wsi, względnie do pomo-
cy w prowadzeniu ksiąg. Oferty
Kurjer zdw 78 588.

English
conversation with lady desired
by gentleman. Kurjer zdw 78 614.

Syn
uczniwych rodziców pragnie wy-
uczyć się za elektrotechnika. O-
ferty Kurjer zdw 78 632.

Szkoła Tańców
Antoszewskiego
rozpoczyna nowe kursy 3 grud-
nia. Lektora prywatne codzien-
nie. Zielona 5.
Pw 7318/19-48.113/3a

Pięknie pisać
naucze w kilku lekcjach panienki
pracujące w biurach i dzieci. He-
lena Gniatczyńska, Małe Garbary
3, I. piętro. Zgłoszenia codzien-
nie, godz. 5-6. zdw 8 977-8

Ingénieur
cherche jeune française pour
sortir deux fois par semaine
afin se perfectionner en français.
Ecrire au Kurjer zdw 78 881

Fortepian
(nowy) do ćwiczeń wolny. Dla
panienek opieka zapewniona. Ła-
pskawe zgłoszenia od 2-8 po Lo-
tudinju. Mazurawa, Skarbowsa 14,
I. zdw 3 084

Szkoła
tańców A. Szykiego. —
Po powrocie z Paryża
uczę modnych tańców.
Zapisy: Kwiatowa 4,
parter. zdw 78 733

25 MUZYKA

Instrumentuje
wszelkie kompozycje na orkiestrę
symfoniczną, salonową, lub de-
tę Harmonizuje także utwory
świeckie i kościelne na chóry dwa
do sześciogłose. Guziński, dy-
rektor muzyki i kompozytor. Po-
znań. Aleje Marcinkowskiego 28,
bpw 1 071

Piano
stare ewentl. potrzebujące repara-
cji kupie za gotówkę Oferty
Kurjer zdw 77 662

Stroje
reparuje fortepiany, harmonje,
Piśmienne zgłoszenia Saganow-
ski, Grudzieniec 55 zdp 78 565

Pianista
(Harmonjum) rutynowany z du-
żym repert., nut specjalnie do
ilustracji obrazów, dobrego cha-
rakteru, wolny do kina. Grywa-
łem dłuższy czas zagranicą. Sta-
niszewski, pianista — Ostrów ul.
Złunowska 4, p. zdw 78 936

26 ROZRYWKA

Kino „Aurora”
św. Marcina 13, od 30. 11. do 6. 12.
„Królewskie Diamenty” W roli
głównej Douglas Fairbanks.
Kw 1300

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych

Stangret
lat 22 znający polski i niemiecki
poszukuje stałej posady na
stale od 1. lub później Proszę o-
ferty Kurjer Poznański
zdw 77 681

Przepisuje
maszynowo po polsku, niemiecku
tanie. Dutkiewicz Chwaliszewo
70 zdw 78 012

Posady
zastępczyni panu domu poszukuje
córka dobrej rodziny obywate-
lskiej lat 21 sierota za skrom-
nym wynagrodzeniem najchętniej
na majątek Łaskawe zgłoszenia
do Kurjera Poznańskiego
zdw 78 121

Stenotypistka
biogła, z znajomością księtko-
wości, przyjmie jakakolwiek po-
sade. Zgłoszenia Kurjer
zdw 78 215

Zastępczo
lub jako podróznicy z własnym
autem, przyjmie Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 77 721

Młodszy
pomocnik handlowy branży ko-
lonjalno-deliakatesowej, moracy
złożyć 1 000 złotych kaucji, po-
szukuje posady. Oferty Kurjer
zdw 77 845

Cuklernik
samodzielny, uczniwy poszukuje
natychmiast posady. Zgłoszenia
Kurjer zdw 77 943

Zbożowiec
siła pierwszorzędną, język pol-
ski, niemiecki, po zwolnieniu z
wojska przyjmie jakakolwiek po-
sade. Łaskawe zgłoszenia do
Kurjera zdw 78 168

Stenotypistka
siła wykwalifikowana, steno-
grafja polsko-niemiecka, kilkuletnia
praktyka w kupiectwie i ad-
wokaturze, zmieni posade. Łaska-
we zgłoszenia Kurjer zdw 78 376

Dla
mej kuzynki, inteligentnej, sier-
oty, lat 19, uczelowej i sumien-
nej, pierwszorzędne referencje,
szukam posady kasjerki lub in-
nej branży. Łaskawe zgłoszenia
Kurjer zdw 78 824

Stenotypistka
pod dyktanda z dłuższą praktyką
adwokacką, poszukuje posady za-
raz. Oferty Kurjer zdw 78 861.

Panna
z dobrej rodziny która zna śred-
nią kuchnię i prasowanie sztyw-
nej bielizny poszukuje posady do
pomocy pani domu lub na wiek-
szym majątku, celem wycuczenia
się lepszego gotowania. Oferty
Kurjer zdw 78 921

Panienska
z praktyką poszukuje posady bio-
ralistki względnie registratorki.
Oferty Kurjer zdw 78 920.

Panienska
z ukończoną trzyklasową szkołą
handlową i praktyką, poszukuje
posady biuralistki ewentualnie
książkowej. Zgłoszenia Kurjer
zdw 78 923

Pracznka
poleca sie poza dom Kujawa,
Kopernika 9, front IV
zdw 78 894

Kalendarz książkowy

na rok 1930

50000

w nakładzie

ma jeszcze kilka wolnych stron na ogłoszenia.
Reflektantów prosimy o łaskawe, pospieszne
zgłoszenie się.

Znakomita okazja do trwałego zareklamowa-
nia mas wych artykułów, powszechnie używa-
nych w szerokich kołach publiczności.

Drukarnia Polska S. A.
Poznań, św. Marcina 70.

Duży sklep
z przyległą ubikacją, dobry punkt
dotychczas prowadz. z powodze-
niem skład żelaza nadający się
także na inną branżę, zaraz do
wynajęcia ewentl. z mieszkaniami
St. Wojciszek, Krotoszyn.
zdw 77 503

Dom
składem kolonialnym, porcelana,
węgla, oóród rynek, blisko Po-
znania na dogodnych warunkach
wydzierżawi. Blicharski, Polwie-
ska 26. zdw 78 916

16 OSOBISTE

Helutka
W rocznicę wesołego zdarzenia
napisz do sobowótora Kązika do
K., który o Tobie pamięta!
zdw 77 843

Unieważniam
książeczke wojskowa, świadectwa
pracy. Edward Wojciechki.
zdw 78 904-5

Godne uwagi.
Najtaniej i na raty oddaje
maszyny do szycia
światowej sławy
T. KONIKIEWICZ,
plac Nowomiejski 1 a
większe z bramy. zw 20521/2

Praczką
poszukuje prania. Półwiejska 25, III. zdw 78 896

Młody handlowiec
z kilkuletnią praktyką poszukuje posady jako pomocnik biurowy, ksiązkowy lub zbożowiec. Oferty Kurjer zdw 78 886.

Poszukuje
posady jako praczkę, prasowaczkę lub też do szycia. Oferty Kurjer zdw 78 799.

Dziewczyna
sumienna poszukuje posługi. — Oferty Kurjer zdw 78 796.

Szukam
posługi trzy razy w tygodniu. — Oferty Kurjer zdw 78 790.

Szukam
posługi dwa razy w tygodniu. Oferty Kurjer zdw 78 789.

Posługaczka
sierota, młoda, uczciwa i pracowita poszukuje posługi na przed południe zaraz lub 15. Oferty Kurjer zdw 78 775.

Inteligentna
wykształcona i muzykalna paniąka, znająca również książkowość, pisanie na maszynie, poszukuje posady. Okolica obojnetna. Oferty Kurjer zdw 78 777.

Młodsza
ksiązkowa piszka biegle na maszynie „Orzel”, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 78 774.

Młoda
posługaczka, dobrze polecona, poszukuje posługi lub prania. Oferty Kurjer zdw 78 779.

Uczciwy
młody człowiek żonaty, poszukuje jakiegokolwiek stałego zajęcia w Poznaniu za kaucją do 300 zł. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 78 604

Zbożowiec
Pomorzanin lat 25 zdolny organizator, ze znajomością branży artykułów budowlanych na kierowniczym stanowisku zmienia posadę z dniem 1 stycznia 1930 r. Pierwszorzędne referencje, na życzenie kilka tysięcy złotych gwarancji. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 811

Drogerzysta
podróżujący poszukuje posady wzgl. zastępstwa. Możliwość złożenia kaucji. Oferty Kurjer St. Rynek rw 7 909

Ogrodnik
kawaler, dzielny fachowiec, 9 lat praktyki bartnik poszukuje posady od 1. 1. 30. Zgłoszenia Kurjer St. Rynek rw 7 987

Ogrodnik
żonaty, dzielny w swym zawołzie oraz zakładaniem ogrodów i arków, z dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz lub od 1. 30. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek pod nr 7 888

Oseba
inteligentna z religijnej i zacnej rodziny, poszukuje samodzielnej posady od 1. 1. 1930 najchętniej w probostwo. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 78 742

Ekspedjentka
świeża, dobre świadectwa, język polski, niemiecki, cukiernia, piekarnia, kolonjalka. Oferty Kurjer zdw 78 752

Krawcowa
poszukuje szycia w dom. Oferty Kurjer zdw 78 840

Służąca
z Małopolski poszukuje posady do wszystkiego od zaraz. Oferty Kurjer zdw 78 841

Uczciwa
wdowa mając dobre krawieczyzno, krój oraz gotowanie szuka pracy. zdw 78 828

Kupiec
z dobrimi świadectwami poszukuje natychmiast posady. Kaucja na żądanie. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 585

Posługaczka
poszukuje posługi lub posady. — Oferty Kurjer zdw 78 575.

Paniąka
znająca język polski i niemiecki ustnie i piśmiennie, która już była w interesie, poszukuje posady do składu. Oferty Kurjer zdw 78 587

Małopolanka
z dobrej rodziny poszukuje posady do wszystkiego, najchętniej do państwa z Małopolski. Oferty Kurjer zdw 78 590.

Szofer
mechanik z kilkuletnią praktyką poszukuje posady. Miejsce obojnetna. Adres wskaże Kurjer zdw 78 918

Dziewczyna
do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 78 605.

Krawcowa
dzielnia poszukuje pracy w dom i poza domem Kopernika 5, IV, piętro, front. zdw 78 603

Pianista
wolny. Kurjer zdw 78 592.

Dentysta technik
z kilkuletnią praktyką zagranicą, na bardzo dobrym operatywie, poszukuje stanowiska kierownika lub asystenta również przyjmie praktykę w dziedzinie. Oferty Kurjer zdw 78 637

Młodsza
ekspedientka z branży artykułów męskich poszukuje posady zaraz lub od 1 stycznia. Oferty Kurjer zdw 78 635

Nauczycielka
młoda z prawem nauczania do lat 14, wykształceniem 6 klas gimn., poszukuje posady w Poznaniu od 1. 1. 30. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 642

Z kaucją 500 zł
poszukuje posady kasjerki lub biurowej. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 640

Dziewczyna
do wszystkiego bez gotowania poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 78 656

Stolarz
szuka pracy na roboty meblowe, budowlane lub fornirowane. — Oferty Kurjer zdw 78 660

Szukam
pracy za stróża lub woźnego — kaucje mogą wstawić. Oferty Kurjer zdw 78 689

Paniąka
z 7 letnią praktyką biurową obojnetna, z książkowością, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 673

Uczciwa
kobieta poszukuje posługi zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 702

Ksiązkowa
pisząca na maszynie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 78 718

Posługaczka
poszukuje posługi. Kurjer zdw 78 723

Panna
poleca się do szycia w dom i poza dom także zajmie się pracą domową ewentualnie wyjazd. Oferty Kurjer zdw 78 853-4

Dziewczyna
poszukuje posady bez gotowania. Oferty Kurjer zdw 78 731

Szofer - ogrodnik
kawaler z dobrimi świadectwami poszukuje posady zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 78 597/8

Przyjmę
posadę rządcy, wzgl. pomocnika na majątku lub folwarku w Poznaniu albo Pomorskiem. Posiadam 3-letnią szkołę rolniczą i 5-miesięczny kurs państwowej szkoły mleczarskiej. Zgłoszenia Kraków, Rakowice 23, Stanisław Micat. nw 5731

Pw 7491-48,390

Paniąka
krawcowa, która ukończyła kurs kroju, z dobrem świadectwem, poszukuje pracy w szwalni albo w krawcowej za małym wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 761

Dziewczyna
młodsza poszukuje posługi śródmięsiu. Oferty Kurjer zdw 78 795

Kierownik młyna
poszukuje posady od 1. 12. 29. lub 1. 1. 30. jako starszy kierownik młynów, włącznie montażu. K. Klimer, Mozczyński, poczta Opawo, nad Prosną. zdw 78 840

Poszukuje
od 1. 12. rb osoby do wyręczenia pami donu, która musi się znać na gospodarstwie dom. i szyciu. Zgłoszenia B. Brodnicka, Kolu-da-Wielka, p. Janikowo, pow. Inowrocław. zdw 78 836

3 000 zł
i więcej zarobią zdolni zastępcy. Zgłaszajcie się u szefa organizatora, Poznań, Hotel Francuski, Z prowincji piszcie. Początkujących pouczamy. zdw 78 829

Służąca
starsza do nauczyciela na wieś. Nawrocka, Wielkie Garbary 13, II. zdw 78 832

Drukarnia Polska Sp. Akc. w Poznaniu,
sw. Marcin 70 wykonuje masowo na rotacyjnych maszynach skomplikowane druki z numeracjami, perforacjami precyzyjnie

Jeden milion biletów dla tramwajów, autobusów, kin, teatrów, kontroli produkcyjnej we wielkich fabrykach — w czterech godzinach.

Panna
inteligentna, z dobrego domu, znająca wykwalifikowane gotowanie i wszystkie wchodzące w zakres gospodarstwa domowego, posiadająca chlubne świadectwa, szuka posady samodzielnej gospodyni. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 78 649

Posługaczka
szuka posługi. Oferty Kurjer zdw 78 653

Paniąka
poszukuje posady biurowej, znam wszelkie prace biurowe, język polski, niemiecki, mogę pracować w składzie przyborów fotograficznych jako kasjerka, ekspedjentka lub laboratorzystka. Oferty Kurjer zdw 78 810

Dziewczyna
uczciwa, czysta, pracowita, z dobrimi świadectwami i gotowaniem, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 78 809

Krawcowa
znająca krój i szycie, poszukuje pracy poza dom. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 819

Pomocnik
kowiński dzielný w swym zawodzie, egzaminowany podkuwacz koni, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 78 817

Sierota
lat 17, poszukuje miejsca do dzieci. Oferty Kurjer zdw 78 815

Bona
z dobrimi świadectwami szuka posady jako przychodnia. Łaskawe oferty Kurjer zdw 78 818

Specjalistek
do balowych sukien poszukuje Sauszkowa, Romana Szymańskiego 1. zdw 77 103

Nauczycielki
muzykalna potrzebna zaraz lub później do 2 dziewcząt początkujących na wieś. Zgłoszenia z podaniem pensji do Kurjera zdw 78 815

Zastępcy losowili
Placiny Wam przeszło 3 raty

prowij, koszt podróży, patent. Ze względu na nowość dotychczas nieznaną zapewnione kolosalne zyski! Początkujących pouczamy Oferty Kurjera: Lwów, Skrytka pocztowa 165 nw 5580

„Krochmal” w Trzemesznie
zakupuje nadal każdą ilość
ziemiaków
fabrycznych
za gotówkę.
KROCHMAL

1.500—3.000
złotych miesięcznie zarabia zdolni zastępcy i subzastępcy przy sprzedaży ratulnej obligacji — najnowszym systemem na rachunek powołanego Banku Najwyższa prowizja zdolnym pensja patent koleją dety Uwaga! — Ułatwiona sprzedaż — najniższe ceny! Skrupulatne obliczenia prowinijne Początkujących pouczamy Oferty Lwów skrytka pocztowa 206 nw 5304

Nowość
Panie i panowie do akwizycji poszukiwani Sniadeckich 30, II 4 7. Kw 1 287

Mistrza
malarzkiego na kierownika zakładu malarzkiego poszukuje zaraz Zakład Malarzski Jan Bytomski, Gdynia ul. Starowiejska 10, nw 5 722

Służąca
do wszystkiego zaraz. Żupańskie-go 16, I., prawo. zdw 78 624

Szwaczka
umiejąca szyć ładnie bieliznę potrzebna: Gnoifiska, plac Święto-krzyżski 1. zdw 78 617

Dziewczyna
potrzebna do wszystkiego z życiem, Ratajczyka II a. 2 wej-ścia, II piętro, prawo. zdw 78 695

Uczennice
do szycia zaraz potrzebne. Pod-górska 12 b, parter, prawo. zdw 78 710

Potrzebne
bardzo zdolne panny do sukien. Piekary 12, parter, prawo. zdw 78 707

Służąca
młoda uczennica potrzebna. — Guździłowa, Półwiejska 25, dom ogrodowy. zdw 78 667

Służąca
dobrze polecona potrzebna. Gra-niczna 15, I., prawo. zdw 78 670

Oseba
inteligentna, język polsko-niemiecki, bez znajomości fachow-nych zaraz potrzebna. Zgłosze-nia z podaniem wysokości gwa-rancji i życiorysem Kurjer zdw 78 719

Ekspedjentka
dzielnia do składu cukierków po-trzebna. Sw. Marcin 19. zdw 78 726

Krawcy
do warsztatu lub poza dom po-trzebni zaraz, tylko pierwszo-rzędni. Muzyński, Waly Jana III., nr. 9. zdw 20 523

Uczennica
może się zaraz zgłosić. Artykuły meskie sw. Marcin 45 a. zdw 78 739

Fryzjer damski
na stałą posadę zaraz potrzebny Zjednoczeni Fryzjerzy, Fredry nr. 12. zdw 78 738

Samodzielne
panny do szycia potrzebne. Sa-lon m6d Gladyszowa plac Wolno-ści 6. zdw 78 724-5

Dzielnia
ekspedjentka z branży zaraz po-trzebna. Fr. Ratajczyka 84 „La Bonbonniere”. zdw 78 871

Służąca
do wszelkich prac potrzebna za-rasz. Hotel Victoria. zdw 78 914

Posługaczka
potrzebna. Formanowicz, Małec-kiego 31. zdw 78 791

Dzielnia
kucharka restauracyjna potrzeb-na zaraz. Fr. Różycki, sw. Mar-cin 54. zdw 78 791

Woźny
inkasent, kawaler gwarancja 800 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 784.

Woźny
posłaniec z gotówką kilkadziesiąt zł. potrzebny. Oferty, życiorys Kur-rier zdw 78 743

Uczennice
krawieckie potrzebne. Wr6blew-ska, Wielka 18. rw 7018

Posługaczka
uczciwa potrzebna. Wierzbicęce nr. 39 a, parter, prawo. zdw 78 876

10 dzielnych szewców
poszukuje zaraz na wysoką pen-sję i stałą pracę. Jesewski, Gdańsk, Beutlergasse 3. dw 3 081

Gospodyni
znająca gospodarstwo domowe po-trzebna, kaucja pożądana. Waly Jagielly 18 parter, prawo. zdw 78 804

Poszukuje
dzielnej pomocnicy gastrono-micznego z kaucją 1 000 zł. Zgło-szenia pod zdw 78 787

Uczeń handlowy
lub wolontariusz może się zgłosić. W. Kujaowa, Wrocławska 19. zdw 78 771

Służąca
zaraz potrzebna. Rajska, Mał-leckiego 12. zdw 78 768

Fryzjerka
dzielnia potrzebna zaraz. Zgłosze-nia L. Czekański, Gostyń, Kole-jiowa 1. nw 5 661

Potrzebujemy
zdolnego rzeźbiarza Mieszkanie na miejscu. Zgłoszenia do Wy-twórni Mebli M. Wojtala, Wola Justowska, Kraków. Pw 7 350-70,607

Dwie
uczennice biurowa z ładnym cha-akterem piama zaraz potrzebne. Zgłoszenia do ekspedycji Kurje-ra zdw 77 551

Zastępstwo
zaraz oddam. Potrzeba 2—3.000 zł. Oferty Kurjer zdw 78 100

Dochodząca
przyjmie starszy pan. Staszica 20, drugie. lewo. zdw 78 085

Posługaczkę
do wszelkiej pracy z praniem i gotowaniem na cały dzień oseba dzielnia potrzebuje. Wrocławska 30, II., lewa. zdw 78 142

Poszukuje
się od 1 stycznia 1930 urzędnika gospodarczego, samotnego na majątek 1 400 m6rz w Poznań-skiem Uwzględnia się tylko pierwszorzędne rekomendacje, gdyż stanowisko jest samodzielne pod ogólną dyspozycją właściciela Oferty skierować do Kurjera zdw 76 521 które się nie zwraca.

Poszukuje
się od 1 stycznia do majątku dzielnej gospodyni. Odpis świade-ctwa, podanie pretensji i o ile możności fotografie uprasza się przesać do Kurjera pod zdw 77 850

Agenci
losowi zgłoszcie się po dodatkowy artykuł pokrewniony Staly lo-chońd wysoka prowizja Sniadeckich 30, II., 4—7. Kw 1 160

Pielęgniarka
zdrowa, silna sumienna potrzeb-na do chorej paniąki. Adres Kurjer zdw 77 358

Bony
przychodniej na godziny po-południowo do dziecka 2½-letniego poszukuje. Zgłaszajcie się od nia-dzieli Al. Marcinkowskiego 22, pensjonat pok6j nr 6. Pw 7 350-48,138

Woźny
mający 3 000 zł może się zgłosić. Pensja i gwarancja Oferty Kur-rier zdw 78 053.

Uczciwa
dziewczyna potrzebna. Waly Królowej Jadwigi 11, I., lewo. zdw 78 052

Emeryt
państwowy inteligentny i wy-mowny, oboznany z rachunkowo-ścią, otrzyma odpowiedzialnie stanowisko, o ile wypoczyje 10 tysięcy złotych. Na życzenie dam gwarancję. Zgłoszenia z podaniem kwalifikacji i wy-magań upraszam Kurjer zdw 78 132

Stenotypista (stka)
z księgowością, polski i niemie-cki do Zakładu Uniwersytetu Poznańskiego. Zgłoszenia Kur-rier zdw 78 105.

Aptekarska
siła pomocnicza żeńska, dobrze wpracowana do mniejszego miast-a potrzebna zaraz Oferty Kur-rier Poznański zdw 78 103

Wychowawczyni - bona
starsza, doświadczona potrzebna na majątek do chłopczyków 5 i 2 lata od 1. 1. 30 Zgłoszenia z od-pisem świadectw i warunkami do Kurjera Poznańskiego pod dw 2960

Fotograf
siłę pierwszorzędną przyjme za-rasz. St. Markiewicz, 27. Grud-nia 7. zdw 77 902

Szoferowi
dam zaraz dobrą posadę samo-chodu osobowego za pożyczkę 2 tys. zł. Spieszne oferty Kurjer zdw 78 359

Posługaczka
ewentualnie służąca bez spania potrzebna od 1. 12. Przemysłowa 2 Norek w podwórzu zdw 78 355

Marszantka
dzielnia potrzebna zaraz. Z6rawia nr. 4. zdw 78 428

Humor zagraniczny

— Chciałbym otrzymać posadę szofera taksówki.
— Umie pan kierować samochodem?
— Tak jest.
— Potrafi pan być uprzejmym z pasażerami?
— Oczywiście!
— A co do uczciwości... Gdyby pan w swej taksówce znalazł 100 000 zł, co byś wówczas zrobił?
— Nic — bo mógłbym żyć z procentu.
(London Opinion) S. F

Przedpiata
na grudnia 1929 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego do-datku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Po-znaniu w eksped. sz. 4 000 w agencjach w mieście sz. 4 500 z odnośnieniem do domu w Poznaniu sz. 4 700 z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie sz. 4 800 kwartalnie sz. 14 500 pod opaską w Polsce sz. 9 000 pod opaską w innych krajach sz. 11 000. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.
Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potoczniemi 210 gr. od 1-lamowego młim Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki Ogłoszenia do wy-nia porannego przyjmujemy do godz. 18 30 w nagłych wypadkach do godz. 22 a stróża do wy-dania wieczornego do godz. 10 w dni przedświat do godz. 9 przed połudn. Drobne ogłosze-nia słowo napisowe (tłuste) 80 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada